Beantwoording technische vragen concept Begroting 2027 / 2e herziening 2026
versie: 15 oktober 2026

Nr.	Fractie	Programma / Paragraaf	Onderwerp	Vraag	Antwoord
2	CDA	Bestuur	ORR	Is de extra fte voor de ORR ten behoeve van integriteit wel of niet beschikbaar voor komende jaren? (pagina 57)	De extra middelen voor de versterking van het externe meldpunt integriteit zijn vooralsnog alleen voor 2026 toegekend.
3	CDA	Bestuur	WOO-team	Er zijn voor 2026 extra middelen vrijgemaakt voor tijdelijke uitbreiding van het Woo-team. a. Kan er een overzicht gegeven worden van het aantal Woo-verzoeken van de afgelopen jaren en de ontwikkeling daarin? b. Klopt het dat de verwachtingen ook voor volgende jaren is dat er uitbreiding nodig is? c. Loopt er een lobby richting BZK om middelen voor de uitvoering van deze wet te ontvangen? (pagina 57)	a) zie paragraaf Openbaarheid in de begroting 2027 blz. 216. Hier is een tabel opgenomen met een ontwikkeling van het aantal ontvangen verzoeken in vergelijkbare perioden in 2024, 2025 en 2026. b) Op dit moment zijn er geen signalen dat de groei van het aantal verzoeken de komende tijd zal afnemen. Tegelijkertijd is op dit moment nog niet met voldoende zekerheid vast te stellen wat dit op langere termijn betekent voor de structureel benodigde capaciteit. Die behoefte hangt in belangrijke mate samen met de verdere ontwikkeling van het aantal en de aard van de Woo-verzoeken en de daarmee samenhangende werklast. c) De gemeente Rotterdam ondersteunt actief een lobby die vanuit de VNG voor dit thema is opgestart.
4	CDA	Onderwijs		Vanuit welk budget wordt de Onderwijsschool Rotterdam (OSR) gefinancierd? (pagina 112)	De gemeentelijke subsidie aan de Opleidingsschool Rotterdam (OSR) wordt gefinancierd vanuit stedelijke middelen binnen het programma Onderwijs, onderdeel aanpak personeelstekort (Rotterdamse lerarenaanpak).
5	CDA	Onderwijs		Wat is de onderbesteding lerarenaanpak? Wat is het effect van deze onderbesteding? (pagina 112)	In 2026 wordt circa € 0,9 miljoen minder uitgegeven aan de lerarenaanpak dan geraamd. Dit komt deels doordat subsidies aan scholen bij de eindafrekening lager uitvallen, bijvoorbeeld omdat activiteiten goedkoper zijn uitgevoerd of vertraagd zijn. Daarnaast is een geplande intensiveringssubsidie later gestart dan voorzien. Het effect is daarmee vooral financieel-technisch van aard: De lagere uitgaven in 2026 zijn deels het gevolg van een verschuiving in de planning. Door een latere start van activiteiten loopt een deel van de uitvoering door in 2027, waardoor ook de bijbehorende uitgaven naar dat jaar verschuiven. Deze worden gedekt binnen de beschikbare begrotingsmiddelen voor 2027.
6	CDA	Sport, bewegen en natuureducatie		Zijn alle sportvelden voorzien van ledlicht aangezien er geld over is gebleven? (pagina 137)	Bij een groot deel van de sportvelden die worden verlicht, gebeurt dit inmiddels met led verlichting. Dit is bij zo'n 80% van de velden het geval. Daar waar nog wel sprake is van conventionele verlichting, kunnen hier verschillende redenen voor zijn. Een veld wordt bijvoorbeeld beperkt gebruikt in de avonduren, waardoor vervanging van bestaande veldverlichting weinig oplevert. Een vereniging kan andere investeringen in de accommodatie een hogere prioriteit geven of heeft nog onvoldoende eigen middelen om de investering te bekostigen. Ook kan het zijn dat er op de betreffende locatie ontwikkelingen zijn voorzien die de club van een investering weerhoudt. De gemeentelijke investeringssubsidieregeling heeft een grote rol gespeeld bij de verduurzaming van sportveldverlichting in Rotterdam tot dusverre. Ook in het lopende begrotingsjaar hebben alweer vier verenigingen voor dit doel een subsidie aangevraagd en ontvangen. Dit blijft dit jaar en in de komende jaren mogelijk, waarbij Rotterdam Sportsupport clubs waar nodig van ondersteuning voorziet. De middelen die in 2026 niet worden benut vloeien terug in het duurzaamheidstransitiebudget.
7	CDA	Cultuur		Klopt het dat de stadsgarderobe Safe'R en de pleinstewards twee keer terugkomen in de begroting? Zowel bij Cultuur onder inzet Programma N8W8 (pagina 69) als bij Veilig (pagina 170)? Wat wordt er betaald uit Programma N8W8?	De middelen voor Safe'R en de pleinstewards zijn geraamd binnen het begrotingsprogramma Veilig. Deze middelen maken geen onderdeel uit van het budget voor programma N8W8. De post Programma N8W8 betreft de bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de nachtcultuur en staat los van de middelen voor Safe'R en pleinstewards.
8	CDA	Zorg, welzijn en wijkteams		Klopt het dat ondanks dat de gelden voor Sociale Basis genoemd staan onder "Ieder kind kan zich ontwikkelen", deze middelen ook ingezet gaan worden voor oudere Rotterdammers? (pagina 197)	Deze middelen staan vermeld onder de doorbraak Jeugd en zijn bestemd voor het ontwikkelen van diverse regelingen voor de Sociale Basis, onder andere de in wording zijnde integrale subsidieregeling Gemeenschapskracht die in de tweede helft van 2027 gepubliceerd zal worden en waar ook bestaande middelen voor worden benut. Deze subsidieregeling is wijkgericht en daarmee in beginsel voor alle inwoners.
9	PvdD	Sport, bewegen en natuureducatie	Diergaarde Blijdorp	Hoeveel gaat er structureel naar Diergaarde Blijdorp? En met welke doelen? Graag uitsplitsen per doeleinde met gekoppeld bedrag.	Blijdorp ontvangt een structurele Natuur en Milieu Educatie (NME) prestatiesubsidie van 1,08 mln. Voor de subsidie van 2026 zijn de volgende prestaties afgesproken: NME activiteiten voor Rotterdamse kinderen: Het verzorgen van begeleide en onbegeleide NME-activiteiten, schoolreizen en BSO-bezoek voor minimaal 18.000 Rotterdamse kinderen van primair tot en met voortgezet onderwijs. Dit resulteert naar verwachting in circa 20.000–29.000 NME-kinduren (op basis van bandbreedtes per type activiteit). Doelgroep / bereik 2026: Minimaal 18.000 Rotterdamse kinderen (primair onderwijs t/m voortgezet onderwijs).
10	PvdD	Belastingen	Logiesbelasting	Hoeveel levert het verhogen van de logiesbelasting met 1%, 1,5%, 2% en 2,5% op?	Het verhogen van de logiesbelasting levert de volgende extra inkomsten op: Bij 1% -> 2,5 mln Bij 1,5 % -> 3,8 mln Bij 2% -> 5 mln Bij 2,5% -> 6,3 mln Uitgangspunt voor deze berekening is 2,5 mln overnachtingen per jaar.

11	PvdD	Onderwijs	Schoolpleinen	Hoeveel middelen gaan er naar het ontwikkelen van groen-blauwe schoolpleinen?	Vanuit de groenagenda (programma stedelijke ontwikkeling) is er jaarlijks een subsidie van 400.000 euro als subsidie voor groenblauwe schoolpleinen bij bestaande scholen, en 200.000 euro per jaar voor groenblauwe pleinen bij nieuwbouw scholen. De subsidieregeling voor komende jaren moet nog worden vastgesteld, maar we gaan uit van dezelfde bedragen. Daarnaast investeren we vanuit de groenagenda in twee openbare schoolpleinen per jaar, die we opnieuw inrichten en vergroenen. (Aangezien die schoolpleinen in eigendom en beheer zijn van de gemeente, zijn we zelf verantwoordelijk voor de herinrichting).
12	PvdD	Zorg, welzijn en wijkteams	Dakloosheid	Hoeveel middelen worden er ingezet ter uitvoering van het stadsakkoord dakloosheid? Graag uitsplitsen per maatregel uit het akkoord.	In het coalitieakkoord staan de bedragen van 2026 tot en met 2030 opgenomen die beschikbaar worden gesteld voor dakloosheid. Voor het stadsakkoord Dakloosheid is € 2,2 mln beschikbaar gesteld in 2026, € 15 mln in 2027, € 16,3 mln in 2028, € 13,5 mln in 2029 en € 14,8 mln vanaf 2030. Momenteel wordt gewerkt aan het uitwerken van het stadsakkoord. Deze kunt u einde Q1 2027 verwachten, met een duidelijke uitsplitsing hoe wij deze middelen zullen inzetten.
13	PvdD	Toekomstbestendige stad en haven	City marketing	Hoeveel middelen worden er ingezet ten behoeve van city-marketing? Graag uitsplitsen per doel.	Vanuit het programma Toekomstbestendige stad en haven wordt jaarlijks een subsidie toegekend aan Rotterdam Partners. In 2027 betreft dit een subsidie van 8,4 miljoen Rotterdam Partners zet communicatie en marketing integraal in als onderdeel van haar bredere inzet voor de economische ontwikkeling en (inter)nationale positionering van Rotterdam. Dit zorgt voor een veelvoud aan economische waarde door het aantrekken van bezoekers, bedrijven, beurzen en congressen als ook het internationaliseren van Rotterdamse bedrijven. Zij rapporteren hierover niet apart over de marketing, omdat dit een integraal onderdeel is van de verschillende activiteiten die zij uitvoeren.
14	PvdD	Onderwijs	Thuiszitter	Hoeveel middelen worden er ingezet voor het terugdringen van het aantal thuiszitters?	Het speerpunt Aansluiting Onderwijs, Preventie en Jeugdhulp uit het NROB richt zich in zijn geheel op het terugdringen en voorkomen van thuiszitters. In de commissiebrief van 8 juli 2026 met kenmerk 26bb005815 is opgenomen waar de middelen (€ 2,3 miljoen in 2027) uit dit speerpunt onder meer aan worden besteed: -de kosten voor de Taskforce Dekkend Netwerk in de vorm van een projectleider, het leernetwerk en de opdracht voor de Monitor Thuiszitters; -continuering en uitbreiding van innovatieklassen (altijd met cofinanciering door het onderwijs zelf); -de uitbreiding van de subsidieregeling stimulering samenwerking onderwijs, preventie en jeugdhulp.
15	PvdD	Volksgezondheid	Voedselvisie	Hoeveel middelen worden er ingezet voor het uitvoeren van de voedselvisie?	Het opstellen van een begroting volgt op de formulering van een voedselvisie en bijbehorende actie-agenda.
16	PvdD	Belastingen	Reclame buitenruimte	Hoeveel middelen levert reclame in de buitenruimte structureel op voor de gemeente?	Voor reclamebelasting wordt structureel circa € 3,5 mln geraamd.
17	PvdD	Werk en inkomen		Hoeveel middelen worden er ingezet voor de bestuursrechtelijke onderzoek in het domein Werk & Inkomen? Met welke doelen?	De gemeente is wettelijk verplicht toezicht te organiseren op naleving van de Participatiewet om oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Dat toezicht krijgt vorm via bestuursrechtelijke onderzoeken. Volledig afzien van toezicht is geen mogelijkheid gezien het wettelijk kader. De wet schrijft niet voor hoe groot dit toezicht moet zijn of hoe het precies wordt ingericht. Het is aan het college om te bepalen hoe deze wettelijke taak vorm krijgt en de omvang ervan. Momenteel zet de gemeente jaarlijks € 3,7 mln in voor uitvoering van bestuursrechtelijke onderzoeken in het domein Werk & Inkomen. Het doel is daarmee het onderzoeken van alle meldingen van burgers, instellingen en collega's.
18	PvdD	Zorg, welzijn en wijkteams	Opvangplekken	Hoeveel middelen gaan er naar de realisatie van opvang voor mens en huisdier? Hoeveel opvangplekken worden er gerealiseerd?	Er zijn twee opvangplekken waar dakloze mensen met hun huisdier terecht kunnen. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen 17.550 euro.
19	PvdD	Veilig	Cameratoezicht	Hoeveel camera's zijn er op dit moment in Rotterdam? Wat zijn de jaarlijkse kosten per camera, inclusief beheer, opslag, personeel en meldkamer?	Er zijn op dit moment circa 580 toezichtcamera's in Rotterdam. In 2026 is ongeveer €1,3 miljoen uitgegeven aan beheerkosten, storingen, onderhoud, vervanging van camera's en sectiekasten, modernisering cameragebieden en mobiele datakosten (circa €2.240 per camera). Voor het uitkijkcentrum en personeelskosten komt daar een budget van circa €18.530 per camera bij. Daarnaast bedragen de jaarlijkse kosten voor opslag circa €500.000, inclusief afschrijving op hardware, licentiekosten en direct toerekenbare personeelskosten.[R(1.1] Globaal dus een totaalbedrag van € 20.800 per camera.
20	PvdD	Zorg, welzijn en wijkteams	Overlastgevers op straat	Hoeveel van de extra structurele 5 miljoen euro voor de aanpak van overlastgevers op straat gaat naar huisvesting en zorg, en hoeveel naar handhaving?	1,024 mln euro gaat naar toezicht en handhaving, 3,6 mln euro naar zorg en opvangplekken en 450.000 naar apparaatslasten.

21	PvdD	Gebouwde Omgeving	Vastgoed Leegstand	Hoeveel gemeentelijke panden zijn op dit moment leegstaand? Hoeveel budget gaat er naar het omvormen van deze gemeentelijke panden voor maatschappelijke functies?	Het aantal leegstaande commerciële panden dat verhuurbaar is en nog geen maatschappelijke functie heeft is: 15. Er wordt momenteel ook gestuurd op het oplossen van deze leegstand, waardoor een deel van deze panden op het punt staat weer (commercieel) verhuurd te worden. Voor de leegstaande panden wordt op dit moment geen specifiek budget gereserveerd om deze panden om te vormen naar maatschappelijke functies. Ter beantwoording van deze vraag is een uitsplitsing in onze administratie gemaakt van de leegstand. In de cijfers zijn woningen buiten beschouwing gelaten, omdat deze nooit naar een maatschappelijke functie worden omgevormd. Daarnaast is de leegstand in de maatschappelijke vastgoedportefeuille ook buiten beschouwing gelaten, omdat deze objecten al een maatschappelijke functie hebben en derhalve niet meer hoeven te worden omgevormd. Ook de panden die reeds in verkoop zijn, of op de nominatie staan om te worden gesloopt, of technisch in dusdanig slechte conditie zijn dat de benodigde investering om het pand te kunnen gebruiken niet in verhouding staat tot de mogelijke gebruiksduur. Een deel van de panden is niet verhuurd, maar wel in gebruik via gebruiksovereenkomsten en derhalve niet leeg. Onder dit tijdelijk gebruik heeft een deel van deze panden wel een maatschappelijke invulling. Bijvoorbeeld doordat het gebruikt wordt door kunstenaars of voor initiatieven uit de buurt. Er is daarom enkel gekeken naar verhuurbare leegstand in de commerciële portefeuille, waarbij de ruimte daadwerkelijk leeg staat en bijvoorbeeld beveiligd wordt met camera's.
22	PvdD	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Welk percentage van de begroting van 2027 voor jongeren wordt besteed aan repressieve maatregelen tegenover preventieve maatregelen?	Als het gaat om de verhouding tussen de uitgaven voor Preventie en Welzijn voor Jeugd en de uitgaven voor Jeugdhulp (op basis van een indicatie) gaat het globaal om ongeveer ca. 70 mln (onder meer Jeugdwerk, Subsidiekader jeugdpreventie, Kinderopvang Plus, Schoolmaatschappelijk werk) versus ca. 285 mln aan arrangementen. Daarnaast wordt ook nog Jeugdhulp ingezet in de wijkteams, voor circa 60 mln.
23	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Wat is het totale budget voor dierenwelzijn in 2027? Kan het college dit bedrag uitsplitsen naar dierenwelzijn, dierenopvang, biodiversiteit/groenbeheer, voorlichting en overige dierenwelzijnsactiviteiten, en daarbij expliciet aangeven welk deel niet betrekking heeft op "rattenbestrijding"?	Het budget voor dierenwelzijn is te vinden in twee verschillende begrotingsprogramma's: Sport, bewegen en natuureducatie én Beheer van de stad. Vanuit het programma Sport, bewegen en natuureducatie zijn de volgende budgetten beschikbaar: Wettelijke taak dierenopvang (incl voorlichting over dierenwelzijn): € 1,4 mln; Vogelklas Karel Schot: € 182k ; Natuursstad (kinderboerderijen): ca. 5 mln; kleine NME-subsidies (vogelopvang, particuliere kinderboerderijen): € 32k. De Nota dierenwelzijn wordt gecoördineerd en bekostigd vanuit het programma Beheer van de Stad, specifiek Schone Stad: Daarvoor is jaarlijks €100k beschikbaar. Daarvan is €50k gereserveerd voor de subsidie aan Stichting Zwerfkatten Rijnmond en ca. € 25k voor de chip je kat actie. Het resterende bedrag wordt gebruikt voor diverse kleinere acties en voorlichtingsactiviteiten vanuit de gemeente. Opgeteld komt het totale budget uit op 6,7 mln. Geen van deze budgetten hebben betrekking op rattenbestrijding.
24	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Welk bedrag is in 2027 specifiek begroot voor rattenbestrijding? Kan het college dit uitsplitsen naar personele inzet, klemmen/wering, monitoring, huisbezoeken, communicatie, handhaving en de vier aangekondigde integrale wijkinterventies? De begroting noemt deze activiteiten wel, maar koppelt er geen afzonderlijk budget aan.	De begroting van de afdeling plaagdierbeheersing (programma Beheer van de stad) bedraagt ruim 1,6 miljoen euro en wordt besteed aan: personele lasten van 12 plaagdierbeheersers, een planner, een adviseur en een teamleider, voertuigen, materialen (m.n. klemmen) en uitbestede werkzaamheden (op nesten hoornaars en inzet mediterraan draaigatje). Ca. 70% van de begroting is gerelateerd aan de rattenbestrijding. Er is geen uitsplitsing gemaakt voor huisbezoeken en intergrale wijkinterventies in 2027. Huisbezoeken vallen onder de personele inzet en worden gedekt door de begroting van Plaagdierbeheersing. We werken momenteel aan het integraal maken van de dekking van de integrale wijkgerichte rattenaanpak omdat de begroting van Plaagdierbeheersing voornamelijk voorziet in bekostiging van een meer tradiotionele aanpak. Deze systematiek stamt nog uit de tijd dat de rattenaanpak vrijwel volledig bestond uit het bestrijden met gif en klemmen. Het klopt dus dat er nog geen afzonderlijk budgetten gekoppeld kunnen worden aan diverse activiteiten.
25	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Hoeveel van het budget voor dierenwelzijn is structureel en hoeveel incidenteel? Kan het college voor 2027–2030 per jaar aangeven welke middelen structureel beschikbaar zijn voor dierenwelzijn en welke middelen tijdelijk of projectmatig zijn?	De budgetten voor dierenwelzijn (zie antwoord bij 23) zijn structureel.
26	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Waarom is dierenwelzijn als indicator gekoppeld aan het aantal integrale wijkinterventies? De begroting noemt voor 2027–2030 vier integrale wijkinterventies per jaar, maar geeft geen indicator voor bijvoorbeeld het aantal dieren dat wordt geholpen, het bereik van voorlichting of de verbetering van dierenwelzijn. Welke maatschappelijke uitkomst wil het college hiermee precies meten?	Waarschijnlijk is hier sprake van een misverstand. Dierenwelzijn is niet als indicator gekoppeld aan de intergrale wijkinterventies. De ambitie is om vier succesvolle wijkinterventies i.h.k.v. rattenoverlast per jaar uit te voeren. Dierenwelzijn is echter wel een belangrijk criterium als het gaat om methoden waarbij ratten gedood worden. Zo zoeken we altijd naar de minst dieronvriendelijke methode, dat vinden we uitermate belangrijk. We kennen geen wijkinterventies op het gebied van dierenwelzijn in het algemeen.
27	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Hoeveel middelen zijn gereserveerd voor de wettelijke taak dierenopvang? Kan het college aangeven welk bedrag in 2027 beschikbaar is voor het opnieuw aanbesteden en uitvoeren van de wettelijke verantwoordelijkheid voor dierenopvang, en hoe dit bedrag zich verhoudt tot 2026? De begroting noemt deze taak expliciet, maar vermeldt hier geen bedrag.	Er is de komende jaren jaarlijks 1,4 miljoen euro beschikbaar voor de wettelijke taak dierenopvang (programma Sport, bewegen en natuureducatie). De aanbesteding heeft al plaatsgevonden in 2026
28	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Welke financiële consequenties heeft de nieuwe Nota Dierenwelzijn?De begroting stelt dat de Nota Dierenwelzijn wordt aangepast en dat daarin onder andere biodiversiteit, groenbeheer en evenementen worden opgenomen. Is hiervoor al budget gereserveerd? Zo ja, hoeveel en waar staat dit in de begroting? Zo nee, hoe wordt de uitvoering straks gefinancierd?	Er zijn vooralsnog geen financiele consequenties van de nieuwe Nota Dierenwelzijn, het budget blijft € 100k per jaar. Er is geen dekking voor een verhoging van dit budget. Er zal in de nota worden benoemd hoe de samenwerking met andere programma's er uit ziet en ook waar de dekking wordt gevonden. Dit kunnen dus ook andere programma's zijn.

29	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Hoeveel wordt daadwerkelijk ingezet op preventie van rattenoverlast?De begroting spreekt over "meer preventie" en noemt onder andere ratproof afvalcontainers, groenbeheer, wering en voorlichting. Kan het college per maatregel aangeven welk budget hiervoor beschikbaar is en welk aandeel van het totale budget voor plaagdierbeheersing hiermee gemoeid is?	Dit is niet apart in de begroting van plaagdierbeheersing opgenomen. Preventie gaat ook niet altijd gepaard met extra kosten en de kosten die er gemaakt worden i.h.k.v. preventie landen zelden direct bij plaagdierbeheersing. Denk bijv. aan het aanbrengen van gaas onder een perkje tijdens groenwerkzaamheden. Of het dichten van kieren en gaten bij woningen en het afdichten van afvalcontainers. Het is daarom niet mogelijk om per maatregel een budget te noemen, dit is niet op voorhand gebudgeteerd. Het budget van de afdeling plaagdierbeheersing is bestemd voor medewerkers, middelen en voertuigen t.b.v. directe beheersing en bestrijding van diverse plaagdieren. Benodigde middelen voor een integrale aanpak moeten óók altijd beschikbaar worden gesteld door andere betrokken organisatieonderdelen.
30	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Wat kost het populatie beheer van het mediterraan draaigatje en de Aziatische hoornaar? Kan het college voor 2027 en de jaren 2028–2030 aangeven welk bedrag hiervoor is begroot, uitgesplitst naar beide soorten en naar preventieve en reactieve maatregelen? De begroting noemt beide bestrijdingsactiviteiten, maar maakt de financiële omvang niet inzichtelijk.	De bestrijding van het mediterraan draaigatje kost tot en met 2031 ca. 500.000 euro per jaar. Preventieve maatregelen op gemeentelijk niveau zijn niet mogelijk omdat we de komst van deze mierensoort niet kunnen controleren/tegenhouden. Daarom zijn de maatregelen reactief. Het verwijderen van een Geelpoothoornaarnest kost ca. 400 euro. We besteden dit uit. In 2025 bekostigde de provincie dit, dit is het eerste jaar dat we dit zelf moeten bekostigen. Tot nu toe zijn er 33 nesten verwijderd. In oktober en november verwachten we nog 15-25 nesten te moeten laten verwijderen. Daarmee komen de kosten voor dit jaar naar schatting uit op 19.000 à 23.000 euro. Omdat er nog een stijgende lijn is in het aantal nesten dat jaarlijks verwijderd moet worden, is het lastig te voorspellen welk bedrag de komende jaren nodig gaat zijn. Naar schatting ligt dit tussen de 25.000 en 35.000 euro.
31	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Hoeveel budget gaat naar dierenwelzijnsvoorlichting en kennisdeling? De gemeente wil bewoners en ondernemers meer inzicht en kennis over dierenwelzijn geven en samenwerken met lokale partners. Welk concreet bedrag is hiervoor in 2027 beschikbaar en aan welke activiteiten of organisaties wordt dit besteed?	Er is binnen de nota dierenwelzijn geen apart budget voor voorlichting en kennisdeling gereserveerd. Van de € 100k per jaar is hiervoor maximaal € 25k beschikbaar. In 2027 zal dit o.a. besteed worden aan Dierenvriend van het jaar. De nieuwe nota dierenwelzijn wordt momenteel opgesteld. Daarnaast verzorgt de Dierenbescherming in opdracht van de gemeente voorlichting en kennisdeling over dierenwelzijn. Dat valt onder de afspraken die met hen gemaakt zijn i.h.k.v. de wettelijke taak.
32	PvdD	Beheer van de stad	Dierenwelzijn	Kan het college dierenwelzijn financieel zichtbaar maken in de begroting? Is het college bereid om vanaf de volgende begroting een aparte financiële uitsplitsing voor dierenwelzijn op te nemen, waarbij plaagdierbestrijding niet wordt meegerekend als dierenwelzijn? Juist omdat dierenwelzijn en plaagdierbeheersing nu onder één doelstelling vallen, is voor de raad niet inzichtelijk hoeveel Rotterdam daadwerkelijk investeert in dierenwelzijn.	Het budget voor de nota dierenwelzijn (€ 100k per jaar) is ondergebracht bij de begroting van Plaagdierbeheersing, programma Beheer van de stad. Van deze € 100k gaat geen geld naar plaagdierbeheersing, dat is sinds 2014 al een apart budget. Ook beleidsmatig zien we het als twee verschillende onderwerpen met elk hun eigen beleids/uitvoeringskader. De budgetten voor de wettelijke taak dierenopvang, de subsidies aan de Vogelklas en de Houtsnip, Natuurstad en Blijdorp vallen onder begrotingsprogramma Sport, bewegen en natuureducatie. De begroting wordt niet op het detailniveau getoond waarbij de budgetten voor dierenwelzijn direct te herleiden zijn.
33	PvdD	Beheer van de stad	Buitenruimte & biodiversiteit	In de begroting wordt biodiversiteit genoemd als onderdeel van vergroening, klimaatadaptatie en beheer van de openbare ruimte. Welk afzonderlijk budget is in 2027 beschikbaar voor biodiversiteitsmaatregelen, en aan welke concrete projecten of maatregelen wordt dit besteed?	Voor het Programma Biodiversiteit is in 2027 een budget van € 750.000,- begroot vanuit de exploitatiemiddelen voor het beheer van de stad. Hiervan is € 150.000,- specifiek voor het Meetnet Flora & Fauna, met als doel om door middel van meerjarige monitoring inzicht te krijgen in de stand van zaken van de flora en fauna in Rotterdam. Voor het realiseren van de uitvoeringsagenda Biodiversiteit 2023 – 2027 is € 600.000 programmageld, waarmee personele inzet, communicatie, onderzoek en het ontwikkelen van instrumentarium zoals de Toolbox Natuurinclusief Rotterdam worden bekostigd. Binnen dit budget is geen geld beschikbaar voor eigenstandige uitvoer van ecologische projecten. Er is met vaststelling in 2023 voor gekozen om activiteiten uit de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit zoveel mogelijk te integreren in beheer, ontwikkelingen en projecten. Ook worden maatregelen ter bevordering van de biodiversiteit integraal meegenomen en gefinancierd vanuit de investeringsmiddelen opgenomen in de later dit jaar vast te stellen uitvoeringsagenda van de Groene Waterstad 2050. Hiermee werken we aan meer, beter en verbonden groen, waar biodiversiteit altijd een onderdeel van is.
34	PvdD	Beheer van de stad	Buitenruimte & biodiversiteit	Voor de assetgroep "Groen en bomen" staat een investeringskrediet van €38,8 miljoen voor 2023–2026, met een extra jaarschijf voor 2027. Welk deel van de investeringen in 2027 is gericht op uitbreiding en versterking van groen en welk deel uitsluitend op vervanging van bestaande assets? En hoeveel wordt daadwerkelijk toegevoegd aan het ecologisch areaal?	Het investeringskrediet van 2027 voor de assetgroep Groen en bomen is volledig bedoeld voor singuliere vervanging van het bestaande areaal. Er worden met dit krediet geen nieuwe arealen aan het groenbestand toegevoegd. Vervanging wordt wel benut om de kwaliteit en ecologische waarde van het groen te verbeteren.

35	PvdD	Beheer van de stad	Buitenruimte & biodiversiteit	De begroting legt nadruk op nieuw groen, maar welk budget en welke beleidsinstrumenten zijn er in 2027 beschikbaar om bestaand ecologisch waardevol groen, volwassen bomen en groenblauwe structuren te behouden bij gebiedsontwikkeling? Kan het college aangeven hoeveel middelen hiervoor specifiek zijn gereserveerd en hoeveel projecten hiermee worden beschermd?	In de Begroting 2027 zijn geen afzonderlijke middelen uitgesplitst die specifiek zijn gereserveerd voor het behoud van bestaand groen bij gebiedsontwikkelingen. Voor het behoud van groen gelden wel bestaande wettelijke en gemeentelijke kaders, waaronder de Omgevingswet, de APV en de vuistregels voor het gebruik van groen en water in de Groene Waterstad 2050. Daarnaast bereiden we ons voor op de implementatie van de Natuurherstelverordening, waarover we in 2027 meer duidelijkheid verwachten. Bij gebiedsontwikkelingen kan het nodig zijn om het behoud van bestaand groen af te wegen tegen andere ruimtelijke opgaven, zoals woningbouw. Naast deze kaders wordt vanuit de uitvoeringsstrategie omgevingsvisie (USOV) geïnvesteerd in de aanleg van nieuw groen en de verbetering van bestaand groen. Het coalitieakkoord neemt daarbij de robuuste kern van de uitvoeringsagenda USOV, zoals die door het vorige college is vastgesteld, als uitgangspunt. Deze investeringen maken onderdeel uit van verschillende projecten en gebiedsontwikkelingen, waaronder het Kralingse Bos. Om de ambities voor goede groei te bereiken, zijn in de USOV gebiedspakketten gedefinieerd. Hierin worden vergroening, woningbouw, economische ontwikkeling en bereikbaarheid in samenhang opgepakt. Binnen verschillende gebiedspakketten zijn groenprojecten opgenomen, met reserveringen vanuit de investeringsmotor. Voorbeelden zijn de Rijnhaven met het Rijnhavenpark, M4H met een wijkpark en de verbetering van bestaand groen, zoals het Kralingse Bos en het Varkenoordsepark. Deze gebiedspakketten worden de komende periode verder uitgewerkt. Over de daadwerkelijke toekenning van investeringsmiddelen besluit de raad op basis van afzonderlijke investeringsvoorstellen, voor zover dat nog niet eerder is gebeurd.
36	PvdD	Toekomstbestendige stad en haven	Verduurzaming haven	Welk bedrag is in 2027 gemeentelijk beschikbaar voor verduurzaming van de haven en havengebonden bedrijvigheid, uitgesplitst naar walstroom, waterstof, duurzame scheepvaart, energie-infrastructuur en overige maatregelen? Welk deel daarvan komt uit gemeentelijke middelen en welk deel uit bijdragen van derden?	De gemeente voert een programma uit voor de verduurzaming van de haven en industrie binnen het begrotingsprogramma Toekomstbestendige stad en haven. De verdeling van middelen per project wordt nader uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. Het college heeft 30 miljoen euro incidenteel beschikbaar gesteld voor Economie en Haven.
37	PvdD	Toekomstbestendige stad en haven	Verduurzaming haven	De gemeente voert de Walstroomstrategie 2025–2030 uit en werkt aan walstroomverplichtingen en de motie "Geen walstroom, geen ligplaats". Welk bedrag wordt in 2027 besteed aan walstroom en hoeveel extra scheepsbewegingen of ligplaatsen moeten daardoor daadwerkelijk van walstroom gebruikmaken? Wordt het effect op CO_2-, NOx- en fijnstofuitstoot gemeten?	Voor 2027 is begroot om € 376.000 in walstroom te investeren vanuit DTB. Met deze investering verwachten we 14 extra ligplaatsen van walstroom te voorzien. Het effect van walstroom op CO_2-, NOx- en fijnstofuitstoot wordt niet gemeten.
38	PvdD	Toekomstbestendige stad en haven	Verduurzaming haven	Het DTB heeft eerder ook financiering toegekend aan "Duurzame bereikbaarheid Haven". Welk bedrag is hiervoor in 2027 nog beschikbaar en welke concrete modal-shift wordt hiermee beoogd: hoeveel vervoer moet van weg naar spoor, binnenvaart of andere duurzamere modaliteiten verschuiven? Hoe wordt vastgesteld of die verschuiving daadwerkelijk plaatsvindt?	Er zijn geen DTB-middelen beschikbaar voor dit project in 2027. Daarnaast gaat de vraag uit van een modal shift in het goederenvervoer, terwijl het project Bereikbare Haven is gericht op een verschuiving in het personenvervoer. Het doel van het project is om werknemers te stimuleren vaker gebruik te maken van duurzamere vervoerswijzen, zoals OV (HOPPER), fiets, bedrijfsvervoer, carpoolen en vanpoolen, en daarmee de autobereikbaarheid van de haven te verbeteren. Een doelstelling voor een verschuiving van goederenvervoer van weg naar spoor of binnenvaart maakt geen onderdeel uit van dit project.

39	PvdD	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	€3 miljoen extra mobiliteitsgeld: waar gaat het heen? Vanaf 2027 wordt structureel geïnvesteerd in de mobiliteitsopgave: €3 miljoen in 2027, €4 miljoen in 2028 en 2029 en vanaf 2030 €6,5 miljoen per jaar. Welk deel van deze middelen wordt in 2027 ingezet voor lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit en welk deel voor autoverkeer? Kan het college dit bedrag én percentage per modaliteit aangeven?	*Intensivering Mobiliteit* Vanaf 2027 is er een oplopend budget toegekend voor de structurele intensivering van mobiliteit: € 3 miljoen in 2027, € 4 miljoen voor 2028 en 2029 en € 6,5 miljoen vanaf 2030. De aanvraag is gedaan voor de extra benodigde jaarlijkse exploitatielasten om de opgave voor een fietsvriendelijkere en autoluwere stad te realiseren. Ook vanwege het wegvallen van de tijdelijke exploitatiemiddelen van het autoluwfonds van het afgelopen college en in samenhang met het nieuw toegekende investeringsfonds van 45mln. Omdat er voor 2027 € 3 miljoen beschikbaar is in plaats van de gevraagde € 6,5 miljoen, zijn er voor 2027 keuzes gemaakt binnen de verschillende onderwerpen/ thema's van de oorspronkelijke onderbouwing van de aanvraag. In 2027 wordt het bedrag van de intensivering als volgt besteed: • Project de Ruit / Bereikbaarheid van de stad: € 1.000.000 • Versterken van de afdeling mobiliteit: € 560.000. Een deel van de extra (project)budgetten wordt ingezet voor de noodzakelijke financiële, juridische en bestuurlijke ondersteuning van de afdeling Mobiliteit, zodat de extra werkzaamheden welke uit de projecten volgen voor deze processen kunnen worden opgevangen. • Fiets- en verkeersveiligheidsprojecten: € 245.000 • Bereikbare haven: € 250.000 • Duurzame mobiliteit: € 945.000 Met uitzondering van de projecten voor duurzame mobiliteit (ZES en USM2040), hebben al deze onderwerpen betrekking op het programma Stedelijke ontwikkeling. *Van bestemmingsreserve Autoluwfonds (vorig college) naar Fiets en autoluwfonds (nieuwe college)* Daarnaast loopt in 2027 en 2028 het oude Autoluwfonds (exploitatie) ten einde met een restant van € 2,7 miljoen. Hiervan wordt € 1,5 miljoen in 2027 ingezet voor onder andere de werkgeversaanpak, doorloop P+R Blijdorp en fiets. Deze exploitatiemiddelen staan los van de 45mln aan nieuwe middelen en ambities uit "Vaart maken". In de begroting is het bedrag van 45mln toegevoegd aan de bestaande bestemmingsreserve, hiermee is de bestemmingsreserve Autoluw fonds opgehoogd met 45mln en de naam is gewijzigd naar "Fiets en autoluw fonds", dit kan verwarrend zijn omdat het fonds ook van inhoudelijk doel wijzigt: • Het autoluw fonds van afgelopen collegeperiode (20mln exploitatiegeld) was gericht op exploitatieprojecten welke de effectiviteit van fysieke ingrepen optimaliseren door gedragsbeïnvloeding, participatie en het stimuleren van alternatieve soorten van vervoer • Het fiets en autoluwfonds van het nieuwe coalitieakkoord is juist bedoeld voor kosten om te komen tot structurele verkeersmaatregelen die bijdragen aan een autoluwer centrum en het oplossen van fiets- en verkeersknelpunten elders in de stad en kosten die daarmee
40	PvdD	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	Voor Zero Emissie Stadslogistiek staat in de begroting een projectbedrag van €605.000. Welke concrete reductie van CO_2, NOx en fijnstof moet hiermee in 2027 worden bereikt, en hoeveel bestel- en vrachtvoertuigen moeten hierdoor daadwerkelijk emissievrij worden?	Op 23 april 2024 heeft het college van burgemeester en wethouders het verkeersbesluit genomen tot invoering van de zero-emissiezone. Ter onderbouwing van dit besluit hebben DCMR en Buck Consultants International (BCI) de verwachte reducties van CO_2, NOx en fijnstof voor 2030 in beeld gebracht. Uit deze onderzoeken blijkt dat de verwachte jaarlijkse reductie in 2030, ten opzichte van de autonome verschoning van het wagenpark, 140 kiloton CO_2 en 352 ton NOx bedraagt. De verwachte reductie van fijnstof is beperkt. Bij deze berekeningen is ervan uitgegaan dat in 2030 90% van de bestel- en vrachtauto's die de zero-emissiezone binnenrijden, emissievrij is. Voor de tussenliggende jaren, waaronder 2027, zijn door DCMR en BCI geen afzonderlijke berekeningen uitgevoerd.
41	PvdD	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	Wordt bij nieuwe mobiliteitsinvesteringen naast CO_2-reductie ook gekeken naar ruimtegebruik, luchtkwaliteit, verkeersveiligheid, geluid en de verschuiving van autokilometers naar lopen, fietsen en OV? Zo ja, welke indicatoren en streefwaarden gebruikt het college in 2027?	Er is budget gereserveerd voor investeringen in mobiliteit. Bij de besluitvorming over deze investeringen wordt gekeken hoe deze zo breed mogelijk kunnen bijdragen aan de door het college gestelde doelen. Op dit moment is er nog geen uitgewerkt integraal afwegingskader met bijbehorende indicatoren en vastgestelde streefwaarden. De vakafdelingen dienen dit nader aan te vullen en te verduidelijken. Daarbij is het belangrijk om de effecten op o.a. bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid, gezondheid, klimaat, luchtkwaliteit en ruimtegebruik in samenhang te bezien.
42	PRO	Armoede en schulden		Welke middelen zijn vanaf 2027 precies structureel gedekt? Welke komen nog uit de reserves?	In 2027 wordt er circa nog €6,9 mln incidenteel onttrokken uit de bestemmingsreserves . Deze ontrekkingen zien toe op het jeugdtegoed, vve groepen, armoedebestrijding, de subsidieregeling en Geldplein. Het resterende gedeelte in de begroting is structureel gedekt.
43	PRO	Armoede en schulden		Mens boven markt: waar zien we de uitvoer van het initiatiefvoorstel in terug? • Onafhankelijke belangenvereniging • Kennisdeling en transparantie • Adviespunt voor ondersteuning • Intensiveren op preventieve maatregelen • Nazorg voor ex-cliënten	In de collegereactie (25bb004349) op het initiatiefvoorstel is per onderdeel aangegeven op welke wijze er wel of geen uitvoering aan wordt gegeven. Wat betreft de suggestie om een onafhankelijke belangenvereniging op te richten is een afzonderlijk afdoeningsvoorstel aan uw raad gestuurd (24bb006723).
44	PRO	Armoede en schulden		Hoeveel is begroot voor bewindvoering, op basis waarvan, en zijn er subposten te onderscheiden en zo ja welke?	Er is circa €15 mln begroot voor de uitgaven omtrent IBB bewindvoering. Dit bedrag is gebaseerd op historische trends en de meest recente ontwikkelingen, zoals wijzigingen in btw- tarieven en aantallen bewinden. Er zijn geen subposten te onderscheiden, maar het begrote bedrag bestaat uit zowel incidentele als periodiek terugkerende lasten.
45	PRO	Armoede en schulden		Is er in het armoedebudget ruimte om te gaan experimenteren met het automatisch toekennen van armoederegelingen en kwijtscheldingen?	In het beleidskader wordt dit uitgewerkt. U ontvangt dit in Q2 2027 en kunt hier voorafgaand over meepraten.

46	PRO	Armoede en schulden	Is er voldoende budget om de wet proactieve dienstverlening uit te voeren?	Binnen de begroting armoede en schulden is ruimte om - aan de hand van de Wet proactieve dienstverlening - Rotterdammers deze collegeperiode proactief te gaan wijzen op andere regelingen waar ze mogelijk recht op hebben. Nadere uitwerking hiervan vindt plaats in het op te stellen beleidskader.
47	PRO	Armoede en schulden	De taakmutatie gemeentefonds (-1.575 in 2026) is niet toegelicht. Wat betekent dit?	Deze taakmutatie ziet toe op de ontvangen middelen (IBO problematische schulden) vanuit de meicirculaire.
48	PRO	Armoede en schulden	Bij de 'taakmutatie armoedebestrijding kinderen' staat geen toelichting, wat betekent dit?	Deze taakmutatie ziet toe op de taakstelling vanuit de meicirculaire 2026. Op basis van het aantal geregistreerde kinderen in armoede wordt een berekening gemaakt en bepaald of aanvullende middelen vanuit het Rijk ontvangen worden of eerder ontvangen middelen verrekend dienen te worden.
49	PRO	Armoede en schulden	Is er financiële ruimte om ervaringsdeskundigheid mee te nemen in het uitwerken van de armoedebestrijding?	Binnen de portefeuille Armoede & Schulden maken we al jaren actief gebruik van de kennis en inzichten van ervaringsdeskundigen. We betrekken hen onder andere bij het ontwikkelen van beleid, het toetsen van onze communicatie en bij de totstandkomen van onze beleidskaders. In het nieuwe beleidskader werken we verder uit hoe we ervaringsdeskundigheid de komende jaren inzetten.
50	PRO	Armoede en schulden	Hoe wordt de taakstelling van 2.25 miljoen ingevuld?	Voor de begrotingsbehandeling wordt u hierover geinformeerd. /politieke vraag
51	PRO	Beheer van de stad	Op welke manier wordt de bezuiniging op beheer & onderhoud uitgevoerd? Klopt het dat die niet terechtkomt bij het schoonhouden van de stad, en ook niet bij onderhoud op speeltuinen en openbare toiletten? Wordt daar in de uitvoer van de bezuiniging rekening mee gehouden?	Dit is een besparing op beheer en onderhoud en heeft geen betrekking op het schoonhouden van de stad. Binnen de kaders van de begroting wordt jaarlijks een jaarplan opgesteld voor het uit te voeren beheer en onderhoud. In het jaarplan wordt concreet invulling gegeven aan deze bezuiniging. Het jaarplan 2027 wordt eind oktober, uiterlijk november vastgesteld. De wethouder heeft de mogelijkheid om de raad vervolgens actief te informeren over het invullen van deze bezuiniging.
52	PRO	Onderwijs	Het lerarentekort gaat deze periode op een andere manier bestreden worden.Hoe vindt de evaluatie hiervan plaats en op welke termijn zal er meer bekend zijn waar wel en niet in gesneden kan worden?	De huidige gemeentelijke lerarenaanpak wordt conform het coalitieakkoord afgebouwd. Mede naar aanleiding van de motie 'Onderwijs begint bij onderwijzers' wordt de aanpak geëvalueerd. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van bestaande monitor- en resultaatinformatie, aangevuld met een gerichte uitvraag en gesprekken met het Rotterdamse onderwijsveld. De raad ontvangt vóór het herfstreces een eerste tussenbericht met een overzicht van de huidige maatregelen, hun looptijden en het evaluatieproces. Na de commissievergadering van 28 oktober en voor de begrotingsbehandeling in de raad volgt een tweede tussenbericht met de feitelijke uitkomsten van de evaluatie. De uitkomsten worden betrokken bij de verdere beleidsuitwerking. Over eventuele voortzetting van onderdelen zijn nog geen nieuwe besluiten genomen.
53	PRO	Onderwijs	Voor- en vroegschoolse opvang. Wat zijn de criteria voor doelgroep-peuters?	Er zijn twee indicaties die kunnen worden afgegeven voor een peuter. De indicatie Extra Spelen en Leren (door het CJG) en de indicatie Gelijke Kansen (door een aanbieder) De criteria voor de indicatie Extra Spelen en Leren zijn: -Opleidingsniveau van de ouder die met de dagelijkse zorg is belast: mbo-1 niveau of lager, of -indien de thuistaal niet-Nederlands is en de ouder die met de dagelijkse zorg is belast een opleidingsniveau heeft van maximaal mbo-4 niveau, of -wanneer uit de onderbouwde observatiegegevens van het CJG blijkt dat het kind baat heeft bij de doelgroep indicatie vanwege een ontwikkelingsachterstand. De criteria voor de Indicatie Gelijke Kansen: -Wanneer ouder(s) in schuldhulpverlening of schuldsanering zitten
54	PRO	Onderwijs	Hoe bereiken we deze peuters, wie verwijst door? Hoe wil dit college de peuters bereiken die tot hun vierde nog niet in beeld zijn, maar wel tot de doelgroep behoren?	Deze peuters worden bereikt door het CJG. Het CJG bepaalt tijdens het 14 maanden consult of een peuter valt onder de doelgroep Extra Spelen en Leren. De ouder wordt dan in contact gebracht met de peuterconsulent van het CJG. De peuterconsulent helpt de ouder bij het kiezen van een peutergroep en met het contact leggen met de betreffende organisatie om in te schrijven. Ouders zijn niet verplicht om gebruik hiervan te maken. Om (veel) verschillende redenen kiezen sommige ouders ervoor om niet de naar de peutergroep te gaan. Er worden verschillende maatregelen ingezet om ouders toch te motiveren om wel gebruik te maken, zoals het wegnemen van de financiële drempel voor ouders met een laag inkomen. Door middel van een wijkaanpak wordt vooral ingezet op professionals/sleutelpersonen in de wijken die in contact staan met ouders en hen goed uit kunnen leggen waarom een peutergroep belangrijk is voor hun kind.
55	PRO	Onderwijs	Is er iets bekend over de effectiviteit van deze maatregel, waar we binnen NPRZ al ervaring mee hebben? Welke lessen trekken we uit de inzet binnen NPRZ?	Deze maatregelen worden stedelijk ingezet. In NPRZ is wel als eerste gestart met de maatregel gratis VE voor ouders met een laag inkomen (begin 2025). Hier is/wordt door veel kinderen/ouders gebruik van gemaakt (ruim 1200 in 2025). De impact van deze maatregel op het bereiken van doelgroeppeuters hopen we te kunnen zien met de meting over 2026. M.b.t. de wijkaanpak zien we in de gebieden waarin de aanpak is gestart eind 2024 dat de bereikcijfers stabiel blijven/licht zijn gestegen. Op basis hiervan is de wijkaanpak begin dit jaar uitgebreid naar 3 nieuwe gebieden.
56	PRO	Onderwijs	In het coalitieakkoord staat dat er gestreefd wordt naar meer kansengelijkheid voor Rotterdamse kinderen. Op welke manier is dit streven (ongelijk investeren voor meer kansengelijkheid) verwerkt in de begroting?	Ongelijk investeren is een belangrijk uitgangspunt van het onderwijsbeleid. Extra middelen en ondersteuning worden gericht ingezet voor kinderen en jongeren die deze het hardst nodig hebben. - De gemeente investeert vroegtijdig in kansengelijkheid, onder meer via voorschoolse educatie voor kinderen met een risico op een onderwijsachterstand en via de aanpak Aansluiting Onderwijs, Preventie en Jeugdhulp voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. - Een groot deel van de onderwijssubsidies wordt bovendien verdeeld op basis van achterstands- en onderwijskansenscores. Hierdoor ontvangen scholen met een grotere onderwijs- en ondersteuningsopgave meer middelen, zodat ondersteuning terechtkomt waar deze het meeste effect kan hebben. - In het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) wordt aanvullend geïnvesteerd in kansengelijkheid. Dankzij extra rijksmiddelen wordt onder andere ingezet op dagprogrammering en andere effectieve interventies die bijdragen aan betere ontwikkelkansen voor kinderen en jongeren in Rotterdam Zuid. Zo geeft de begroting concreet invulling aan het principe van ongelijk investeren: meer ondersteuning en middelen daar waar de opgave het grootst is.

57	PRO	Sport, bewegen en natuureducatie		Er is een toezegging gedaan van €100.000 extra om in de speeltuinen te investeren. Waar zal dit geld voor gebruikt worden en hoe kunnen de Rotterdamse speeltuinen dit concreet merken?	De extra € 100.000 per jaar wordt ingezet om speeltuinorganisaties financieel te ondersteunen bij de gestegen exploitatielasten. De eenmalige subsidieregeling voor 2026 is inmiddels opengesteld. Speeltuinorganisaties kunnen vóór 15 november 2026 een vast bedrag van € 1.750 aanvragen. Vanaf 2027 wordt het subsidieplafond van de bestaande subsidieregeling verhoogd van € 720.000 naar € 820.000. Hierdoor ontvangen speeltuinorganisaties structureel meer financiële ondersteuning voor het beheren en exploiteren van hun speeltuin. Zie voor een nadere toelichting de raadsbrief 'Met een tonnetje erbij, maken we speeltuinen blij' (kenmerk M2511-2675, d.d. 22 september 2026).
58	PRO	Sport, bewegen en natuureducatie		Wat zijn de totale uitgaven die naar de Rotterdamse speeltuinen gaan voor beheer, verhuur van de grond en onderhoud van de speeltoestellen?	De uitgaven aan Rotterdamse speeltuinen zijn op hoofdlijnen als volgt opgebouwd: - Circa € 1,7 miljoen subsidie voor de inzet van medewerkers (beheerders) bij speeltuinen. - Circa € 1,5 miljoen voor subsidies aan speeltuinen, gericht op activiteiten. - Circa € 2,6 miljoen voor de kostendekkende huur, het onderhoud en de vervanging van speeltoestellen. In totaal gaat het om circa € 5,8 miljoen.
59	PRO	Veilig	Veilige buitenruimte	10 miljoen voor veiligheid in de buitenruimte: wat gaat er concreet gebeuren met dit geld? Worden vrouwen en meisjes betrokken bij de plannen?	Op dit moment worden vrouwen en jonge meiden al betrokken, dat gaan we nog meer doen. Voor de Kadernota 2027 stellen we een plan op voor de inzet van de €10 miljoen voor de komende vier jaar. Doel is de veiligheidsbeleving in de buitenruimte te vergroten, in het bijzonder die van vrouwen en meisjes, door gerichte aanpassingen in de openbare ruimte. Tegelijkertijd brengen we de bredere prioriteit veiligheid van vrouwen en de ambitie voor een veilige buitenruimte samen in één integrale prioriteit in de veiligheidsagenda, die op 19 november in de commissie wordt besproken. Een concreet voorbeeld van wat we nu al doen, zijn de tunnels bij station Lombardijen. Bewoners, onder wie veel vrouwen en jonge vrouwen, hebben deze aangewezen als plekken waar zij zich onveilig voelen. Op 9 november organiseren we daar een participatiemoment met gebruikers van de tunnels. Daarbij betrekken we nadrukkelijk vrouwelijke bewoners en medewerkers van het Maasstad Ziekenhuis en Aafje Aesopus. Voor de fiets- en looptunnels onder de Brienenoordbrug volgt in het voorjaar van 2027 een vergelijkbaar traject.
60	PRO	Veilig	Besparing stadsmariniers	De gemeente roomt het handgeld van de stadsmariniers af met € 425.000. Dit geld komt beschikbaar voor effectievere veiligheidsmaatregelen. Wat zijn die effectievere veiligheidsmaatregelen?	Het budget is hier afgeroomd om voortzetting van de bestaande inzet voor onder andere weerbaarheid en ondermijning te kunnen continueren en een sluitende begroting te kunnen presenteren.
61	PRO	Veilig		In hoeverre worden de 80 extra BOA's ingezet op SSI?	De stuurgroep pilot handhaving SSI heeft op 29 september 2026 ingestemd met het advies van de werkgroep om SSI op te nemen in de regeling domeinlijsten boa's. Op 26 oktober 2026 wordt dit besproken aan de bestuurstafel boa en in het Strategisch Beraad Veiligheid. Bij akkoord volgt advisering aan de minister, die een definitief besluit neemt over voortzetting van de handhaving na afloop van de pilot per 1 januari 2027. De aanpak van seksuele straatintimidatie (SSI) heeft hoge prioriteit binnen de drie gebiedsgerichte clusters van Handhaving Rotterdam. De uitbreiding met 80 extra boa's kan bijdragen aan het versterken van deze aanpak, maar betekent niet dat deze capaciteit uitsluitend voor SSI wordt ingezet. Vooruitlopend op de afronding van de pilot bereiden we de e-learning en trainingen voor, met als doel een brede spreiding van SSI-bevoegde boa's over de stad. Over de precieze inzet en verdeling van de 80 extra boa's kan pas na afronding van de pilot een uitspraak worden gedaan.
62	PRO	Veilig	Cameratoezicht	Welke criteria worden gebruikt bij de extra camera inzet waar nu meer geld voor beschikbaar is?	In iedere camera-aanvraag vanuit de politie wordt het incidentenbeeld geschetst waaruit blijkt dat de openbare orde onder druk staat. De inzet van cameratoezicht als zwaar middel dient namelijk proportioneel te zijn. Incidenten betreffen onder meer explosies, schietincidenten, aanrandingen en jeugdcriminaliteit. Daarnaast wordt inzichtelijk gemaakt dat eerdere (voor de privacy) lichtere maatregelen onvoldoende effect hebben gehad. Hiermee dient de subsidiariteit te worden aangetoond. De aanvraag wordt getoetst door de ambtelijke Adviesgroep cameratoezicht en vervolgens ter besluitvorming voorgelegd aan de driehoek.
63	PRO	Veilig	Cameratoezicht	Zijn er ook middelen beschikbaar voor evaluatie of extra camera inzet leidt tot minder overlast?	Voor de evaluatie zijn gelden beschikbaar binnen het budget cameratoezicht. Iedere drie jaar worden de camera's geëvalueerd, waarbij adviezen worden opgevraagd bij de politie en de wijkraden. Ook de output van de camera's wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van de registraties die de operators doen bij waarnemingen in de categorieën 'openbare orde' en 'overlast' (OOV registraties). Vervolgens wordt geconcludeerd welke camera inzet wordt gecontinueerd en waar er camera's kunnen worden verplaatst dan wel verwijderd. De eerstvolgende evaluatie wordt in 2027 opgestart en zal in juni 2028 zijn afgerond.
64	PRO	Veilig	Veiligheid vrouwen	Op welke wijze is de aanpak van femicide structureel verankerd binnen het programma Veilig en welk budget is hiervoor binnen dit programma beschikbaar? / Welk budget is in 2027 daadwerkelijk beschikbaar voor Samenwerkingsagenda aanpak femicide?	De bredere prioriteit veiligheid van vrouwen (SSI, huiselijk geweld en femicide) en de ambitie voor een veilige buitenruimte komen samen in één integrale prioriteit in de veiligheidsagenda, die op 19 november a.s. in de commissie wordt besproken. Er wordt uitvoering gegeven aan de aanpak femicide en de Samenwerkingsagenda femicide binnen de bestaande begroting van programma Zorg, Welzijn en Wijkteams. Er is geen apart geoormerkt budget.
65	PRO	Zorg, welzijn en wijkteams		De 1,15mln die per direct beschikbaar zijn voor dakloze gezinnen, hoe zullen die worden ingezet?	Deze middelen zijn bedoeld voor een uitbreiding met maximaal 7 plekken in 2026, voor bekostiging van hotelplaatsingen en voor aanvullende personele capaciteit bij het loket voor maatschappelijke opvang van gezinnen.

66	PRO	Zorg, welzijn en wijkteams		De gemeente investeert komende jaren in schoolmaatschappelijk werk. Kan worden toegelicht hoe dit geld besteed zal worden, en wordt deze inzet gelijk verdeeld over de stad	De gemeente zet het bestaande beleid school- en voorschoolmaatschappelijk werk voort. Hiervoor is in het kader van het financieel basispad een extra investering opgenomen t.b.v. een bijstelling van de kostprijs (V)SMW. Deze bijstelling is gedaan na een onafhankelijk onderzoek naar een reële kostprijs van (V)SMW. De uitkomst van dit onderzoek is dat we van 2027 meer moeten betalen voor het bestaande aantal uren/fte. Daarnaast is een extra intensivering in de begroting opgenomen voor schoolzorgteams en vroeg- en voorschoolse educatie. Op basis van evaluatieonderzoek dat zal worden uitgevoerd wordt bepaald waar en voor welke ondersteuningsbehoeften deze middelen worden ingezet.
67	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	De geraamde lasten voor Begeleiding Wmo stijgen van € 105,1 miljoen in 2026 naar € 110,0 miljoen in 2028 en dalen vervolgens naar € 69,1 miljoen in 2029. Kan het college deze ontwikkeling voor de jaren 2027 tot en met 2030 uitsplitsen naar cliëntenaantallen, gemiddeld gebruik per cliënt, beleidsmaatregelen, tariefontwikkelingen en overige financiële of technische wijzigingen?	De door u gevraagde uitsplitsing kan niet worden gemaakt. De begroting houdt rekening met de verwachte kostenontwikkeling en de nu bekende ontwikkelingen aan de inkomstenkant. De daling per 2029 wordt veroorzaakt door een stelpost vanwege het stoppen met huishoudelijke hulp, conform het begrotingsadvies van de VNG daarover.
68	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	Met hoeveel cliënten met een Wmo-indicatie of -voorziening wordt in de jaren 2026 tot en met 2030 rekening gehouden? Graag een uitsplitsing per jaar en naar de belangrijkste voorzieningen, inclusief de verwachte ontwikkeling van de aard, omvang en duur van de ondersteuning.	De begroting houdt rekening met de verwachte kostenontwikkeling en de nu voorziene beleidseffecten daarop. Vanwege het open-einde-karakter van de Wmo is het lastig om de ontwikkeling van de cliëntaantallen in te schatten. Daarom wordt hiermee in de huidige systematiek slechts beperkt rekening gehouden. Daardoor kan de door u gevraagde uitsplitsing niet worden gemaakt.
69	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	Welke aannames over de ontwikkeling van de zorgvraag en het gebruik van Wmovoorzieningen liggen ten grondslag aan de meerjarenraming? Wat zijn de financiële gevolgen wanneer de zorgvraag in 2029 en 2030 respectievelijk 5% en 10% hoger uitvalt dan geraamd?	De begroting houdt rekening met de verwachte kostenontwikkeling en de nu voorziene beleidseffecten daarop.Vanwege het open-einde-karakter van de Wmo is het lastig om de ontwikkeling van de zorgvraag en het gebruik van Wmo-voorzieningen in te schatten. Daarom wordt hiermee in de huidige systematiek slechts beperkt rekening gehouden. Verschillende scenario's voor de vraagontwikkeling maken geen onderdeel uit van de begroting. Dus de financiele gevolgen van een hogere zorgvraag in 2029 en 2030 is niet in te schatten.
70	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	De lasten voor Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo stijgen van € 111,8 miljoen in 2026 naar € 118,8 miljoen in 2027. Welke financiële en organisatorische ontwikkelingen verklaren deze stijging? Graag een uitsplitsing naar de belangrijkste kostenposten en eventuele veranderingen in capaciteit en dienstverlening.	De stijging wordt verklaard door twee posten. Ten eerste een stijging van de apparaatslasten a.g.v. CAO-ontwikkelingen. Ten tweede zijn in het coalitieakkoord (doorbraak 3.7) extra middelen beschikbaar gesteld voor de ambitie Thuisbasis op Orde. Deze middelen worden ingezet als cofinanciering voor de uitbreiding van de pilot gratis kinderopvang en de voortzetting van bestaande initiatieven.
71	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	Wat zijn de actuele gemiddelde wachttijden binnen de Wmo voor het eerste contact na een melding, het onderzoek, de besluitvorming en de daadwerkelijke start van de ondersteuning? Welke wachttijden zijn voor 2027 geraamd?	De actuele wachttijden voor het onderzoek liggen gemiddeld rond de 40 dagen, dit is binnen de wettelijke norm van 42 dagen. Binnen 2 dagen wordt een melding gescreend en wordt een afspraak ingepland met een Wmo-adviseur. De doorlooptijd voor de besluitvorming is meestal 1 dag. Gemiddeld duurt het bij extramurale Wmo-arrangementen 10-17 dagen voordat de zorg start. Een raming voor 2027 wordt niet gemaakt als onderdeel van de begroting.
72	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	Hoeveel Wmo-aanvragen zijn in 2024, 2025 en 2026 ingediend en welk percentage is volledig toegekend, gedeeltelijk toegekend, afgewezen of door de aanvrager ingetrokken? Graag uitgesplitst naar de belangrijkste voorzieningen. Hoeveel bezwaar- en beroepsprocedures zijn in 2025 en 2026 gevoerd en in hoeveel gevallen is het porspronkelijke besluit aangepast of vernietigd?	We moeten een onderscheid maken tussen Wmo-meldingen en Wmo-aanvragen. Elke inwoner kan een melding doen, waarna een onderzoek plaatsvindt en de ondersteuningsbehoefte in kaart wordt gebracht. De aanvraag (door de client zelf) tenslotte is de formele afronding die resulteert in een besluit (beschikking) door het college. Het aantal afgewezen aanvragen is klein. Wat vaker voorkomt is een ingetrokken melding, bijvoorbeeld doordat er dubbel gemeld is, er geen behoefte blijkt te zijn aan de ondersteuning of er een andere oplossing kan worden gevonden dan het bieden van maatwerkondersteuning. In het jaar 2025 waren er bij de afdeling Wmo 33.864 meldingen. Deze resulteerden in 26.307 aanvragen. In 2025 waren er 480 bezwaren voor Wmo en jeugd samen en in 2024 waren dat er 382. Het oordeel op deze bezwaren is grotendeels niet gegrond (in 2025 waren er 31 van de 480 bezwaren gegrond = 6,5%). Het aantal bezwaren moet ook in de context worden bezien van het grote aantal Rotterdammers (rond de 30.000) met een Wmo-arrangement. De bezwaren die wij zien hebben over het algemeen geen betrekking op afwijzing, doch veelal op de aard en/of omvang van de aangeboden Wmo-ondersteuning of de keuze van een zorgaanbieder. Deels zijn de bezwaren gerelateerd aan beleidskeuzes (bijvoorbeeld stoppen met strijkhulp). Het is daarmee dus veelal niet zo dat deze inwoners geen ondersteuning kunnen krijgen, maar dat ze een andere visie hebben op wat nodig is, wat ze in bezwaar aan gemeente kenbaar maken. De vraag naar Wmo-voorzieningen is groot, en middelen en medewerkers zijn schaars. We kijken daarom kritisch wie de ondersteuning het hardst nodig heeft en of er mogelijkheden zijn in het voorliggend veld (informele netwerken, sociale basis, enzovoorts).
73	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	WMO	Welk bedrag aan inkomsten uit eigen bijdragen voor Wmomaatwerkvoorzieningen en huishoudelijke hulp is voor 2027 geraamd? Op welke aantallen cliënten en gemiddelde bijdragen is deze raming gebaseerd? Is bij de raming rekening gehouden met inwoners die vanwege de eigen bijdrage afzien van ondersteuning en, zo ja, op basis van welke aantallen en aannames?	Voor 2027 is een opbrengst uit eigen bijdragen Wmo geraamd van € 8,9 mln. Deze raming is gebaseerd op de ontwikkeling van de opbrengsten en niet gebaseerd op het aantal cliënten dat een eigen bijdrage betaalt. Er is geen rekening gehouden met een ontwikkeling in het afzien van ondersteuning zoals door u geschetst. Het systeem van eigen bijdragen Wmo wijzigt in 2027 niet ten opzichte van 2026. De verwachte inkomsten zijn gebaseerd op de prognose 2026, grote wijzigingen worden niet verwacht.

74	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Hoeveel Rotterdamse 75-plussers worden in 2027 naar verwachting bereikt met gemeentelijke ondersteuning gericht op langer zelfstandig wonen? Graag zowel het absolute aantal als het percentage van de totale doelgroep.	"Het exacte antwoord op deze vraag is niet te geven., ook omdat voor preventie en welzijn geldt dat er geen unieke ouderen worden geregistreerd. Voor het verstrekken van een Wmo-maatwerkvoorziening is leeftijd geen criterium. We zien wel dat in de clientgroep Ouderen en somatiek (ruim 20.000 Rotterdammers hebben een Wmo-arrangement) de grote meerderheid boven de 75 jaar is. Daarnaast hebben zij mogelijk een hulpmiddel, woningaanpassing of een vorm van vervoer vanuit de Wmo. Iedereen die 75 jaar wordt, krijgt een brief over het welzijnsaanbod dat beschikbaar is en de vraag of men een huisbezoek wil. Het preventie- en welzijnsaanbod voor ouderen is breed . Hierbij een aantal voorbeelden van de verwachtte aantallen op een aantal interventies: welzijn niet-geïndiceerde dagbesteding: ca 2200 deelnemers, Sociaal Vitaal in Kleur 1300 ouderen, zo'n 300 hulpvragen voor Digimaatjes en 350 hulpvragen voor de klusmaatjes, 70 hulpvragen voor de wandelmaatjes voor mensen met dementie en zo'n 120 ouderen volgen de training Gezond Ouder Worden in Nederland. "
75	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Hoeveel huisbezoeken aan ouderen zijn voor 2027 geraamd, hoeveel unieke ouderen worden hiermee naar verwachting bereikt en welk budget is hiervoor beschikbaar? Wat zijn de gemiddelde kosten per huisbezoek en welke prestaties worden geregistreerd?	Dat is afhankelijk van het aantal Rotterdammers dat in dit jaar 75 jaar wordt. Alle Rotterdammers van 75-jaar én de 75-plussers die een life event hebben meegemaakt (bijvoorbeeld het overlijden van een partner), worden aangeschreven voor een huisbezoek. Deze gegevens worden aan de afdeling welzijn aangeleverd in mei. Dit weten wij nu dus nog niet. Het beschikbare budget valt binnen de welzijnsopdracht. De kosten per huisbezoek zijn variabel, afhankelijk van hoeveel mensen er gebruik van maken en hoe het huisbezoek wordt uitgevoerd. De kosten, het aantal huis- en deurbezoeken en het aantal doorverwijzingen worden geregistreerd. Daarover werd tot en met 2025 ook aan de gemeenteraad gerapporteerd. Met het wijzigen van verantwoordingsdoelen, is dit niet meer in de jaarstukken opgenomen. U kunt er vanuit gaan dat elke 75+-er 1 keer in de 2 jaar voor een huisbezoek uitgenodigd wordt.
76	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Hoeveel ouderen worden in 2027 naar verwachting bereikt met valpreventie? Welk budget is hiervoor beschikbaar en wat zijn de gemiddelde kosten per deelnemer? Hoeveel ziekenhuiszorgtrajecten als gevolg van valincidenten onder 65-plussers zijn geregistreerd in 2024, 2025 en, voor zover beschikbaar, 2026? Welke streefwaarde geldt hiervoor in 2027 en wanneer wordt deze vastgesteld indien deze nog ontbreekt?	In 2027 verwachten we hetzelfde aantal te kunnen realiseren als in 2025. Het aantal van 133 Val Niet Trainingsgroepen zal naar verwachting niet veel verder groeien door beperkingen in de capaciteit van uitvoerders. Er is wel groei mogelijk binnen het zorgdomein, maar dat is de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar De kosten voor 1 deelnemer van de Val Niet Training TOM (Thuis Onbezorgd Mobiel) bedragen 1.667 euro dit is exclusief de kosten voor het op orde brengen van en toeleiding naar structureel passend beweegaanbod. Daarnaast zijn er kosten verbonden aan het voorlichten en motiveren van ouderen zodat zij middels preventie de kans op een val kunnen verlagen. Ook worden er kosten gemaakt voor de samenwerking binnen de ketenaanpak, kwaliteitsborging en de stadsbrede coördinatie van de Val Niet Trainingen. In Rotterdam vielen in 2024 bijna 3 op de 10 65-plussers (29%), in 2022 was dit nog 38%. Daarnaast nam de incidentie van valgerelateerde ziekenhuisopnamen van Rotterdamse 65-plussers van 2022 naar 2024 af. In 2022 werden per 1.000 65-plussers gemiddeld 16,02 ziekenhuisopnames geregistreerd door een val. Dit daalde naar 15,24 in 2023 en naar 14,78 in 2024. We streven naar een verdere daling, maar er zijn zowel landelijk als lokaal geen streefcijfers benoemd. Het aantal valincidenten wordt sterk beïnvloed door vergrijzing.
77	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Hoeveel Thuisplusflats zijn in 2027 beschikbaar en hoeveel ouderen worden hiermee naar verwachting bereikt? Welke indicatoren worden gebruikt om de bijdrage van gemeentelijke ondersteuning aan langer zelfstandig wonen te meten?	"Momenteel zijn er 19 Thuisplusflats. Van één Thuisplusflat is het contract niet verlengd vanwege het niet voldoen aan de contractvoorwaarden. De verwachting is dat er vanaf 2027 opnieuw 20 Thuisplusflats zijn. Hiervoor wordt momenteel een meervoudig onderhandse aanbesteding voorbereid. Daarnaast volgt de gemeente de landelijke ontwikkelingen rond een mogelijke financieringsregeling voor woonzorgconcepten. Als deze regeling beschikbaar komt, kan verdere uitbreiding worden verkend. Met de huidige Thuisplusflats worden naar schatting ruim 4.100 bewoners bereikt. Met de uitbreiding naar 20 flats zal dit aantal verder groeien. Deze schatting is gebaseerd op het aantal woningen in de Thuisplusflats, waarbij is uitgegaan van één bewoner per woning. De werkelijke bewonersaantallen zijn niet bij ons bekend. Ook buurtbewoners die deelnemen aan activiteiten in de Thuisplusflats zijn niet meegerekend. Het daadwerkelijke bereik ligt daardoor naar verwachting hoger. De uitvoering en resultaten van de Thuisplusflats worden op verschillende manieren gemonitord. Aanbieders leveren jaarlijks per Thuisplusflat een jaarplan aan waarin zij de voorgenomen activiteiten en inzet beschrijven. Daarnaast wordt jaarlijks de realisatie van de contractuele KPI's beoordeeld. Deze richten zich op twee onderdelen: een evenwichtige bewonersmix tussen bewoners die ondersteuning nodig hebben en bewoners die een actieve bijdrage kunnen leveren (vragers en dragers), en het verminderen van versnippering van zorg door toe te werken naar één preferente zorgaanbieder per Thuisplusflat en deze positie ook te behouden. Verder wordt de voortgang besproken in de tactische overleggen tussen de gemeentelijke contractmanagers en de aanbieders."

78	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Welk bedrag stellen woningcorporaties in 2027 beschikbaar voor seniorenmakelaars? Hoeveel seniorenmakelaars worden hiermee gefinancierd, hoeveel ouderen worden naar verwachting bereikt en hoeveel verhuis- of doorstroomtrajecten zijn geraamd?	"De woningcorporaties dragen in 2027 voor 70% bij aan de kosten van de stedelijke seniorenmakelaars. Dit komt neer op circa € 113.200 voor 1,72 fte. De seniorenmakelaars besteden hun tijd ongeveer gelijk aan twee taken: het bevorderen van doorstroming en het vergroten van het bewustzijn onder ouderen over hun woonsituatie en mogelijke vervolgstappen. Zij richten zich met name op ouderen die minder zelfredzaam zijn en ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een passende woning. Het streven is dat iedere seniorenmakelaar jaarlijks 25 verhuizingen realiseert. In de periode 2020–2025 hebben de seniorenmakelaars in totaal 286 ouderenhuishoudens geholpen aan een beter passende woning. Daarnaast hadden zij gemiddeld 600 eerste contactmomenten per jaar."
79	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Hoeveel sociale huismeesters worden in 2027 ingezet, in hoeveel wooncomplexen en met welk budget? Hoe verhoudt deze inzet zich tot 2026, zowel in aantallen als in financiële middelen?	Over de sociale huismeesters dient deze maand nog besluitvorming plaats te vinden.
80	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Welke zorgrestaurants en vergelijkbare voorzieningen voor ouderen ontvangen in 2026 en 2027 gemeentelijke subsidie of andere financiële ondersteuning? Graag per voorziening een overzicht van de bedragen en eventuele veranderingen in de financiering of dienstverlening.	De subsidieregeling zorg- en wijkrestaurants loopt tot eind 2026. Het betreft een subsidieregeling voor investeringen om de bedrijfsvoering te verduurzamen en zo de continuïteit van het zorg- of wijkrestaurant ook na subsidiering te waarborgen. Zo blijven de restaurants ook voor de toekomst beschikbaar. In 2026 krijgen wijkrestaurant Link2Work (49.000), Charlois aan Tafel (5.350), St. Pendrecht Vooruit – De Zuiderkroon (29.299), Stichting KOCO Rotterdam (23.900), St. Dock - wijkkeuken Pompgebouw de Esch (71.200) St. Laurens – wijkrestaurant Sociaal Hart Rubroek (49.990), wijkrestaurant 110-Morgen (6.283), St. Age – Jouw Keuken (49.734), Plus in de Wijk in IJsselburgh (73.836), Relationeel Koken (68.150), Dock to go (25.000), St. Laurens Borgsate (49.990) en wijkrestaurant ‘t Veerhuis van Careyn (24.564)
81	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Ouderenzorg	Op welke manier wordt (nog) uitvoering gegeven aan de uitvoering van Goud voor Oud?	De actieagenda Goud voor Oud loopt eind 2026 af. De inzet voor ouderen zal de komende jaren op een andere manier worden vormgegeven en zich meer richten op de sociale basis, preventie vanuit welzijn en de Thuisplusflats.
82	LR	Volksgezondheid	Volkgezondheid	Voor verschillende gezondheidsindicatoren ontbreken in de begroting nog concrete streefwaarden voor 2027. Kan het college per indicator aangeven of een streefwaarde is vastgesteld en, indien dat niet het geval is, wanneer deze beschikbaar komt? Het gaat onder andere om ervaren gezondheid, gezonde levensjaren, groenbeleving, waardering van de woonomgeving, CJG-bereik, bewegen en gezond gewicht.	Streefwaarden voor het begrotingsprogramma worden met de nieuwe gezondheidsnota benoemd, die uiterlijk Q2 2027 wordt opgeleverd. In het algemeen kan er gezegd worden dat een verbetering het streven is, doelen worden voor de lange termijn gesteld. in 2026 was het doel het landelijk gemiddelde. Wat betreft het CJG: er wordt op dit moment een nieuwe regionale samenwerkingsovereenkomst opgesteld met het CJG. Daaruit volgt een nieuwe indicator voor de begroting 2027.
83	LR	Volksgezondheid	Volkgezondheid	Welk bedrag is in 2027 beschikbaar voor gemeentelijke preventieprogramma's? Graag een uitsplitsing per programma, financieringsbron en structureel of incidenteel karakter, waaronder GALA- en IZA-middelen. Welke meetbare prestaties zijn aan deze programma's gekoppeld?	GALA en IZA SPUK middelen stoppen per 2027. Deze gaan over in de Aanvullende zorg en welzijnsakkoord (SPUK AZWA) middelen (specifieke uitkering van het Rijk). Deze middelen worden ingezet voor de doorontwikkeling van de voorgeschreven basisfunctionaliteiten en basisinfrastructuur conform AZWA akkoord in de regio (R'dam, Krimpen- en Cappelle a/d IJssel). De beschikking wordt in Q1/Q2 2027 verwacht. Over de werkagenda moet nog besluitvorming plaatsvinden in de regio(gemeenten). De gemeentelijke programmamiddelen voor de lokale nota gezondheidsbeleid binnen het programma Volksgezondheid bedragen 1,1 miljoen. De prestaties zijn in de begrotingsprogramma geschetst. De GGD RR heeft ook middelen voor preventie, deze taken vloeien voort uit hun wettelijke take. Financiering hiervan verloopt via de gemeenschappelijke regeling, gemeentelijk gefinancierde plustaken of aanvullende externe financiering.
84	LR	Volksgezondheid	Volkgezondheid	Wordt in de begroting rekening gehouden met financiële besparingen op zorgkosten als gevolg van preventieprogramma's? Zo ja, welke bedragen zijn geraamd, op welke termijn worden deze verwacht en welke berekeningen of businesscases liggen hieraan ten grondslag?	Nee, in de begroting is hier geen rekening mee gehouden. Directe effecten op de zorgkosten zijn onzeker, effecten treden vaak pas op lange termijn op, zorgkosten worden niet alleen door preventie beinvloed en er is niet altijd sprake van besparing op de zorg. Preventie moet vooral gezondheidswinst opleveren, daar worden de maatregelen primair op beoordeeld.
85	LR	Volksgezondheid	Volkgezondheid	Welke Rotterdamse wijken kennen volgens de meest recente beschikbare gegevens de grootste gezondheidsachterstanden? Welke middelen worden in 2027 specifiek in deze wijken ingezet en welke indicatoren en streefwaarden worden gebruikt om de ontwikkeling van gezondheidsverschillen te volgen?	De grootste gezondheidsachterstanden zijn in Feijenoord, Charlois en Delfshaven. In Delfshaven loopt een extra aanpak ism GGD gericht op gezondheidsvaardigheden. . In het kader van AZWA zullen NPLV gebieden (in R'dam NPRZ waar o.a. Feijenoord en Charlois onder valt) aanvullende middelen ontvangen voor het bestrijden van gezondheidsverschillen. Over de inzet van deze middelen moet nog besluitvorming plaatsvinden. Gezondheidsverschillen worden met behulp van de GGD gezondheidsdata gemonitord.
86	LR	Volksgezondheid	Volkgezondheid	Welk deel van het budget voor Volksgezondheid wordt in 2027 besteed aan de GGD Rotterdam-Rijnmond? Welke concrete activiteiten, prestaties en aantallen zijn aan deze middelen gekoppeld?	De gemeente Rotterdam draagt € 9.009.272 bij aan het basistakenpakket van de GGD RR, dit is inclusief een aavullende bijdrage voor TBC-bestrijding (blz 24 van begroting GR GGD-RR). De concrete activiteiten, prestaties en aantallen die aan deze middelen zijn gekoppeld zijn zeer omvangrijk en beschreven in de begroting 2027 van de GR GGD RR: https://ggdrotterdamrijnmond.notubiz.nl/document/17244156/1?connection_type=1&connection_id=10071578

87	LR	Veilig	anti-drugscampagne	In de begroting is vanaf 2027 een structurele besparing van € 250.000 opgenomen door beëindiging van de anti-drugscampagne. Welke activiteiten en doelgroepen vallen hierdoor weg, hoeveel personen werden in voorgaande jaren bereikt en welke alternatieve activiteiten zijn vanaf 2027 begroot? Is voorafgaand aan de beëindiging een evaluatie of effectanalyse uitgevoerd en, zo ja, kan deze worden verstrekt?	De campagne wordt op kleinere schaal voortgezet, zij het minder prominent/zichtbaar dan voorheen. Er zal meer accent worden gelegd op de doelgroep (bezoekers nachtleven, festivals), in plaats van brede publiekscommunicatie. Dit wordt gefinancierd uit het budget voor Ondermijning. De campagne bestond uit meerdere waves en het bereik van de campagne was over het algemeen groot. Ter illustratie: over de periode 15-06-2026 t/m 05-07-2026 zijn via mobile advertising 348.000 uitingen getoond (de uiting is dan als "advertentie" getoond) en via Snapchat zijn 1.500.000 uitingen getoond die 382.000 keer zijn bekeken. Dit is exclusief de out of home uitingen en de andere sociale mediaplatforms zijn benut. Het college heeft gaandeweg de campagne twee keer een effectmeting laten uitvoeren, over de uitkomsten is de gemeenteraad geïnformeerd zoals februari jl. (26bb001619). Uit beide effectmetingen komt naar voren dat de campagne breed gewaardeerd wordt, als geloofwaardig wordt geacht en dat de campagne zowel recreatieve als niet gebruikers aan het denken zet, en dan met name de jongeren. Daarmee kan worden gesteld dat de campagne effect sorteerde, al is het te vroeg om te spreken over een duurzaam effect. Door de financiering in te trekken valt in principe budget weg voor: media-inkoop (zendtijd out of home, sociale media), het jaarlijks ontwikkelen van nieuwe content, ontwikkelen van strategie. Tevens zijn hieruit de uren van het communicatie-bureau gefinancierd en zaken als het beheer van de campagnewebsite.
88	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Dakloosheid	Hoeveel hotelplaatsingen voor dakloze jongeren en gezinnen zijn er tot nu toe in 2026 geweest en voor welk bedrag?	Tot nu toe zijn in 2026 86 gezinnen en tenminste 149 jongeren geplaatst in een hotel. Op basis van de beschikbare financiële gegevens tot de zomer 2026 verwachten we uit te komen op een totaalbedrag van € 1.050.000 aan hotelkosten voor dakloze jongeren en gezinnen. We realiseren nog dit jaar een aantal nieuwe opvangplekken om de inzet van hotels te beperken.
89	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Dakloosheid	Wordt de permanente winteropvang (26bb006179) volledig betaald uit de post "aanpak dakloosheid/stadsakkoord - Stadsakkoord tegen Dakloosheid"?	De permanente winteropvang wordt deels deels gedekt uit het bestaande budget voor de winteropvang en deels door de middelen die vanuit het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het stadsakkoord Dakloosheid.
90	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Dakloosheid	Kan er een toelichting komen op de vertraging van de renovatie van de Heer Vrankenstraat? In de begroting van 2026 werd gesproken over renovatie in 2027. In de begroting van 2027 wordt gesproken over renovatie in 2030. Welke factoren liggen hieraan ten grondslag?	De reden voor de vertraging ligt primair bij de aanbesteding van het project. Het bleek niet toegestaan om het project uit te voeren onder het raamcontract Huisvesting Aandachtgroepen. Daardoor moet het project zowel het ontwerp als de bouw alsnog separaat aanbesteden. Daarnaast zijn tijdens het aanbestedingstraject de spelregels met betrekking het ontwerpstramien gewijzigd.
91	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Dakloosheid	Welke gevolgen heeft de vertraging van de Heer Vrankenstraat voor de puzzel die er gelegd moet worden mbt. het schuiven met capaciteit aan opvangplaatsen tussen verschillende locaties die renovatie behoeven?	De vertraging heeft tot gevolg dat de capaciteit van de locatie, 25 bedden, tot aan de startbouw in januari 2030 beschikbaar blijft en de capaciteitsuitbreiding met 14 bedden pas in bij de oplevering in 2031 wordt gerealiseerd. Ten tijde van de verbouwing zullen de dakloze personen elders worden opgevangen.
92	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Dakloosheid	Kan er een toelichting komen op de vertraging van de tijdelijke locatie op de Capelsebrug? Deze zou volgens de begroting van 2026 in 2026 geopend worden en met de begroting van 2027 is deze verplaatst naar half 2028.	De tijdelijke huisvesting van de locatie voor maatschappelijke opvang nabij het metrostation Capelsebrug zou gerealiseerd worden op het P+R terrein tegenover het metrostation. Eind 2025 is hiervoor een omgevingsvergunning verleend, hierop zijn bezwaren ingediend door omwonenden en de gemeente Capelle aan den IJssel. In bestuurlijk overleg met de gemeente Capelle stelde zij een alternatieve locatie voor: de vrachtwagenparkeerplaatsen tegenover de huidige huisvesting van het Leger des Heils. Momenteel wordt gewerkt aan de realisatie van de tijdelijke huisvesting op deze locatie, we verwachten hier nog in 2026 een omgevingsvergunning voor aan te vragen, de oplevering van staat gepland voor 2028.
93	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Rotterdam heeft ook een RBOK+. Klopt het dat deze niet zichtbaar is in de begroting? Zo nee, waarom niet?	De financiele opgave is verwerkt in de begroting van het programma ZWW. De financiele reeks is opgenomen in de begroting als een verlaging van de lasten: de vastgestelde begroting houdt dus al rekening met een daling in de groei van de jeugdzorguitgaven.
94	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Hoe en wanneer wordt de raad geïnformeerd over de uitvoering van de maatregelen van de RBOK+?	De RBOK+ is ondergebracht binnen het Jeugdoffensief. Over de voortgang Jeugdoffensief wordt u via de P&C-cyclus geïnformeerd. Indien gewenst kunnen wij u daarnaast ook apart per brief rapporteren.
95	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Hoe en waar kunnen we de aansluiting maken tussen de taakvelden uit de begroting van de GRJR en die van de gemeente Rotterdam?	Deze aansluiting is niet te maken omdat de gemeente Rotterdam de adviesbegroting van de GRJR niet 1-op-1 overneemt. Zo heeft de GRJR het financiële effect van de RBOK niet in haar begroting verwerkt. In de Rotterdamse begroting is dit wel verwerkt.
96	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Wanneer is de raad geïnformeerd over de inhoud en de uitvoering van het Jeugdoffensief?	In de wethoudersbrief van 24 februari 2026, kenmerk 26bb001666, is uw raad geïnformeerd over het Jeugdsoffensief.
97	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Het college constateert dat de kosten jeugdhulp de komende jaar stijgen, wil voorkomen dat kinderen in Jeugdzorg terechtkomen maar juist investeren in aandacht voor gezinnen. Kan het college een uitsplitsing van investeringen én besparingen geven?	Investeringen die in de begroting zijn opgenomen om te voorkomen dat kinderen in Jeudzorg terechtkomen: - Schoolzorgteams (+ € 1,4 mln in 2027) - Kinder-, tiener- en jongerenwerk(+ € 1,7 mln in 2027) - Veilig Thuis (+ 3,7 mln in 2027) - (Voor)schoolsmaatschappelijk werk (+ € 1,7 mln in 2027) - Thuisbasis op orde NPRZ (+ € 2,4 mln in 2027) Hiertegenover staat een algemene besparing op Jeugdpreventie van -/- € 1,5 mln. Om kinderen goed te kunnen helpen die Jeugdzorg nodig hebben is in 202 7+ € 54 mln geinvesteerd.
98	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Kan er een splitsing worden gemaakt in de jeugdzorgkosten totaal voor lokale jeugdhulp en de bijdragen aan de GRJR?	De kosten van de arrangementen lokale jeugdhulp bedragen € 71 mln. De totale begroting van de kosten die via de GRJR lopen bedraagt in 2027 € 277 mln. Hiervan heeft € 211 mln betrekking op de kosten van de arrangementen regionale jeugdhulp. Het restant van € 66 mln betreft de begrote kosten van subsidies (€ 61 mln) en organisatiekosten (€ 5 mln).

99	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	Middels de knooppunten jeugdhulp krijgen jongeren vaker lichtere ondersteuning en wordt doorverwijzing naar specialistische jeugdhulp voorkomen. Kunt u hiervoor cijfers ter onderbouwing verstrekken?	Vanaf juli 2025 hebben huisartsen de mogelijkheid rechttsreeks naar het Knooppunt te verwijzen. In de eerste 6 maanden van 2026 zijn er 233 directe verwijzingen binnen gekomen. Het aantal zaken die daarna opgepakt worden door preventie en welzijn neemt gestaag toe. In deze periode waren dat er 55. Dat is ongeveer 19% van het totaal. Verwijzingen naar het wijkteam zijn 13%. In al deze gevallen is er dus geen noodzaak om GGZ in te zetten en volstaat een verwijzing naar preventie, welzijn en/of wijkteam. Aan de kant van de verwijzer zien we een toename van het aantal rechtstreekse verwijzingen van huisartsen naar het knooppunt, door meer bekendheid en intensivering van de communicatie. Onze inzet is erop gericht, in samenweerking met de huisartsen, het doen toenemen van de rechtstreekse verwijzingen en meer cliënten een passend traject aanbieden vanuit welzijn, preventie of het wijkteam ipv jeugd ggz. Dat is ook de doelstelling vanuit het Jeugdoffensief: afbuigen van de vraag naar JGGZ.
100	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Jeugdzorg	In de toelichting financiële bijstellingen "jeugdzorg" wordt gesproken over €10 miljoen. Hoe rijmt dit met de getallen uit de tabel zelf van de taakmutatie van 482 in 2026 en 497 en verder?	De 10 miljoen waar u naar verwijst betreft een correctie vanwege te veel ontvangen middelen vanuit de provinciale begroting voor de uitvoeringskosten van de Jeugdwet. De correctie is opgenomen als taakmutatie in de circulaires van het rijk. De correctie heeft naast de gemeente Rotterdam ook betrekking op de gemeentes Amsterdam en Den Haag. De genoemde bedragen voor 2026 en verder zijn het aandeel van Rotterdam in de correctie van 10 mln.
101	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Opvang	De gemeente heeft in 2026 extra middelen gekregen vanuit het Rijk om het aantal opvangplekken uit te breiden. Hoeveel noodbedden en crisisopvangplekken zijn er specifiek uitgebreid?	Vanaf 1 april 2026 is het aantal noodbedden voor slachtoffers van huiselijk geweld uitgebreid van 4 naar 10 plekken. Voor 2026 is (tijdelijk) het aantal crisisopvangplekken uitgebreid met 10 plekken, waarmee het totaal aan crisisopvangplekken op 59 uitkomt.
102	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Opvang	Investering Veilig Thuis. Er wordt verwezen naar een onderzoek naar de kostprijs dat wordt verricht. Ook wordt aangegeven dat er verder onderzoek wordt gedaan naar onderdelen van het kostprijsonderzoek. Is dit een kostprijsonderzoek dan wordt aangeduid in de brief 25bb008724? En kan de raad dit ontvangen?	Ja, dit betreft het kostprijsonderzoek uitgevoerd door bureau HHM in 2025. De rapportage van het kostprijsonderzoek is niet openbaar gemaakt en wordt dus niet aan de raad gestuurd, omdat deze bedrijfsgevoelige informatie bevat over Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR). Wel openbaar is de agendapost over de uitkomsten van het kostprijsonderzoek op de website van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) via https://grjr.notubiz.nl/document/16378918/1/6B_+Agpo+Kostprijsonderzoek+VTRR+?connection_type=1&connection_id=9875558
103	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Opvang	In de bijstellingen Zorg, welzijn en wijkteams staat structureel 3,7 miljoen voor Veilig Thuis. Hoe rijmt dat bedrag met de subsidie van Veilig Thuis volgens de subsidielijst van €3.272?	Het betreft twee verschillende bijstellingen. De bijstelling van structureel € 3.7 mln. voor Veilig Thuis heeft betrekking op de hogere bijdrage van gemeente Rotterdam aan de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) voor de hogere regionale subsidieverlening aan Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR). Deze regionale subsidie is geen onderdeel van de subsidielijst van gemeente Rotterdam. Het bedrag van € 3.272 in de subsidielijst in de begroting 2027 betreft de subsidies van gemeente Rotterdam aan VTRR voor (centrum)gemeentelijke taken Filomena, Ervaring in Huis (inzet van ervaringsdeskundigen) en de toeleiding crisisopvang.
104	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Opvang	In het coalitieakkoord staat dat er uitvoering wordt gegeven aan het initiatiefvoorstel femicide. Waar staat hiervoor de financiële doorvertaling in de begroting?	Er wordt uitvoering gegeven aan de aanpak femicide en de Samenwerkingsagenda femicide binnen de bestaande begroting van programma Zorg, Welzijn en Wijkteams. Er is geen apart geoormerkt budget.
105	LR	Paragraaf BV	Organisatie en dienstverlening	In de begroting is voor 2027 een taakstelling van € 10 miljoen op de ambtelijke organisatie opgenomen, oplopend naar € 60 miljoen in 2030. Uit welke concrete maatregelen bestaat deze taakstelling? Graag een uitsplitsing per jaar naar vermindering van formatie, externe inhuur, bedrijfsvoering, digitalisering en eventuele vermindering of beëindiging van activiteiten, inclusief de financiële opbrengst en gevolgen voor het aantal fte.	De concrete maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en kunnen dus nog niet worden gedeeld. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
106	LR	Paragraaf BV	Organisatie en dienstverlening	Welke gevolgen voor de beschikbare uitvoeringscapaciteit en dienstverlening zijn in de begroting verwerkt als gevolg van deze taakstelling? Graag per betrokken organisatieonderdeel aangeven welke veranderingen in capaciteit, dienstverlening of prestaties zijn geraamd.	De concrete maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en kunnen dus nog niet worden gedeeld. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
107	LR	Paragraaf BV	Organisatie en dienstverlening	Welke aanvullende maatregelen zijn voorzien om de taakstelling van € 10 miljoen in 2027 te laten oplopen naar € 60 miljoen in 2030? Welke onderdelen zijn al concreet ingevuld en wanneer worden de overige maatregelen financieel uitgewerkt?	De concrete maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en kunnen dus nog niet worden gedeeld. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
108	LR	Bestuur	Organisatie en dienstverlening	Wat zijn de totale incidentele en structurele meerkosten van de uitbreiding van het college van B&W in 2027 ten opzichte van 2026? Graag uitgesplitst naar wethouders, ambtelijke en persoonlijke ondersteuning, huisvesting, ICT, representatie en overige kosten. Met hoeveel fte neemt de ondersteuning toe en op welke programma's, producten en begrotingsposten zijn deze kosten verwerkt?	De 0,9 fte extra wethouder kost in totaal ca. € 177k aan loonkosten incl. sociale lasten in 2027. De tijdelijke extra ambtelijke en persoonlijke ondersteuning voor het college met 3 fte tot en met medio 2030 kost ca. € 300k aan loonkosten incl. sociale lasten in 2027. Er zijn voor 2027 geen specifieke incidentele materiele lasten (ICT, huisvesting) begroot die verband houden met de uitbreiding van het college. Alle voorgaaande kosten zijn onderdeel van de post 'personeel' (apparaatslasten) binnen het programma Bestuur (blz. 57). De meerkosten als gevolg van de uitbreiding van het college hebben niet geleid tot een bijstelling van de begroting 2027 van het programma Bestuur. De meerkosten zijn gedekt door een herprioritering / verschuiving binnen het programma, onderdeel college.

109	LR	Veilig	Veiligheid	Hoeveel van de aangekondigde uitbreiding met 80 boa's is in 2027 financieel gedekt? Hoeveel extra fte zijn naar verwachting daadwerkelijk operationeel en inzetbaar op straat? Graag tevens een overzicht van de totale formatie voor toezicht en handhaving, de geraamde vacatures en het gehanteerde ziekteverzuimpercentage.	De uitbreiding met 80 extra handhavers vindt gefaseerd plaats. Hiermee is in de begroting rekening gehouden. De geraamde bedragen zijn gekoppeld aan formatieplekken, waar op gestuurd wordt. Begroting extra handhavers gaat in 2026 om 10 extra handhavers en in 2027 om 30 extra handhavers. Dit is exclusief de extra 10 handhavers voor 2026 omdat deze na de tweede herziening worden verwerkt.De formatie is in september 2026 471 fte en de bezetting is 453 fte, openstaande formatieplekken is 18 fte.
110	LR	Veilig	Veiligheid	Hoe is de beschikbare boa-capaciteit in 2027 verdeeld over de verschillende handhavingsprioriteiten, waaronder jeugd en jongeren, wapens, overlast, verkeershandhaving, seksuele straatintimidatie en wijkveiligheid? Graag uitgedrukt in fte of beschikbare handhavingsuren.	In 2026 is de prioriteringsagenda vertaald naar het uitvoeringsprogramma (ambtelijk stuk). Hierin is per cluster een procentuele verdeling van de beschikbare capaciteit over de verschillende handhavingsprioriteiten opgenomen. Een exacte verdeling van de beschikbare boa-capaciteit in 2027, uitgedrukt in fte of handhavingsuren per afzonderlijke prioriteit, is op dit moment niet beschikbaar. Dit komt mede doordat handhavers tijdens hun diensten integraal werken en meerdere prioriteiten tegelijkertijd oppakken. De inzet is daardoor niet altijd één-op-één toe te rekenen aan een afzonderlijke prioriteit.
111	LR	Veilig	Veiligheidsindex	Welke streefwaarde wordt voor de Veiligheidsindex in 2027 gehanteerd? Hoe verhoudt deze zich tot de huidige waarde van 104 en de eerder gehanteerde doelstelling van minimaal 110? Waar is de streefwaarde voor 2027 vastgelegd?	Het college heeft een grote ambitie om het gevoel van veiligheid onder Rotterdammers te verbeteren en is voornemens daarvoor een collegetarget te formuleren. Voor het kerstreces van 2026 doet het college een voorstel voor de concrete vormgeving van de nieuwe collegetargets.
112	LR	Veilig	Veiligheid	Voor cameratoezicht en de meldkamer is circa € 1,243 miljoen structureel opgenomen. Kan het college dit bedrag uitsplitsen naar personeelskosten, beheer, onderhoud, aanschaf en vervanging, software, meldkamerkosten en overige uitgaven? Hoeveel camera's worden hiermee in 2027 geëxploiteerd en wat zijn de gemiddelde jaarlijkse kosten per camera?	Dit bedrag is volledig opgenomen ten behoeve van dekking van personeelslasten. Door een verandering in effectieve beschikbaarheid in combinatie met toenemende vraag ten opzichte van 2021 en veranderde regels in de CAO, is extra formatie vereist. Het genoemde bedrag zal dan ook ten volle worden gebruikt om personeel aan te trekken. Er zijn op dit moment circa 580 toezichtcamera's in Rotterdam. Vanuit de directie Veiligheid is in 2026 ongeveer €1,3 miljoen uitgegeven aan beheerkosten, storingen, onderhoud, vervanging van camera's en sektiekasten, modernisering cameragebieden en datakosten (circa €2.240 per camera). Stadsbeheer Toezicht heeft een budget van circa €18.530 per camera ten behoeve van het uitkijkcentrum en personeelskosten.
113	LR	Veilig	Veiligheid	Hoeveel incidenten zijn in 2025 en 2026 door middel van cameratoezicht geconstateerd en hoeveel daarvan hebben geleid tot een concrete interventie? Welke aantallen en prestatie-indicatoren worden voor 2027 gehanteerd?	In 2025 hebben in totaal 16.760 incidenten in de categorieën van openbare orde en overlast plaatsgevonden. Hiervan zijn er 14.155 ten behoeve van opvolging doorgezet naar de meldkamer Toezicht of de politie. In 2026 (t/m september) zijn er 10.836 incidenten waargenomen, waarvan er 9.168 zijn doorgezet voor opvolging. Dit komt neer op een opvolgingspercentage van circa 84%. In 2027 worden alle registraties van de operators bijgehouden ten behoeve van de evaluatie cameratoezicht 2028. Deze evaluatie zal in de loop van 2027 worden opgestart. Voor ieder cameragebied wordt de output inzichtelijk gemaakt aan de hand van de registraties op het gebied van openbare orde, zodat – samen met de adviezen politie en wijkraden – geconcludeerd kan worden welke camera inzet wordt gecontinueerd en waar er camera's kunnen worden verplaatst dan wel verwijderd. De output brengt voor ieder cameragebied de waargenomen openbare orde incidenten en het aantal meekijkverzoeken vanuit de politie in beeld. In de evaluatie wordt, net als in de voorgaande evaluatie, het totaalcijfer opgenomen.
114	LR	Veilig	Pleinstewards	Voor pleinstewards wordt vanaf 2027 structureel € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld. Hoeveel pleinstewards worden hiermee ingezet, op welke locaties en voor hoeveel uren per week? Welke prestaties en resultaten worden geregistreerd om de inzet te volgen?	Met deze middelen wordt de huidige inzet van de pleinstewards gecontinueerd. Pleinstewards treden de-escalerend op en dienen als laagdrempelig aanspreekpunt voor bewoners en ondernemers. De pleinstewards lopen in acht koppels in verschillende gebieden in de stad, waar zij bekende (potentiële) overlastlocaties aandoen. Eén van deze koppels wordt gefinancierd door de stadsmarinier van Charlois en bedient specifiek het Zuidplein. In de zomerperiode (zomertijd) lopen de pleinstewards 5 diensten (1 dienst = 5 uur), in de wintertijd 3 diensten per week. De dagen en tijden waarop ze worden ingezet, schuiven mee met de momenten in de week waarop de meeste overlast wordt ervaren. Naast de reguliere koppels wordt tijdens warme zomerdagen (topstranddagen) flexibel een koppel ingezet op de stranden (een koppel per strand, dus 3 koppels in totaal). Ook zijn er 150 diensten flexibel inzetbaar wanneer de situatie in een wijk vraagt om extra inzet. De stadsmarinier van Feijenoord heeft dit jaar 50 extra diensten gefinancierd die in de zomer zijn ingezet in de Rijnhaven. De pleinstewards registreren hun contactmomenten in een wekelijkse rapportage aan de veiligheidsregisseurs, die verantwoordelijk zijn voor de operationele aansturing. Daarnaast wordt er jaarlijks een jaarverslag opgeleverd.
115	LR	Veilig	Veiligheid	Voor de aanpak Verkeersaso's 2.0 is in 2027 € 1,9 miljoen beschikbaar. Hoeveel controles, handhavingsuren en interventies zijn hiervoor geraamd? Welke concrete prestatie-indicatoren en streefwaarden worden voor 2027 gehanteerd?	Het beschikbare budget van € 1,9 miljoen voor de Rotterdamse Verkeersaso Aanpak 2.0 in 2027 is gebaseerd op de planning om in 2027 12 fte in te zetten voor de Vliegende Brigade. Het budget betreft de kosten voor de vorming en inzet van het team, zoals loonkosten, motorlease en specifieke kleding en uitrusting. Deze kosten zijn niet rechtstreeks afhankelijk van het aantal uitgevoerde controles, de gerealiseerde handhavingsuren of het aantal interventies. De verdere inrichting en operationalisering van de Vliegende Brigade bevinden zich momenteel in de voorbereidingsfase. De werving loopt momenteel, waardoor nog onzeker is wanneer en in welke omvang het team operationeel kan worden ingezet. Om die reden kunnen op dit moment nog geen betrouwbare ramingen worden gegeven van het aantal controles, handhavingsuren en interventies in 2027. Ook de concrete prestatie-indicatoren en bijbehorende streefwaarden moeten nog nader worden uitgewerkt. Deze worden verder ingevuld zodra er meer duidelijkheid is over de personele bezetting, de gefaseerde opbouw en de operationele inzet van het team.

116	LR	Veilig	Veilige buitenruimte	In de begroting wordt € 10 miljoen uit de Eneco-middelen toegevoegd aan de bestemmingsreserve Veiligheid buitenruimte. Welke concrete projecten of maatregelen zijn hiervoor voorzien? Graag per project een overzicht van de locatie, geraamde kosten, planning, eventuele cofinanciering en verwachte resultaten. Indien de besteding nog niet is uitgewerkt, wanneer wordt deze uitwerking verwacht?	Voor de Kadernota 2027 stellen we een plan op voor de inzet van de €10 miljoen voor de komende vier jaar. Doel is de veiligheidsbeleving in de buitenruimte te vergroten, in het bijzonder die van vrouwen en meisjes, door gerichte aanpassingen in de openbare ruimte. Tegelijkertijd brengen we de bredere prioriteit veiligheid van vrouwen en de ambitie voor een veilige buitenruimte samen in één integrale prioriteit in de veiligheidsagenda, die op 19 november in de commissie wordt besproken.
117	LR	Algemene middelen	Eneco middelen	Welke financiële en juridische voorwaarden gelden voor de inzet van de Enecomiddelen, waaronder de voorwaarden rond investeringen die tot bezit leiden, cofinanciering en revolverende inzet? Op welke wijze is de voorgenomen toevoeging van € 10 miljoen aan de bestemmingsreserve Veiligheid buitenruimte aan deze voorwaarden getoetst?	Vooruitlopend op de ontwerpbegroting 2027 en tweede herziening 2026 heeft de gemeenteraad het voorstel ontvangen om de huidige kaders voor aanwending van de verkoopopbrengst Eneco in te trekken. Dit voorstel volgt direct uit het coalitieakkoord. Ook het voorstel om vanuit de verkoopopbrengst Eneco 10 mln te reserveren voor het treffen van maatregelen die de openbare ruimte veiliger maken, volgt direct uit het coalitieakkoord. Deze reservering is niet getoetst aan de kaders voor aanwending van de verkoopopbrengst Eneco. De reservering an sich, waarbij geld wordt overgeheveld van de ene bestemmingsreserve (i.c. de RIM) naar een andere bestemmingsreserve, vereist dit ook niet. Een voorstel tot aanwending van de bestemmingsreserve vereist dit wel, tenzij de gemeenteraad instemt met het voorstel om deze kaders in te trekken.
118	LR	Veilig	Veilige buitenruimte	De bestemmingsreserve Veiligheid buitenruimte blijft volgens de meerjarenbegroting tot en met 2030 op € 10 miljoen staan. Waarom zijn in deze periode nog geen onttrekkingen geraamd en op welk moment worden de eerste uitgaven verwacht?	Er zijn nog geen onttrekkingen geraamd, omdat daar eerst een plan aan ten grondslag moet liggen. De onttrekkingen zullen worden geraamd in de P&C-producten vanaf 2027. Daarbij wordt de reserve gekoppeld aan de uitwerking van Veiligheid van Vrouwen binnen de Veiligheidsagenda die op 19 november in de commissie wordt besproken.
119	LR	Algemene middelen	Eneco middelen	"Aanwending Eneco-middelen" voor sociale accommodaties. Kunt u iets meer duiden wat hiermee wordt bedoeld? Waar gaat dit geld naartoe?	In het coalitieakkoord is dit als volgt nader geduid: "We gaan het gebruik van maatschappelijk vastgoed analyseren en herijken, zodat we ons vastgoed relevanter en buurtgerichter kunnen benutten. Om investeringen die hiervoor noodzakelijk zijn mogelijk te maken, richten we een fonds van 10 mil joen voor sociale accommodaties op." Er moet nog worden bepaald waar dit geld naartoe gaat.
120	LR	Veilig	Veilige buitenruimte	Welke concrete indicatoren, nulmetingen en streefwaarden worden gebruikt om de resultaten van de investeringen in de veiligheidsbeleving van de buitenruimte te meten? Zijn deze al vastgesteld en, zo nee, wanneer worden deze beschikbaar?	Deze zijn nog niet vastgesteld. Voor de Kadernota 2027 stellen we een plan op voor de inzet van de €10 miljoen voor de komende vier jaar. Doel is de veiligheidsbeleving in de buitenruimte te vergroten, in het bijzonder die van vrouwen en meisjes, door gerichte aanpassingen in de openbare ruimte. Tegelijkertijd brengen we de bredere prioriteit veiligheid van vrouwen (SSI, huiselijk geweld en femicide) en de ambitie voor een veilige buitenruimte samen in één integrale prioriteit in de veiligheidsagenda, die op 19 november in de commissie wordt besproken.
121	LR	Veilig	Veilige buitenruimte	Het onderzoek Ruimte voor meiden op Zuid wordt genoemd als voorbeeld voor de besteding van de Eneco-middelen. Welke aanbevelingen uit dit onderzoek zijn opgenomen in de voorgenomen bestedingen en welke bedragen zijn hiervoor geraamd?	Voor de Kadernota 2027 stellen we een plan op voor de inzet van de €10 miljoen voor de komende vier jaar. Doel is de veiligheidsbeleving in de buitenruimte te vergroten, in het bijzonder die van vrouwen en meisjes, door gerichte aanpassingen in de openbare ruimte. De aanbevelingen uit het onderzoek zullen hierin worden meegenomen.
122	LR	Veilig	Veilige buitenruimte	Kan het college een overzicht verstrekken van de totale gemeentelijke uitgaven aan veiligheidsbeleving in de buitenruimte voor 2027 tot en met 2030, uitgesplitst naar reguliere begrotingsmiddelen, Eneco-middelen en eventuele andere financieringsbronnen?	Voor de Kadernota 2027 stellen we een plan op voor de inzet van de €10 miljoen voor de komende vier jaar. Doel is de veiligheidsbeleving in de buitenruimte te vergroten, in het bijzonder die van vrouwen en meisjes, door gerichte aanpassingen in de openbare ruimte. Tegelijkertijd brengen we de bredere prioriteit veiligheid van vrouwen en de ambitie voor een veilige buitenruimte samen in één integrale prioriteit in de veiligheidsagenda, die op 19 november in de commissie wordt besproken.
123	LR	Paragraaf subsidies	Subsidies	Kan het college een vergelijkend overzicht verstrekken van alle subsidies op het terrein van Volksgezondheid en Veiligheid in 2026 en 2027? Graag per ontvangende organisatie vermelden: - De naam van de organisatie; - Het subsidiebedrag in 2026 en 2027; - Het verschil in euro's en procenten; - Het structurele of incidentele karakter; - De financieringsbron; - De betreffende subsidieregeling en het subsidieplafond. Graag ook de bedragen uitsplitsen die in de subsidiestaat uitsluitend als totaalbedrag zijn opgenomen.	Beantwoording in separaat tabblad.
124	LR		Verstrekte subsidies	Kan het college per organisatie aangeven welke wijzigingen in subsidieregelingen, subsidieplafonds, activiteiten of financieringsbronnen ten grondslag liggen aan een stijging, verlaging of beëindiging van de subsidie in 2027? Indien activiteiten worden beëindigd of op een andere wijze worden gefinancierd, graag aangeven om welke activiteiten het gaat en welke bedragen hiermee gemoeid zijn.	Volgt later

125	LR	Ondersteuning & Beheersing	Project Great	We zien dat voor 2026 de 11,7 miljoen verdeeld is over diverse programma's voor incidenteel en dat vanaf 2027 er een structureel voorstel komt om deze kosten op te vangen. Wat is de verdeelsleutel geweest waarop de 11,7 verdeeld is? Welke kaders zijn er om deze onvermijdelijke ramingsbijstellingen op te vangen, mag dit ook gebeuren uit een reserve of een verwachte onder uitputting?	De stelpost wordt in 2026 incidenteel gedekt door verdeling van de kosten over de diverse begrotingsprogramma's. Dit is naar rato over de clusters verdeeld o.b.v. de omvang van de arbeidslasten. Vervolgens is dit verdeeld naar de onderliggende begrotingsprogramma's. Bij een tweetal begrotingsprogramma's is invulling gegeven aan de taakstelling door inzet van incidentele meevallers, namelijk: • Samenleving en inburgering: meevaller als gevolg van een correctie van het foutief indexeren van Rijksmiddelen voor Opvang. Hiervan wordt € 2,6 mln gebruikt ter dekking van deze stelpost. • Werk & Inkomen: dekking van € 1,3 mln als gevolg van incidentele onderbesteding binnen het programma. Het volledige bedrag wordt ingezet ter dekking van de stelpost. Bij de overige begrotingsprogramma's is de stelpost dus als taakstelling verwerkt. Voor de invulling hiervan zijn vooraf geen specifieke kaders meegegeven, behalve dat de invulling geen effect mag hebben op de beleidsmatige keuzes inzake de dienstverlening richting de Rotterdammer. Invulling kan dus via verwachte onderbesteding (zie eerder). Het dekken van algemene taakstellingen vanuit reserves is overigens nooit toegestaan; deze uitgaven moeten passen binnen de specifieke bestedingsdoelen die door de Raad zijn vastgesteld.
126	LR	Ondersteuning & Beheersing	Kiezen voor Rotterdam	Bezuinigingsopgaaf - er is een nieuwe bezuinigingsopgaaf aangekondigd, in de jaarstukken 2025 konden we lezen dat "Alle besluiten rondom de krimpopgaven binnen het programma Kiezen voor Rotterdamzijn afgelopen jaar in de meerjarenbegroting en het meerjarig formatief kader verwerkt. Op basis van de jaarcijfers voor de apparaatslasten 2025 kan worden gesteld dat de materiële doelstelling voor de overige apparaatslasten is behaald. Deze kosten waren begroot op € 35,5 mln en hebben een realisatie van € 33,2 mln (-6,5%)." Nu lezen we "Naast deze nieuwe organisatieopgave loopt de uitvoering van Kiezen voor Rotterdam door. De financiële opgave uit 2023 is volledig verwerkt in de begroting. De uitvoering van de personele maatregelen en de monitoring van de effecten op de organisatie lopen door tot en met 2027." Waar kunnen we zien welk deel van de opgaaf kiezen voor rotterdam is en welke de nieuwe opgaaf van het huidige college? Bij de formatie en de personeelskosten zien we alleen een stijgende lijn en hebben daarom moeite dit te rijmen.	Het klopt dat de organisatieopgave 'Kiezen voor Rotterdam' nog niet is afgerond. Voor meer informatie over de opgave Kiezen voor Rotterdam is op 13 oktober jl. een collegebrief met bijbehorende raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam verzonden aan de raad. De nieuwe organisatieopgave start in 2027 en kent dus in tijd een overlap in 2027. De nieuwe opgave wordt geen onderdeel van de monitor Kiezen voor Rotterdam maar zal zijn eigen monitoring krijgen. De stijging van de formatie valt uiteen in tijdelijke en structurele formatie. De tijdelijke formatie stijging wordt veroorzaakt door toekenning van tijdelijke middelen met een specifieke einddatum. De structurele formatie groei is met name het gevolg van keuzes in relatie tot het coalitieakkoord o.a. voor het continueren van bestaand beleid. In de begroting 2027 en verder is een verdere structurele stijging van de formatie nog niet zichtbaar. Met de toekenningen van de intensiveringen vanuit het Coaliteakkoord Vaart Maken kunnen we ervan uitgaan dat de formatie structureel, danwel tijdelijk, als gevolg daarvan zal stijgen. Daarbij hanteren we, zoals is benoemd in de collegebrief, het uitgangspunt dat de structurele omvang van de ambtelijke organisatie per saldo niet groeit. De stijging in de arbeidskosten - onderdeel loonkosten wordt enerzijds veroorzaakt door de ontwikkeling in de formatie en anderzijds door het effect van de lopende cao (tot 31 maart 2027). Dat betreft voor 2027 een indexatie van 1,6% per 1 januari 2027.
127	LR	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	In de Begroting 2027 staat dat de financiële opgave uit 2023 volledig is verwerkt, maar dat de uitvoering van de personele maatregelen en de monitoring daarvan doorlopen tot en met 2027. Tegelijkertijd is een nieuwe bezuinigingsopgave voor de ambtelijke organisatie aangekondigd. Kan het college inzichtelijk maken: a. Welk deel van de geraamde besparingen in 2027 tot en met 2030 voortvloeit uit het programma Kiezen voor Rotterdam en welk deel uit de nieuwe bezuinigingsopgave van het huidige college? b. Op welke begrotingsposten en in welke bedragen beide opgaven afzonderlijk zijn verwerkt? c. Welke personele en financiële besparingen vanuit Kiezen voor Rotterdam inmiddels daadwerkelijk zijn gerealiseerd en welke nog in 2027 moeten worden gerealiseerd? d. Hoe de gerealiseerde en nog te realiseren besparingen zich verhouden tot de stijgende geraamde formatie en personeelskosten in de meerjarenbegroting? Welke factoren verklaren deze stijging? e. Kan het college een meerjarig overzicht verstrekken van de ontwikkeling van de formatie (fte) en personeelskosten, waarin de effecten van Kiezen voor Rotterdam, de nieuwe organisatieopgave en overige ontwikkelingen afzonderlijk zichtbaar zijn?	a. De besparingen vanuit Kiezen voor Rotterdam zijn verwerkt in de begroting 2025 en 2026 ev.. Daarmee is structureel een besparing van in totaal € 150 miljoen op personeel ingeboekt. Vanaf begroting 2027 is de nieuwe bezuinigingsopgave opgenomen. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten. b. De besparingen vanuit Kiezen voor Rotterdam zijn enerzijds formatief verwerkt en daarmee meerjarig onderdeel van de personele kosten. Anderzijds is een deel verwerkt als een reductie van overige apparaatslasten en een beperkt deel is gedekt vanuit vrijval van reserves. De besparingen vanuit de nieuwe organisatieopgave zijn als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. c. Op 13 oktober jl. is de collegebrief Raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam verzonden aan de raad. Deze geeft inzicht in de huidige stand van zaken van de realisatie voor Kiezen voor Rotterdam. d. De stijging van de formatie valt uiteen in tijdelijke en structurele formatie. De tijdelijke formatie stijging wordt veroorzaakt door toekenning van tijdelijke middelen met een specifieke einddatum. De structurele formatie groei is met name het gevolg van keuzes in relatie tot het coalitieakkoord o.a. voor het continueren van bestaand beleid. In de begroting 2027 en verder is een verdere structurele stijging van de formatie nog niet zichtbaar. Met de toekenningen van de intensiveringen vanuit het Coaliteakkoord Vaart Maken kunnen we ervan uitgaan dat de formatie structureel, danwel tijdelijk, als gevolg daarvan zal stijgen. Daarbij hanteren we, zoals is benoemd in de collegebrief, het uitgangspunt dat de structurele omvang van de ambtelijke organisatie per saldo niet groeit. De stijging in de arbeidskosten - onderdeel loonkosten wordt enerzijds veroorzaakt door de ontwikkeling in de formatie en anderzijds door het effect van de lopende cao (tot 31 maart 2027). Dat betreft voor 2027 een indexatie van 1,6% per 1 januari 2027. e. Dit inzicht kan nog niet worden verstrekt aangezien het effect van de nieuwe organisatieopgave en de overige ontwikkelingen op de formatie nog niet beschikbaar is. Zie ook de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken van 13 oktober jl.

128	LR	Werk en inkomen	De gemeente verwacht voor 2027 dat het Rotterdamse bijstandsvolume zich net zo ontwikkelt als de landelijke trend. Op welke landelijke prognose is deze aanname gebaseerd? Hoeveel bijstandsuitkeringen verwacht Rotterdam bij deze prognose eind 2027 te hebben?	Het betreft hier een aanname die is gebruikt voor de financiële bijstelling 'Actualisatie BUIG'. Het BUIG-budget (inkomsten) beweegt mee met landelijke ramingen van het bijstandsvolume, zoals gepubliceerd door het CPB. In dit geval betreft het de raming uit de concept Macro Economische Verkenning 2026, die uitging van landelijke daling van het gemiddeld bijstandsvolume met 1,4% (van gemiddeld 360.000 in 2026 naar een jaargemiddelde van 355.000 in 2027). Aanname in de Begroting 2027 is daarom dat ook in Rotterdam het jaargemiddelde in 2027 1,4% lager uitkomt dan in 2026. In absolute aantallen: van gemiddeld 31.610 in 2026 naar gemiddeld 31.171 in 2027. Voor financiële ramingen zijn jaargemiddelden van belang, omdat de bijstandsuitgaven niet afhangen van het bijstandsvolume aan het eind van het jaar, maar van de maandelijkse aantallen gedurende het hele jaar (want er wordt maandelijks betaald). Wijzigingen in de landelijke ramingen voor 2027 zullen leiden tot wijzigingen in de hoogte van het BUIG-budget (zelfs gedurende 2027 nog), dus voor het financiële resultaat is het belangrijker hoe Rotterdam relatief t.o.v. het landelijke gemiddelde presteert dan wat de absolute bijstandsaantallen zijn.
129	LR	Werk en inkomen	Wat is het positieve financiële effect als Rotterdam ook in 2027 beter presteert dan het landelijk gemiddelde?	Grofweg kan worden gesteld dat als Rotterdam 1%-punt beter presteert dan het landelijk gemiddelde, het positieve financiële effect ca. € 6 miljoen bedraagt. Dus als het gemiddeld bijstandsvolume in Rotterdam met 2,4% daalt, terwijl het landelijk met 1,4% daalt, dan valt het BUIG-tekort in 2027 € 6 miljoen lager uit.
130	LR	Werk en inkomen	Vanaf 2028 moet er structureel € 1 miljoen worden bezuinigd op de dienstverlening aan werkzoekenden. In de begroting staat alleen nog niet precies waarop wordt bezuinigd. Op welke onderdelen van de dienstverlening aan werkzoekenden verwacht het college deze € 1 miljoen te kunnen besparen?	De taakstelling loopt op van € 0,4 miljoen in 2027 naar € 1 miljoen in 2030. De invulling hiervan moet nog worden uitgewerkt. Op dit moment is daarom nog niet aan te geven op welke onderdelen van de dienstverlening aan werkzoekenden de besparing wordt gerealiseerd. Zoals opgenomen in de begroting, wordt de taakstelling eind 2026 uitgewerkt en wordt dit verwerkt in de eerste herziening 2027.
131	LR	Werk en inkomen	Hoeveel werkzoekenden worden naar verwachting door deze taakstelling geraakt?	Er is nog geen inzicht in het aantal werkzoekenden dat mogelijk door deze taakstelling wordt geraakt. Dit is namelijk afhankelijk van de concrete invulling van de taakstelling, die eind 2026 wordt uitgewerkt en in de eerste herziening 2027 wordt verwerkt.
132	LR	Werk en inkomen	Hoeveel Rotterdammers zullen volgens de wethouder in 2027 naar verwachting vanuit de bijstand uitstromen naar werk en waarom is hiervoor in deze begroting nog geen concrete streefwaarde opgenomen?	Het college blijft zich inzetten om zoveel mogelijk Rotterdammers aan het werk te helpen en daarmee het aantal mensen dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering terug te dringen. De komende periode wordt deze ambitie verder uitgewerkt waarbij ook wordt gekeken naar de doelstellingen voor de nieuwe collegeperiode. De hoofdlijnen hiervan worden opgenomen in de strategiebrief en krijgen vervolgens een nadere uitwerking in het nieuwe beleidskader.
133	LR	Werk en inkomen	In de begroting staat dat er rond de 4,7 miljoen per jaar wordt uitgegeven om statushouders naar werk te begeleiden. Hoeveel FTE wordt toebedeeld aan het begeleiden van statushouders?	Uit de aanvullende middelen van € 4,7 miljoen wordt 41 fte gefinancierd voor de begeleiding van statushouders. Naast begeleiding naar werk, voeren zij ook de regie op de inburgering. Samen met de bestaande capaciteit van 24 fte komt de totale capaciteit daarmee op 65 fte. Daarnaast wordt uit deze middelen jaarlijks circa € 700.000 besteed aan specifieke trajecten en voorzieningen voor statushouders.
134	LR	Werk en inkomen	Hoeveel statushouders verwacht het college vanaf 2027 met deze extra € 4,7 miljoen te kunnen begeleiden, en hoeveel extra statushouders verwacht het college hierdoor aan het werk te helpen?	Er is geen sprake van een uitbreiding van de bestaande aanpak of van het aantal statushouders dat wordt begeleid. De € 4,7 miljoen is bedoeld voor de voortzetting van de intensieve begeleiding van statushouders die sinds 2018 met tijdelijke collegemiddelen wordt gefinancierd. De aanpak richt zich op het benutten van het arbeidspotentieel van deze doelgroep en het voorkomen van langdurige afhankelijkheid van de bijstand. Dit kan resulteren in uitstroom naar werk, maar ook uitstroom naar onderwijs en parttime werk. De verwachte uitstroom naar werk is vooraf lastig in te schatten vanwege de samenhang met het programma Statushouders aan het Werk dat door het Rijk wordt gefinancierd. Wel zijn de gerealiseerde uitstroomcijfers over voorgaande jaren beschikbaar. In 2024 stroomden 642 statushouders uit de bijstand en in 2025 waren dit 687 statushouders. Dit betreft de totale uitstroom naar werk en onderwijs.
135	LR	Werk en inkomen	Hoeveel statushouders, in de leeftijd van de beroepsbevolking, wonen er in Rotterdam	Het is niet bekend hoeveel statushouders in Rotterdam wonen die tot de leeftijd van de beroepsbevolking behoren. De monitor W&I biedt wel inzicht in het aantal statushouders met een bijstandsuitkering. In T2 van 2026 waren dit 2.863 statushouders.
136	LR	Armoede en schulden	In 2025 werden 10.401 Rotterdammers ondersteund door het wijkteam waarvan 1.584 Rotterdammers vanwege de toeslagenaffaire. Medio 2026 is dit aantal 10.864 en 1.774 voor de toeslagenaffaire. Hoe kan het dat het aantal “slachtoffers” van de toeslagenaffaire blijft oplopen?	Een ondersteuningsplan bij de gemeente duurt maximaal 2 jaar en wordt dan afgesloten. Gedupeerden kunnen zich nog melden voor brede ondersteuning bij de gemeente. In het afgelopen jaar zijn er meer plannen opgestart dan afgesloten wat een stijging van het aantal tot gevolg heeft.
137	LR	Zorg, welzijn en wijkteams	Bij de algemene middelen zien we de bijdragen uit het gemeentefonds binnenkomen en binnen de programma's zien we de diverse taakmutaties. Op het programma zorg zien we diverse taakmutaties. Onze vraag is, hoe kunnen we zien welk deel gemeentefonds is en welk deel betaald vanuit de gemeente? Oftewel op welke onderdelen betalen we als gemeente mee.	Alle taakmutaties die bij het programma Zorg zijn opgenomen, vloeien voort uit ontwikkelingen in het gemeentefonds die opgenomen zijn in circulaires van het gemeentefonds. Een taakmutatie kan betekenen dat het Rijk aanvullende middelen beschikbaar stelt voor een specifieke activiteit of opgave. Het is echter ook mogelijk dat het Rijk besluit om het gemeentefonds te verlagen. In dat geval leidt de taakmutatie juist tot een vermindering van het beschikbare budget voor de betreffende activiteit.

138	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 is de gemeentelijke vastgoedportefeuille toekomstbestendiger dan in 2026 en ingericht op het realiseren van de collegedoelstellingen conform de Kadernota Vastgoed.	De begroting gaat uit van 30 te verkopen objecten in 2027, met een geraamd resultaat van €25,5 miljoen. In 2026 waren tot 1 juni slechts 6 objecten verkocht, met €2,6 miljoen resultaat. Tegelijkertijd meldt de gemeente dat de markt voor verhuurde woningen moeilijk is en dat sommige objecten mogelijk via pakketverkoop aan een professionele marktpartij worden verkocht. *Op basis van welke verkoopprijzen en verkoopmomenten is het geraamde verkoopresultaat van €25,5 miljoen voor 2027 berekend? Kan het college per gepland te verkopen object aangeven wat de geraamde verkoopopbrengst, boekwaarde en het geraamde verkoopresultaat is?*	Het geprognosticeerde verkoopresultaat wordt bepaald door het verschil tussen de meest recente WOZ-waarde en de boekwaarde, beide bekend aan het begin van het jaar. De WOZ-waarde is echter niet altijd representatief voor de uiteindelijke verkoopopbrengst. Om de onderhandelingspositie van de gemeente te beschermen en verstoring van de marktwerking bij openbare verkoop te voorkomen, worden het geprognosticeerde verkoopresultaat en de verwachte opbrengst per object niet openbaar gemaakt. Vertrouwelijkheid met betrekking tot de verkooplijst is geboden, omdat de afdeling Vastgoed in alle rust haar panden moet gunnen verkopen aan zittende huurders. Een deel van deze panden wordt conform de Kadernota en op wens van uw raad aan zittende huurders verkocht. Deze onderhandelingen vragen enige tijd. De gemeente wil haar huurders eerst zelf informeren over een aanstaande verkoop van hun pand en met hen kunnen bezien of aankoop als zittende huurdermogelijk is. Dit resulteert uiteindelijk in voorbereidingen op een verkoop. Zodra een pand openbaar te koop wordt aangeboden, is deze informatie voor dit pand op deze lijst natuurlijk niet meer vertrouwelijk. Binnenkort ontvangt de raad een actuele versie van de verkooplijst onder embargo, een overzicht van de verkochte panden en een lijst met panden die nu te koop staan. Het delen van de verkooplijst onder embargo is zo met de raad afgesproken bij de totstandkoming van de Kadernota vastgoed in 2023 (23bb004569).
139	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 is de gemeentelijke vastgoedportefeuille toekomstbestendiger dan in 2026 en ingericht op het realiseren van de collegedoelstellingen conform de Kadernota Vastgoed.	In de begroting staat dat er 21 panden en €23,3 miljoen aan verkoopopbrengsten van 2026 naar 2027 worden doorgeschoven. *Welke 21 vastgoedobjecten zijn doorgeschoven van 2026 naar 2027, wat was per object de oorspronkelijke planning, wat is de nieuwe planning en wat is de reden van vertraging?*	De doorgeschoven vastgoedobjecten betreffen voornamelijk verhuurde woningen, bedrijfsruimten aan de Pompenburg en het voormalige GGD-pand. Deze objecten stonden oorspronkelijk in de verkoopplanning voor 2026 en zijn nu doorschoven naar 2027. Voor de verhuurde woningen wordt gezocht naar een koper voor het geheel, nadat individuele verkoop niet haalbaar is gebleken op de openbare markt. De verkoop van de bedrijfsruimten hangt samen met de ontwikkeling van Rise door Red Company; hierover wordt onderhandeld. Voor het voormalige GGD-pand voert de gemeente constructief overleg met een potentiële koper. De individuele adressen worden niet openbaar gemaakt ter bescherming van de huurders en de onderhandelingspositie van de gemeente. Zie hiervoor beantwoording vraag 138).
140	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 is de gemeentelijke vastgoedportefeuille toekomstbestendiger dan in 2026 en ingericht op het realiseren van de collegedoelstellingen conform de Kadernota Vastgoed.	In de begroting staat dat de gemeente ook vastgoed heeft waarvoor geen directe beleidsmatige doelstelling bestaat, maar dat toch wordt aangehouden. Als voorbeelden worden Ahoy, de Cruiseterminal en het Schielandshuis genoemd.*Hoeveel objecten bevinden zich momenteel in de strategische vastgoedportefeuille waarbij geen directe beleidsmatige doelstelling bestaat? Wat is de totale boekwaarde en jaarlijkse exploitatielast van deze objecten?Welke criteria hanteert het college om te bepalen dat deze objecten desondanks in gemeentelijk bezit moeten blijven?*	Er bevinden zich momenteel 20 objecten in de strategische vastgoedportefeuille waarvoor geen directe beleidsmatige doelstelling bestaat. Dit betreft ondermeer Ahoy en het RACC-gebouw, het Schielandshuis, de Cruiseterminal en de Drijvende Bollen (Drijvend Paviljoen) en een aantal objecten die door hun ligging als strategisch zijn aangemerkt. De totale strategische portefeuille bestaat uit 20 strategische vastgoedobjecten, 96 strategische grondobjecten en 41 strategische waterobjecten. De totale boekwaarde van de strategische vastgoedobjecten bedraagt circa € 99,3 mln. De begrote exploitatielast bedraagt circa € 12,3 mln in 2026 en € 12,0 mln in 2027. Hier staan uiteraard huurinkomsten tegenover. De procesbeschrijving met betrekking tot de portefeuille strategisch vastgoed is opgesteld en meegenomen in de eindnotitie van de bestuursopdracht Toekomst Bestendig Sturen en Begroten Vastgoed (uit 2021). Deze procesbeschrijving bevat de beslisboom voor de indeling van objecten in de verschillende vastgoedportefeuilles. Op basis van de beslisboom wordt duidelijk of er sprake is van maatschappelijk vastgoed, of dat het binnen een van de commerciele portefeuilles valt. Wanneer een object niet binnen een van deze categorieën valt, kan het zijn dat het object als strategisch wordt aangemerkt, of wordt verkocht. Er zijn twee redenen waarom objecten toegevoegd kunnen worden aan de strategische vastgoedportefeuille. Het kan enerzijds gaan om objecten die strategisch gelegen zijn/ toegang garanderen voor onderhoud / fysieke beperkingen met zich meebrengen (bijvoorbeeld ruimtes onder bruggen) en hierdoor in eigendom moeten blijven voor de gemeente. Anderzijds kan het gaan om objecten waarbij de gemeente geen beleidsmatige doelstelling heeft (geen verantwoordelijke beleidsdirectie), maar deze toch aangehouden dienen te worden omdat deze door het college als strategisch worden aangemerkt. De strategische portefeuille wordt iedere vijf jaar herijkt en opnieuw door het college vastgesteld.
141	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 is de gemeentelijke vastgoedportefeuille toekomstbestendiger dan in 2026 en ingericht op het realiseren van de collegedoelstellingen conform de Kadernota Vastgoed.	In de toelichting staat dat diverse noodzakelijke beheer- en onderhoudsmaatregelen leiden tot een negatieve mutatie van circa € 3,1 mln in 2026 en € 3,5 mln in 2027 binnen de strategische portefeuille. Een deel van de hieronder benoemde ontwikkelingen kan binnen de bestaande begroting van de strategische portefeuille worden opgevangen. Hierdoor resteert een onvermijdelijke ramingsbijstelling van € 2,5 mln in 2026 en € 1,6 mln in 2027.	Zie beantwoording vraag 142

142	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 is de gemeentelijke vastgoedportefeuille toekomstbestendiger dan in 2026 en ingericht op het realiseren van de collegedoelstellingen conform de Kadernota Vastgoed.	In de toelichting staat dat diverse noodzakelijke beheer- en onderhoudsmaatregelen leiden tot een negatieve mutatie van circa € 3,1 mln in 2026 en € 3,5 mln in 2027 binnen de strategische portefeuille. Een deel van de hieronder benoemde ontwikkelingen kan binnen de bestaande begroting van de strategische portefeuille worden opgevangen. Hierdoor resteert een onvermijdelijke ramingsbijstelling van € 2,5 mln in 2026 en € 1,6 mln in 2027. Als eerste wordt de grootste mutatie heeft betrekking op Rotterdam Centraal Station, waar een structureel tekort van circa € 1,2 mln per jaar op beheer- en onderhoudslasten is verwerkt. Dit tekort wordt veroorzaakt doordat de kosten niet worden gedekt door directe inkomsten. Waaruit bestaat het structurele tekort van circa €1,2 miljoen per jaar voor beheer en onderhoud van Rotterdam Centraal? Welke partijen dragen momenteel bij aan deze kosten en welk deel komt voor rekening van de gemeente? En is onderzocht of deze kosten geheel of gedeeltelijk op andere betrokken partijen kunnen worden verhaald?	Het tekort bestaat uit de volgende elementen: 1) Zakelijke lasten: energie, belastingen, verzekeringen (ca 40%) / 480K 2) Schoonmaak, storingen en veiligheid: ca 40% / 480K 3) Instandhoudingsonderhoud: ca 20% /240K Het betreft hier alleen het gemeentelijk deel, dus al deze kosten komen voor de gemeente. De totale beheerkosten voor het centraal Station zijn significant hoger. De totale kosten worden naar rato van eigendomsverhouding verdeeld over de 3 eigenaren: ProRail, NS en de gemeente. Dat de kosten dus bij de gemeente landen komt voort uit het feit dat zij voor een deel deze rol van eigenaar heeft voor dit vastgoed. Er is geen andere partij om ze op te verhalen. Onderzoek daarnaar heeft daarom niet plaatsgevonden, het zijn contractuele verplichtingen. Zoals gezegd zijn het kosten die voortvloeien uit het eigenaarschap van een deel van het Centraal Station, grotendeels van de fietsenstalling onder de zuidhal van het Rotterdam CS. Voor deze kosten is geen dekking bij de afdeling Vastgoed.
143	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 heeft Rotterdam een gebouwde omgeving die vitaler, veiliger, en gezonder is, en waarin bewoners fijn kunnen wonen	De begroting gaat uit van jaarlijks 300 woningen met gesubsidieerd funderingsonderzoek, maar slechts 50 woningen waar funderingsherstel wordt uitgevoerd. Tegelijkertijd waarschuwt het college dat de vraag stijgt, de markt krap is en het Funderingsloket onvoldoende capaciteit heeft. Ook wordt gewaarschuwd dat de bestemmingsreserve onvoldoende is om de huidige inzet gedurende de komende collegeperiode voort te zetten. a) Hoeveel van de woningen waarvoor in de afgelopen vijf jaar funderingsonderzoek met gemeentelijke ondersteuning is uitgevoerd, zijn inmiddels daadwerkelijk tot funderingsherstel overgegaan? b) Op basis waarvan is de doelstelling van 50 woningen per jaar met funderingsherstel bepaald? Hoe verhoudt dit aantal zich tot de geschatte jaarlijkse funderingsherstelopgave in Rotterdam? c) Het college geeft aan dat het saldo van de bestemmingsreserve onvoldoende is om gedurende de komende collegeperiode de huidige inzet op funderingen voort te zetten. Wat is het verwachte tekort per jaar en vanaf welk jaar ontstaat dit tekort? d) Welke gevolgen heeft dit voor het aantal woningen dat jaarlijks kan worden onderzocht en begeleid richting funderingsherstel?	a)Het exacte aantal woningen dat in deze periode daadwerkelijk tot herstel is overgegaan, moet nader worden uitgezocht. Wat we weten is dat in de periode 2021 tot en met 2025 voor 1.762 woningen subsidie is verleend voor funderingsonderzoek, waarvan 311 woningen een urgente instandhoudingstermijn van 0 tot 5 jaar hebben gekregen. In dezelfde periode is voor 824 woningen gestart met procesbegeleiding naar herstel; dit betreft zowel woningen die gebruik hebben gemaakt van de subsidie voor onderzoek als woningen waarvan de eigenaren zelfstandig onderzoek hebben laten uitvoeren. b) Dit antwoord beperkt zich tot de problematiek met betrekking tot houten paalfunderingen. Het streefaantal van 50 woningen per jaar met funderingsherstel is tot stand gekomen op basis van de feitelijke realisatie van 30 herstelde woningen per 1 september 2026. Op basis van ervaring/nacalculatie is het streefgetal van 50 vastgesteld. c) Voor de funderingsaanpak is jaarlijks structureel 2,4 miljoen in de begroting opgenomen. Daarnaast is er de bestemmingsreserve die jaarlijks slinkt vanwege de uitgaven aan meerjarige verplichtingen. Bij het huidige investeringsniveau zouden er in 2028 voor het eerst onvoldoende middelen zijn (€ 152.000). Voor de jaren 2029 en 2030 gaat het om € 300.000 per jaar. De bestemmingsreserve zou vanuit de structureel jaarlijkse begrote middelen gevoed kunnen worden mits het geld verplicht en boven de vijf ton is (cf de huidige begrotingsregels). Omdat restant bedragen kleiner zijn dan 5 ton, vloeien deze terug naar de Algemene middelen en neemt de reserve steeds verder af. Deze is daarmee onvoldoende groot om aangegane verplichtingen te kunnen voldoen. d)Exacte aantallen zijn vooraf niet te kwantificeren.
144	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 heeft Rotterdam een gebouwde omgeving die vitaler, veiliger, en gezonder is, en waarin bewoners fijn kunnen wonen	De begroting noemt voor 2027 400 woningen die via de Basisaanpak het basiskwaliteitsniveau moeten bereiken. Voor 2028-2030 staat vervolgens “n.n.b.” a) Waarom is voor 2028, 2029 en 2030 geen streefwaarde vastgesteld voor het aantal woningen dat via de Basisaanpak het basiskwaliteitsniveau moet bereiken? b) Hoe groot is de huidige geschatte totale voorraad particuliere woningen die niet aan het gewenste basiskwaliteitsniveau voldoet?	a)Er wordt nog gewerkt aan een nieuw programma Aanpak Basiskwaliteit. Op basis van de ervaringen van de afgelopen periode en de beschikbare middelen voor nieuwe aanpak wordt bepaald hoeveel woningen de komende jaren in aanpak kunnen worden genomen. Zodra het plan is vastgesteld, worden de indicatoren voor 2029-2030 ingevuld. b) Op basis van het vitaliteitsonderzoek is ingeschat dat circa 20% (40.000 woningen) van de particuliere woningvoorraad met ernstig achterstallig onderhoud te maken heeft.
145	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 heeft Rotterdam een gebouwde omgeving die vitaler, veiliger, en gezonder is, en waarin bewoners fijn kunnen wonen	Het college noemt als risico dat de kwaliteit van de particuliere woningvoorraad verder kan verslechteren en dat onderhoudsachterstanden daardoor groter en duurder worden. Ook wordt onvoldoende financiële draagkracht van eigenaren als risico genoemd. a) Heeft het college een raming van de totale financiële omvang van de onderhoudsachterstanden in de particuliere woningvoorraad? Zo ja, wat is deze raming en op welke gegevens is deze gebaseerd? b) Welk bedrag stelt de gemeente in 2027 beschikbaar om eigenaren en VvE's te ondersteunen bij het oplossen van achterstallig onderhoud en hoeveel woningen kunnen hiermee naar verwachting worden aangepakt?	a) Er is met het vitaliteitsonderzoek een raming van onderhoudsachterstanden gemaakt. Daarbij is geraamd dat bij 20% van de particuliere woningvoorraad sprake is van fors achterstallig onderhoud. Recente investeringsbedragen vanuit de basis aanpak geven een gemiddelde van €30.000 per appartement aan. Totaal investerings bedrag is dan € 1.200.000.000 b) Er wordt nog gewerkt aan een nieuw programma Aanpak Basiskwaliteit. B) Met de afdoeninig motie “Versterk de VvE's (25bb007205)” kunnen wij u meer inzicht verschaffen in het bedrag dat ter beschikking wordt gesteld aan VVE's om achterstallig onderhoud te aan te pakken en in het aantal woningen we verwachten dat daarmee geholpen is. Intussen stelt het college subsidieregelingen beschikbaar (13/10) waarmee VVE's en individuele woningeigenaren hun woning kunnen isoleren.

146	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 heeft Rotterdam een gebouwde omgeving die vitaler, veiliger, en gezonder is, en waarin bewoners fijn kunnen wonen	Goed huren en verhuren: De begroting heeft als indicator: 80% van de huurders is geholpen na een melding. Een huurder is volgens de toelichting geholpen als er geen sprake meer is van ongewenst verhuurgedrag. a) Hoeveel meldingen van ongewenst verhuurgedrag verwacht het college in 2027 te ontvangen en hoeveel daarvan moeten, op basis van de doelstelling van 80%, daadwerkelijk tot een oplossing leiden? b) Hoeveel meldingen zijn in 2025 en 2026 ontvangen en welk percentage daarvan is binnen de wettelijke termijn afgehandeld? c) Hoeveel meldingen verwacht het college in 2027 en is de beschikbare uitvoeringscapaciteit voldoende om de doelstelling van 80% tijdige afhandeling te behalen?	A. Vooraf is deze inschatting lastig te maken. Wel zien wij in 2026 een toename in meldingen tov 2025. Door meer bekendheid te creëren over de mogelijkheden vanuit het team Goed huren en Verhuren obv de Wet goed verhuurderschap en Wet betaalbare huur is het de verwachting dat het aantal meldingen ook in 2027 kunnen stijgen. Op basis van de ervaringen tot nu toe vraagt ongeveer 20% van de meldingen meer tijd dan de wettelijke termijn om deze af te handelen. Dit heeft vooral met de complexiteit van de melding te maken. B. 2025: 667 meldingen waarvan 535 afgehandeld. 77% is binnen de wettelijke termijn afgehandeld. 2026 (tm september): 708 meldingen, waarvan 522 afgehandeld. Omdat bij een deel van de meldingen de afhandelingstermijn nog loopt kan nog geen percentage aangegeven worden of dit binnen de wettelijke termijn is. C. Zoals ook bij A. aangegeven is, is deze inschatting vooraf lastig te maken. Ja, er zijn op basis van het huidige aantal meldingen voldoende inspecteurs (8) vanuit Team Goed huren en Verhuren om 80% van de meldingen tijdig af te handelen.
147	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 heeft Rotterdam een gebouwde omgeving die vitaler, veiliger, en gezonder is, en waarin bewoners fijn kunnen wonen	De gemeente wil jaarlijks 12 integrale handhavingsacties uitvoeren. Daarnaast wordt een nieuwe handhavingsstrategie ingevoerd met meer sancties. a) Wat is het gemiddelde aantal woningen/verhuurders dat met één integrale handhavingsactie wordt bereikt en hoeveel overtredingen zijn hiermee in 2025 en 2026 vastgesteld? b) Welk resultaat verwacht het college in 2027 van de 12 integrale handhavingsacties, uitgedrukt in bijvoorbeeld beëindigde overtredingen, opgelegde sancties en aangepaste huurprijzen?	A. In 2025 zijn 6 integrale handhavingsacties uitgevoerd. Er is in totaal met 194 huurders gesproken en zijn de huurprijzen genoteerd. In 125 gevallen was de huurprijs te hoog. In 2026 (t/m september) zijn er 10 integrale handhavingsacties uitgevoerd. Er is in totaal met 408 huurders gesproken over de huurprijs. In 236 gevallen was de huurprijs te hoog. B. De informatieve straatactie is onderdeel van de proactieve aanpak en heeft drie doelen: 1. Huurders informeren en stimuleren om misstanden te melden. We informeren huurders over hun huurprijs en de mogelijkheden die de gemeente met de Wet betaalbare huur heeft gekregen om te hoge huren aan te pakken. Wanneer blijkt dat huurders te veel betalen, stimuleren we hen om hiervan melding te maken bij het Meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag. 2. Informatie verzamelen voor een gerichtere aanpak. De opgehaalde gegevens gebruiken we voor data-analyse, om beter te kunnen voorspellen bij welke woningen de kans op een te hoge huur het grootst is. De huidige werkwijze vraagt veel inzet, maar helpt ons om de proactieve aanpak verder te ontwikkelen en gerichter in te zetten. 3. De bekendheid van Goed Huren en Verhuren vergroten. We maken huurders bewust van de mogelijkheden die de gemeente heeft om ook andere misstanden op de particuliere verhuurmarkt aan te pakken. B. De resultaten zullen zich richten op het aantal meldingen nav de straatacties, opgelegde sancties en aangepaste huurprijzen. Een concreet resultaat is lastig in te schatten omdat dit afhankelijk is van de meldingsbereidheid van huurders.
148	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: In 2030 heeft Rotterdam een gebouwde omgeving die vitaler, veiliger, en gezonder is, en waarin bewoners fijn kunnen wonen	Bij Risico's staat het volgende: "6. Sturen op beter benutten van bestaande voorraad woningen door onder andere extra lagen op woningen, woning delen, splitsen en leegstandsaanpak. • Vergunningprocedures. • Erfpacht. • Parkeernormen. • Organisatiekracht en besluitvorming binnen VvE's. • Beperkt commitment en beperkte uitvoeringscapaciteit bij partners." Wat wordt bedoelt of verstaat men met leegstandsaanpak? Misschien een leegstandsverordening? Zo ja, waar staat de uitvoeringskosten van een leegstandsverordening in de begroting?	Met de leegstandsaanpak wordt het invoeren van een leegstandsverordening bedoeld. Deze verordening ziet toe op de leegstandsaanpak van woningen van particuliere eigenaren, woningcorporatie -en gemeentelijk woningbezit uitgezonderd. Op dit moment wordt er gewerkt aan een voorstel voor leegstandsaanpak/verordening. Het voorstel inclusief uitvoeringskosten moet nog voorgelegd worden. De uitvoeringskosten zijn daarom nog niet in de begroting opgenomen.
149	LR	Gebouwde Omgeving	Doel: Nieuwe ontwikkelingen van gebouwen en de respectvolle omgang met erfgoed dragen actief en aantoonbaar bij aan een goede omgevingskwaliteit en aan de unieke historisch gelaagde identiteit van de stad	Onder het Doel "Nieuwe ontwikkelingen van gebouwen en de respectvolle omgang met erfgoed dragen actief en aantoonbaar bij aan een goede omgevingskwaliteit en aan de unieke historisch gelaagde identiteit van de stad" zien we geen Effect- en prestatie indicatoren. Waarom niet? Graag toelichten hoe dit zit met de uitvoeringskosten, want uitvoering lijkt er wel te zijn.	Er zijn vijf effectindicatoren benoemd voor erfgoed en omgevingskwaliteit. Vier indicatoren gaan over toetsingsprotocollen voor erfgoed en omgevingskwaliteit. Erfgoed en omgevingskwaliteit zijn opgenomen in toetsingsprotocollen bij Bouw-en Woningtoezicht. De protocollen worden regelmatig herijkt, alleen zijn de onderdelen erfgoed en omgevingskwaliteit niet eerder specifiek geëvalueerd. Daardoor zijn cijfers over realisatie voor het jaar 2025 en een begroting voor het jaar 2026 en de jaren erna niet van toepassing. Er wordt in deze begrotingsperiode een evaluatie uitgevoerd die in ieder geval aan het eind van de periode gereed zal zijn (vandaar alleen een indicatie met 1 in het laatste jaar van de tabel). De vijfde indicatie betreft het jaarverslag van de Commissie Omgevingskwaliteit & Cultureel Erfgoed, een taak die vastligt in de Verordening Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed. Alle vijf effectindicatoren worden uitgevoerd binnen de bestaande begroting van BWT.
150	LR	Stedelijke ontwikkeling	Doel: Nationale, regionale en stedelijke opgaven worden in samenhang ruimtelijk uitgewerkt volgens principes van goede groei, passend bij vitale systemen en gebiedsdoelen	De gemeente wil onder meer voldoende woningen, voldoende bedrijfsruimte, ruimtelijke kwaliteit, een gezonde leefomgeving en een goede balans tussen wonen, werken, mobiliteit, groen, voorzieningen en energie. a) Welke concrete effect- en prestatie-indicatoren worden momenteel ontwikkeld voor dit begrotingsdoel en wanneer worden deze aan de gemeenteraad voorgelegd? b) Op welke wijze kan de gemeenteraad in 2027 controleren of de doelstelling 'samenhangende ruimtelijke uitwerking van opgaven' wordt gerealiseerd zolang de effect- en prestatie-indicatoren nog niet zijn vastgesteld?	De Rotterdamse omgevingsvisie benoemt dit doel. De koers is gericht op Goede Groei. Bij de uitwerking van de Uitvoeringsstrategie Omgevingsvisie is dit onder andere vertaald in een strategie gericht op zogenaamde Gebiedspakketten, zodat bij gebiedsontwikkeling alle randvoorwaarden gericht op deze goede groei worden meegenomen. Deze werkwijze vastgelegd in deze uitvoeringsstrategie wordt ook verwerkt in het Rotterdamse Besluitvorming model Ruimtelijke Ontwikkeling. Een vertaling naar dit begrotingsdoel is niet eenvoudig mogelijk. De uitvoeringsstrategie en de verankering in het BRO biedt de gemeenteraad de mogelijkheid deze samenhangende gebiedsontwikkeling te toetsen bij afzonderlijke projecten en gebiedsontwikkelingen.

151	LR	Stedelijke ontwikkeling	Doel: Nationale, regionale en stedelijke opgaven worden in samenhang ruimtelijk uitgewerkt volgens principes van goede groei, passend bij vitale systemen en gebiedsdoelen	Er staat dat de gemeente de planvoorraad in de komende 5 jaar gaat realiseren, maar nergens op deze pagina staat hoeveel woningen die planvoorraad precies omvat. Wel een doel om 4.500 woningen per jaar te bouwen. *Uit hoeveel woningen bestaat de huidige planvoorraad voor de komende vijf jaar? Kan het college deze uitsplitsen naar gebied, woningsegment en verwachte opleveringsjaar (planvorming, daadwerkelijke bouw)?*	Planvoorraad heeft betrekking op het aantal woningen dat gepland staat in een bepaalde periode, de hardheid per project/plan kan echter verschillen. Zo omvat de planvoorraad naast projecten waar actief aan wordt gewerkt bijvoorbeeld ook studielocaties en bijvoorbeeld plannen die niet actief worden begeleid door de gemeente maar wel kunnen leiden tot bouwaanvragen/vergunningen. Op basis van huidige statistieken weten we dat 40% van de geplande woningen zijn geplande start bouw datum daadwerkelijk haalt (de realisatiegraad). Van de overige woningen schuift 55% door in de tijd en 5% wordt uiteindelijk niet gerealiseerd. De duur van de bouw verschilt per project en is maximaal 2 tot 3 jaar na het start bouw moment. Onderdeel van het 100-dagen plan is dat wordt uitgewerkt hoe de realisatiegraad kan worden verhoogd en hoe beter kan worden gestuurd op de planvoorraad. In totaal staat in de periode 2026 t/m 2030 de start bouw van ruim 40.000 woningen gepland. -Segmentering: Hiervan vallen ongeveer 13.000 in het sociale segment, ruim 12.500 in het middensegment en de overige ongeveer 15.000 vallen in het hogere segment. -Planning: Hiervan staan er ongeveer 3.800 in 2026 gepland voor start bouw, in 2027 t/m 2030 respectievelijk ongeveer: 9.000, 7.000, 10.900 en 10.000. -Geografisch: ongeveer 18.500 woningen staan gepland in Zuid binnen de ring (Feijenoord-Charlois-IJsselmonde) ruim 13.800 staan gepland in Noord binnen de ring (Centrum-Delfshaven – Noord – Kralingen Crooswijk) ruim 6.500 woningen in Noord buiten de ring (Hillegersberg, Schiebroek, Overschie en Prins Alexander) en ongeveer 2.000 in de kleine kernen (Hoek van Holland, Pernis, Rozenburg en Hoogvliet).
152	LR	Stedelijke ontwikkeling	Doel: Nationale, regionale en stedelijke opgaven worden in samenhang ruimtelijk uitgewerkt volgens principes van goede groei, passend bij vitale systemen en gebiedsdoelen	Er staat 'Er ontstaat een evenwichtige afweging tussen wonen, werken, mobiliteit, groen, voorzieningen en energieopgaven. *Maar hoe wordt dat afgewogen? Welke concrete criteria hanteert het college bij gebiedsontwikkelingen om de balans tussen wonen, werken, mobiliteit, groen, voorzieningen en energie te beoordelen?*	Dit wordt per ontwikkeling uitgewerkt via de producten binnen het Ruimtelijk Besluitvormingsmodel (BRO) op basis van bestaande beleidskaders en visies. Dit betreft een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve criteria op project, gebied en stedelijk niveau en is ook afhankelijk van wat de initiatiefnemers/de markt aankan op de desbetreffende locatie. Voor bijvoorbeeld woningbouw en segmentering, werklocaties en (maatschappelijke) voorzieningen wordt gewerkt met referentienormen en/of targets. Energie en mobiliteit zijn vaak randvoorwaardelijk om een gebiedsontwikkeling mogelijk te kunnen maken. En groen is een belangrijk aspect in het kader van onder andere goede groei en klimaatadaptatie.
153	LR	Stedelijke ontwikkeling	Doel: Nationale, regionale en stedelijke opgaven worden in samenhang ruimtelijk uitgewerkt volgens principes van goede groei, passend bij vitale systemen en gebiedsdoelen	De gemeente noemt de zeer schaarse arbeidsmarkt en wil nieuwe medewerkers aantrekken (4.500 woningen per jaar bouwen vanaf 2029). Tegelijkertijd moet digitalisering ervoor zorgen dat met dezelfde personele capaciteit meer werk kan worden verricht. a) Over hoeveel extra formatie beschikt de gemeente momenteel voor gebiedsontwikkeling en woningbouw en hoeveel extra capaciteit is nodig om de doelstelling van 4.500 woningen per jaar vanaf 2029 te realiseren? Welk deel van de benodigde capaciteit wordt ingevuld met vaste medewerkers en welk deel met externe inhuur? b) Welke concrete digitaliseringsmaatregelen worden in 2027 ingevoerd binnen gebiedsontwikkeling, wat zijn de geraamde kosten en hoeveel personele capaciteit verwacht het college hiermee vrij te spelen? c) Op welke wijze wordt gemeten of deze digitalisering daadwerkelijk leidt tot een hogere productiecapaciteit?	De digitaliseringsmaatregelen en de uitbereiding van de formatie voor gebiedsontwikkelingen worden uitgewerkt in het 100 dagenplan van de coalitie wat in december wordt opgeleverd. Hierbij zal ook aandacht zijn voor de meetbaarheid van de maatregelen. De bijbehorende definitieve financiële verwerking van middelen voor de woningbouwopgave uit het coalitieakkoord vindt plaats bij de eerste herziening van de begroting in 2027.
154	LR	Gebouwde Omgeving	NPRZ	Pijler Wonen: Basisaanpak particuliere voorraad (Steigers op Zuid): De gemeente zegt dat het streefaantal van 3.000 woningen inmiddels is gerealiseerd. Voor de nieuwe collegeperiode wordt een nieuwe aanpak ontwikkeld, mede dankzij de extra €6 miljoen uit het coalitieakkoord. Wat is het aantal woningen dat met de eerdere Basisaanpak daadwerkelijk op het gewenste kwaliteitsniveau is gebracht en hoeveel van deze woningen voldoen vijf jaar na de aanpak nog steeds aan dit kwaliteitsniveau? Welk aantal woningen wil het college met de extra €6 miljoen aanpakken en wat zijn de geraamde kosten per woning?	a) Uitgangspunt is dat alle woningen die in de aanpak zitten, te weten 11.700 woningen, uiteindelijk op het minimale basiskwaliteitsniveau worden gebracht. We gaan ervan uit dat het overgrote deel van de woningen na vijf jaar nog aan het kwaliteitsniveau voldoen.b) De €6 miljoen benutten we enerzijds om eerdere programma's te kunnen afronden en daarnaast om met nieuwe aanpak te kunnen starten. Uitgangspunt is dat in elk geval de 1300 woningen in NPRZ gebied kunnen worden aangepakt. In de huidige Aanpak basiskwaliteit (periode 2023-2026) wordt gemiddeld circa €30.000 euro per woning geinvesteerd door eigenaren. Zij kunnen gebruik maken van subsidie van de gemeente uit Aanpak Basiskwaliteit van €6.000/woning en vanuit de isolatieaanpak €2000/woning. Ook is financiering mogelijk vanuit de Aanpak Basiskwaliteit. Daar bovenop kan een VVE nog gebruik maken van rijkssubsidie SVVE voor isolatie.
155	LR	Gebouwde Omgeving	NPRZ	Corporatie voorraad: De corporaties zorgen voor de aanpak van 12.000 woningen op Zuid middels ingrijpende renovatie of sloop/nieuwbouw. Ze financieren dit uit eigen middelen. Hoeveel van de woningen die door renovatie of sloop/nieuwbouw verdwijnen uit de bestaande sociale voorraad worden teruggebouwd als sociale huurwoning en hoeveel worden gerealiseerd in het middenhuur- of koopsegment?	We willen dat het aantal sociale woningen in de stad netto toeneemt. Dat doen we vanuit het principe wijken voor iedereen, nieuwbouw en door de bestaande voorraad beter te benutten.Stadsbreed wordt gerapporteerd over de inzet van de corporaties qua segmenten, maar hier zit op dit moment geen directe link naar de 12.000 woningen. In het licht van het nieuwe Uitvoeringsplan 2027-2031 zal door de NPRZ partners opnieuw bekeken worden waarop we monitoren in het kader van NPRZ.

156	LR	Onderwijs	Hanteert het college momenteel nulmetingen om in 2027 vast te kunnen stellen of de doelen worden gerealiseerd? Zo ja, waar kan ik die vinden?	Momenteel wordt er gewerkt aan nieuw Rotterdams onderwijsbeleid. We verwachten uw raad begin Q1 2027 dit beleid toe te kunnen zenden. Dan hebben we tevens zicht op welke 0-metingen, voor welke onderdelen, geschikt zijn om zo te opgestelde doelen te kunnen monitoren.
157	LR	Onderwijs	De begroting vermeldt dat de aanpak van het lerarentekort stopt en dat vanaf 2027 € 5,023 miljoen en vanaf 2028 structureel € 10,047 miljoen beschikbaar komt voor andere inzet rond onderwijs. Hoe gaat dit geld meetbaar ten goede komen aan het onderwijs?	De middelen die vrijkomen door het aflopen van de tijdelijke aanpak van het lerarentekort worden breder ingezet voor de jeugd- en onderwijsopgave, conform het coalitieakkoord. Denk daarbij onder meer aan de uitbreiding van schoolzorgteams, intensiveringen in de voorschoolse educatie en de uitbreiding van de pilot gratis kinderopvang. De vrijvallende middelen komen daarmee niet uitsluitend terecht binnen het programma Onderwijs, maar worden ingezet over meerdere beleidsvelden die bijdragen aan de ontwikkeling, ondersteuning en kansengelijkheid van Rotterdamse kinderen en jongeren.
158	LR	Onderwijs	In de begroting staat dat thuiszitters “in beeld” zijn. Welke definitie hanteert Rotterdam hiervoor? Denk aan het onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd en aan het onderscheid tussen absoluut verzuim, langdurig relatief verzuim, luxe verzuim en vrijstelling? En hoe wordt gecontroleerd de registratie tussen scholen, samenwerkingsverbanden en gemeente volledig en onderling vergelijkbaar is?	Zoals vermeld in de wethoudersbrief inzake de stand van zaken opgave aansluiting onderwijs, preventie en jeugdhulp van 8 juli 2026 (kenmerk 26bb005815) en in de Onderwijsmonitor 2025 (kenmerk 26bb0033085) rekent de gemeente onder de thuiszitters die in beeld zijn, de jeugdigen die ongeoorloofd langer dan vier weken geen onderwijs volgen. Dat zijn de cijfers die schoolbesturen aan de gemeente doorgeven vanuit hun wettelijke verplichting. De gemeente Rotterdam bouwt in samenwerking met de Rotterdamse schoolbesturen en samenwerkingsverbanden aan een 'Monitor Thuiszitters' waarin ook ander verzuim wordt meegenomen zoals geoorloofd verzuim. Ik heb u tijdens het debat over thuiszitters in de Commissie Onderwijs & Samenleven van 23 september jl. twee toezeggingen gedaan: 1. 26bb008111 Thuiszitters - Aantal geoorloofde thuiszitters: De wethouder zegt toe in september 2027 meer inzicht te geven in het aantal geoorloofde thuiszitters. deze cijfers betreffen de pilot met de monitor waarin de cijfers van drie schoolbesturen beschikbaar zijn; 2. 26bb008112 Thuiszitters - voortgangsrapportage: De wethouder zegt toe in de aanstaande monitor een eenduidige definitie te formuleren voor geoorloofde thuiszitters. Dit wordt meegenomen in de voortgangsrapportage thuiszitters. In de voortgangsrapportage over de stand van zaken van de opgave aansluiting onderwijs, preventie en jeugdhulp die ik u jaarlijks vlak voor het zomerreces stuur wordt de voortgang op het dossier thuiszitters meegenomen. Deze kunt u in juli 2027 verwachten.
159	LR	Parkeren	We zien in de begroting de baten van parkeren staan. Er is ook het addendum dat scholen een aangepast tarief geeft. Kan er inzichtelijk gemaakt worden hoeveel parkeerbaten de gemeente verwacht van de scholen die in de betaalt-parkeer-gebieden komen te liggen?	Het maatwerk betreft niet het tarief van de vergunningen maar het aantal aan te vragen vergunningen door scholen, te weten 75% van het aantal medewerkers. Op dit moment zijn er 2920 vergunningen actief voor de maatwerkgroep onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en creches. Daar staan ca. 1,8 mln aan parkeerbaten tegenover. We weten niet hoeveel aanvragen voor vergunningen voor de maatwerkgroep onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en creches we gaan krijgen en hebben daar dus geen zicht op.
160	LR	Sport, bewegen en natuureducatie	De begroting noemt als indicator een stijging van de beweegdeelname, maar de sportdeelname bleef in 2025-2026 op 67% steken. Hoe gaat het college vaststellen welk deel van een eventuele stijging in 2027 komt door het beleid van de gemeente en niet door iets anders? Is er een nulmeting?	De gemeente doet al jarenlang onderzoek naar de sportdeelname van Rotterdammers via de Sportdeelname Index (SDI). Daarmee beschikken we over een meerjarige meetreeks die inzicht geeft in de ontwikkeling van de sportdeelname en als nulmeting kan dienen. Het is niet mogelijk om vast te stellen welk aandeel van een eventuele stijging van de sportdeelname rechtstreeks toe te schrijven is aan gemeentelijk beleid. Naast de gemeentelijke inzet zijn ook andere factoren van invloed, zoals maatschappelijke ontwikkelingen, veranderingen in de bevolkingssamenstelling, landelijke campagnes en veranderd gezondheidsbewustzijn onder inwoners. De gemeente volgt de ontwikkeling van de sportdeelname en zet zich met haar beleid in om deze positief te beïnvloeden.
161	LR	Sport, bewegen en natuureducatie	In 2026 is van de €750.000 beschikbare investeringssubsidie voor breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen al circa €650.000 verleend. Welke criteria worden gehanteerd om te bepalen of deze subsidies ook echt leiden tot meer capaciteit, betere toegankelijkheid of verduurzaming, en hoe zorgt de gemeente ervoor dat de subsidies terechtkomen bij de verenigingen die ze het hardst nodig hebben en dat het geld goed en doelmatig wordt besteed?	In de subsidieregeling is opgenomen welke partijen een aanvraag kunnen indienen, voor welke doel zij subsidie kunnen aanvragen en aan welke criteria dient te worden voldaan. De verdeling vindt plaats op volgorde van binnenkomst van volledige aanvragen. Er is hierbij geen onderscheid in type vereniging of anderszins, al kunnen partijen slechts éénmaal per subsidiejaar een aanvraag doen. Aanvragen dienen voorafgaand aan de investering te zijn ingediend. Het is dus niet onwenselijk dat halverwege het jaar een groot deel van het subsidiebudget voor dat jaar is verleend, de investeringen dienen immers ook nog in dat jaar te worden gerealiseerd. Indien een gegronde reden bestaat om aan te nemen dat de investering niet of niet in voldoende mate bijdraagt aan het doel waarvoor de regeling is bedoeld of dat de opgenomen kosten niet redelijk zijn, dan wordt de aanvraag geweigerd. Hetzelfde geldt in geval van twijfels over de financiële of organisatorische status van de aanvrager. Bij subsidies groter dan €10.000,- dient na realisatie een financieel en inhoudelijk verslag in te worden gediend op basis waarvan de subsidie definitief wordt vastgesteld. Afhankelijk van het subsidiebedrag wordt hier conform de Subsidieverordening Rotterdam 2014 een accountantsproduct bij gevraagd.
162	LR	Sport, bewegen en natuureducatie	De lasten stijgen van € 110,1 miljoen in 2027 naar € 115,7 miljoen in 2030, maar de baten zullen vanaf 2027 slechts € 703.000 per jaar bedragen. Wat veroorzaakt deze stijging? En welk deel hiervan is te beïnvloeden met beleid?	De stijging van de lasten tussen 2027 en 2030 wordt veroorzaakt door de in de Sportbegroting gefaseerd in te dalen gekapitaliseerde kosten van investeringen in renovaties en nieuwbouw van sportaccommodaties, in het kader van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Sport. Deze bedragen worden, bij de oplevering van een sportaccommodatie, toegevoegd aan de kostendekkende huur en, ter dekking hiervan, vanuit de begroting Sport onttrokken aan de Rotterdamse Investeringsmotor (RIM). De keuzes met betrekking tot het IHP zijn bestuurlijke keuzes. Wat betreft de daling van de inkomsten. Op het moment van opstellen van de begroting 2027 was de Specifieke Uitkering (SPUK) Brede Regeling Combinatiefuncties nog niet bekend gemaakt. Voor het begrotingsprogramma heeft dit vooral betrekking op de combinatiefunctionarissen. Bij het eerst volgende P&C moment zullen deze Rijksbaten en de lasten die daar tegen overstaan worden opgenomen in de meerjarenbegroting.

163	LR	Cultuur	Evenementen	Wat is de verwachting van de haalbaarheid van de drone- en lasershow tijdens de jaarwisseling 2026/2027 met de beschikbare middelen van €500.000,-.	Op dit moment wordt onderzocht welke invulling van de jaarwisseling binnen de beschikbare middelen gerealiseerd kan worden. Hierover vinden nog gesprekken plaats met betrokken partijen en maakt de verdere uitwerking onderdeel uit van de bestuurlijke besluitvorming. Zolang deze besluitvorming nog loopt, kan niet worden vooruitgelopen op de haalbaarheid of de uiteindelijke invulling. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd zodra de besluitvorming is afgerond.
164	LR	Cultuur	Evenementen	In de toelichting financiële bijstellingen staat dat deze €500.000,- vanaf 2027 structureel beschikbaar is voor ontwikkeling en uitvoering van deze show. Echter, wij zien dat de eerste verplichting al in 2026 wordt aangegaan. Wat is daar de verklaring voor?	De middelen voor de jaarwisseling zijn vanaf 2026 beschikbaar in de begroting. Hierdoor is het mogelijk om vanaf dat jaar verplichtingen aan te gaan en een bijdrage te leveren aan de eerstvolgende jaarwisseling. De vermelding van 2027 in de toelichting ziet op het structurele karakter van deze middelen, maar de middelen zijn ook in 2026 beschikbaar gesteld.
165	LR	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	Vanaf 2027 valt er 2,5 mln vrij uit de middelen van de Gemeente Rotterdam omdat landelijke regelgeving het OV voor 4-11 jarigen gratis maakt. Waar wordt dit geld voor ingezet?	Dit bedrag valt vrij naar het algemene begrotingssaldo.
166	LR	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	De verwachting is dat uit het autoluw fonds 2,7 mln minder wordt besteed dan begroot. De uitgaven worden later ingehaald bij bijvoorbeeld P+R Blijdorp (420k), projecten Fietskoers (450k/ jaar) en SO-werkgeversaanpak (750k/ jaar). Kan het college een toelichting geven waar de opgehoogde bestemmingsreserve Fiets en Autoluwfonds zoal aan wordt uitgegeven?	Zie beantwoording vraag 39
167	SP	Stedelijke ontwikkeling	Wonen	Welke actuele analyse van de woningbehoefte onderbouwt de verdeling tussen het sociale huur, middenhuur en duurdere segment in de bouwplannen van het college? Welke segmentering verkleint volgens deze (of een andere) analyse de tekorten voor huishoudens die op dit moment geen sociale huurwoning kunnen vinden het meest?	De samenwerkende regiogemeenten, de rijksoverheid en de provincie Zuid-Holland laten periodiek woningbehoefteonderzoeken doen. Daaruit blijkt met hoeveel woningen de voorraad moet groeien en hoe groot de behoefte is in verschillende prijssegmenten. In alle segmenten zijn tekorten en in alle segmenten moet gebouwd worden, met nadruk op betaalbare woningen. Sinds inwerkingtreden van de Wet versterking op de regie volkshuisvesting op 1 juli 2026 geeft de rijksoverheid bij nieuwbouw sturing aan de verdeling tussen de segmenten. Iedere gemeente moet tweederde betaalbaar bouwen, de verhouding tussen sociaal en middensegment is afhankelijk van de lokale situatie. Regionaal moet 30% sociaal en 37% middensegment worden gebouwd. Het college volgt (omgerekend vanuit absolute aantallen) de regionale verdeling. Dat is een aanscherping en verhoging van woonvisie-ambities en het college trekt hiervoor extra geld uit.Uiteindelijk is het een politieke afweging.
168	SP	Stedelijke ontwikkeling	Wonen	Zijn er varianten van de segmentering doorberekend met een groter aandeel sociale huur? Zo ja, wat zijn de redenen geweest om niet voor deze segmentering te kiezen. Zo nee, waarom niet?	Nee: uitgangspunt zijn de percentages in de wet Versterking regie op de volkshuisvesting.
169	SP	Stedelijke ontwikkeling	Wonen	Welk concreet bewijs heeft het college dat uitwijst dat midden- en dure woningen leiden tot doorstroming en daarmee meer sociale huurwoningen mee vrijkomen? Zo ja, hoe sterk is dat bewijs? Hoeveel sociale huurwoningen komen er vrij per gebouwde midden- en duurder segment woning?	Er is geen specifiek Rotterdams beeld, maar wel een landelijk onderzoek. In opdracht van het ministerie van BZK heeft ABF Research in 2025 het doorstroomeffect van nieuwbouw geanalyseerd. Daaruit blijkt, dat de nieuwbouw van 1000 koopwoningen leidt tot doorstroomaanbod van 1224 koopwoningen. Nieuwbouw van 1000 sociale woningen door corporaties levert een doorstroomaanbod van 790 woningen op. Bouw van koopwoningen is vooral gunstig voor huishoudens van middelbare leeftijd. Bouw van huurwoningen vooral voor jongeren. Tweederde betaalbaar, zoals de wet Versterking regie op de volkshuisvesting, lijkt een optimum te zijn.
170	SP	Gebouwde Omgeving	funderingsaanpak	Wat is het totale budget voor de funderingsaanpak in 2027-2030, kan het college deze uitsplitsen naar onderzoek, herstelbegeleiding en personeel. Inclusief de dekking na het gebruik van de reserve? Welke kosten verwacht het college voor de fase na 2030? Welk deel hiervan is al financieel gedekt en welke aanvullende risico's voorziet het college voor deze periode?	Zie ook de afdoening van de motie Aandacht voor preventie (25bb009129). Voor de uitvoering van dit programmaplan (fase 1) is in totaal 3,3 miljoen per jaar geraamd voor de periode 2027 t/m 2029. Dit bedrag is nog niet opgenomen in de begroting en komt boven op de middelen (gemiddeld €2,4 miljoen per jaar) die voor de huidige Rotterdamse funderingsaanpak in die periode zijn begroot. In de bestemmingreserve van de funderingsaanpak is nog 0,448 miljoen ten behoeve van aangegane verplichtingen uit de vorige collegeperiode. Vanwege benodigde continuering van de inzet en opschaling van aanpak Goed gefundeerd wonen na 2029 (fase 2) zijn ook nog structureel middelen nodig. De financiële consequenties van inzet na 2029 worden in 2029 ter besluitvorming voorgelegd. Momenteel heeft het funderingloket een tekort van 0,3 miljoen vanwege toegenomen vraag naar informatie en advies.. Dit tekort is begroot in de 3,3 miljoen per jaar van het programmaplan Goed gefundeerd wonen.
171	SP	Gebouwde Omgeving		Welke concrete werkzaamheden worden in 2027 bekostigd met de extra 1,5 miljoen euro voor Basisaanpak en de 3,2 miljoen euro voor de 15 NPRZ-projecten?	De €1,5 miljoen extra beschikbaar voor Aanpak Basiskwaliteit worden benut om stijgende kosten van externe bureaus en en personeel te betalen en om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag naar subsidies. De activiteiten vanuit de gemeente inzet zijn: opstellen MeerJarenOnderhoudPlannen, stimuleren eigenaren, verstrekken subsidies en leningen, indien nodig handhaving. Daarnaast zullen in 2027 weer nieuwe woningen in aanpak worden genomen. Hiervoor is o.a. aanbesteding van aanpak bij externe bureaus nodig. De 3,2 mln voor de 15 NPRZ projecten betreffen nadrukkelijk geen extra middelen, maar een actualisatie (naar voren halen van) geplande onttrekkingen, waarvoor in eerdere begrotingsjaren al middelen beschikbaar zijn gesteld.
172	SP	Gebouwde Omgeving		Welke capaciteiten krijgt het nieuwe huurdersinformatiepunt? Wat voor manieren krijgen informatiepunt om meldingen op te volgen en af te handelen? En hoe worden meldingen en afhandelingen geregistreerd?	De begroting noemt het nieuwe informatiepunt alleen als voornemen: "Verbeteren van de zichtbaarheid door het realiseren van een extra fysiek infopunt op de Noord-Oever om het informeren en melden meer laagdrempelig te maken." Hier zal eerst een geschikte locatie voor gevonden moeten worden. De huidige personele capaciteit wordt gebruikt om hier invulling aan te geven. De huidige werkwijze is uitgangspunt om meldingen te registreren en af te handelen. Huurders worden dus ter plaatse geholpen met het maken van een melding. Deze wordt middels het zaaksysteem geregistreerd en afgehandeld.
173	SP	Gebouwde Omgeving	Vastgoed	Welke 21 vastgoedobjecten worden in 2027 verkocht? Welke komen in het verkooppakket en welke functie hebben de vastgoedobjecten nu?	De (21) doorgeschoven vastgoedobjecten betreffen voornamelijk verhuurde woningen, bedrijfsruimten aan de Pompenburg en het voormalige GGD-pand. Voor de verhuurde woningen wordt pakketverkoop verkend, omdat individuele verkoop tot op heden geen kopers heeft opgeleverd. Het bundelen van deze verhuurde woningen kan de interesse van professionele partijen vergroten en zo de verkoop bevorderen. Zie verder beantwoording vraag 138.

174	SP	Toekomstbestendige stad en haven	Klimaat	Welke CO_2-reductie is volgens de huidige raming van de klimaatambities nog haalbaar in 2027-2030? Wat zijn de aanvullende maatregelen en wat zijn de kosten van deze aanvullende maatregelen?	Ieder voorjaar rekent de DCMR de haalbare en concrete CO2-reductie-plannen door op hun effect op de doelstelling voor 2030 (55% CO2-reductie) met het rapport 'Effect Klimaat Actieplan'. In het laatste rapport 'Effect Klimaat Actieplan Rottterdam 2026' berekende de DCMR een effect van de huidige plannen van -48% CO2-reductie in 2030 *in het stedelijke gebied.* De ambitie van het college is om voor het kerstreces een strategiebrief klimaat te delen met de gemeenteraad waarin verdere richting wordt gegeven aan plannen die de restopgave kunnen dichten.
175	SP	Belastingen	belastingen	Kan het college uitsplitsen hoeveel de gemeente per jaar in 2027-2030 verwacht te ontvangen aan huuropbrengsten, dividend en OZB uit het havengebied? Kan het college hierbij ook uitsplitsen hoe de OZB-inkomsten uit de bebouwde omgeving in de haven zich verhouden met de OZB-inkomsten in de stad, zowel in absolute getallen als percentage van de totale OZB-inkomsten?	Huuropbrengsten: Er zijn geen huuropbrengsten uit het havengebied. Het havenbedrijf zelf ontvangt huuropbrengsten, de gemeente niet. Dividend: Zie hiervoor de wethoudersbrief dividendbeleid Havenbedrijf 2025-2034 d.d. 29 januari 2026 (M2601-1849 - 26bb000447). De dividendcapaciteit is afhankelijk van de voorziene investeringen en de financiële positie van het Havenbedrijf. Als deze posities het toelaten, wordt de komende jaren 70% van het nettoresultaat uitgekeerd. Dat levert naar verwachting voor de jaren 2027-2030 het volgende beeld op: 2027: 125-135 mln 2028: 130-140 mln 2029: 145-155 mln 2030: 115-125 mln OZB: De OZB-opbrengsten van niet-woningen komen voor ongeveer 45% uit het havengebied. Voor de jaren 2027-2030 levert dit het volgende beeld op: 2027: totaal niet-woningen 316 mln; havengebied 142 mln 2028: totaal niet-woningen 319 mln; havengebied 144 mln 2029: totaal niet-woningen 322 mln; havengebied 145 mln 2030: totaal niet-woningen 326 mln; havengebied 147 mln
176	SP	Belastingen	belastingen	Welke OZB-vrijstellingen of huurkortingen gelden voor bedrijven in het havengebied. Hoeveel inkomsten ontvangt de gemeente hierdoor minder per jaar in 2027-2030? Kan het college dit uitsplitsen naar vrijstellingsregeling en bedrijf? Als hier sprake is van bedrijfsgevoelige informatie kan deze informatie dan onder geheimhouding aan de raad gegeven worden?	Huurkortingen: is een zaak van het Havenbedrijf en niet van de gemeente Rotterdam. Het havenbedrijf verhuurt aan ondernemingen, de gemeente zelf niet. Het Havenbedrijf gaat zelf over het verhuurbeleid en bepaalt zelf of er al dan niet korting wordt verleend. Deze informatie is niet openbaar en wordt niet aan de gemeente verstrekt en kan daarom niet aan de raad worden verstrekt. OZB: Bij het bepalen van de waarde en de hoogte van een OZB-aanslag volgen we de voorschriften van de Wet WOZ, de Gemeentewet, de Verordening onroerende-zaakbelastingen en de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet WOZ. Bij de bepaling van de waarde wordt buiten aanmerking gelaten de waarde van de in de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten genoemde zaken. Uit art. 220d van de Gemeentewet volgt verder dat bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de onroerende-zaakbelastingen buiten aanmerking worden gelaten de waarde van de aldaar genoemde uitgezonderde objecten. Dit voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde. Er is geen sprake van minderopbrengsten door het toepassen van uitzonderingen, omdat het zaken zijn die op grond van de wet buiten de berekeningen blijven.
177	SP	Beheer van de stad		Welke personele inzet en middelen worden in 2027 beschikbaar gesteld om de schoonnorm in de twintig achterblijvende wijken te behalen?	De middelen die beschikbaar zijn, zijn er voor de hele stad. Er wordt niet specifiek gerapporteerd over de twintig targetwijken, die verbonden waren aan de collegetarget van vorige collegeperiode.
178	SP	Beheer van de stad		Welke onderhoudswerkzaamheden worden door de bezuiniging van 2 miljoen euro geschrapt of uitgesteld? Kan het college uitsplitsen in welke wijken dit gebeurt?	Binnen de kaders van de begroting wordt jaarlijks een jaarplan opgesteld voor het uit te voeren beheer en onderhoud. In het jaarplan wordt concreet invulling gegeven aan deze bezuiniging. Het jaarplan 2027 wordt eind oktober, uiterlijk november vastgesteld. De verantwoordeijke wethouder heeft de mogelijkheid om de raad vervolgens actief te informeren over het invullen van deze bezuiniging.
179	SP	Stedelijke ontwikkeling		In de begroting wordt er 6,1 miljoen euro voor gratis OV voor ouderen geschrapt. Wat waren de werkelijke kosten in 2025 en 2026 wat zou een voortzetting in 2027-2030 per jaar kosten?	De door RET en EBS (voor Rozenburg) in rekening gebrachte kosten bedroegen in 2025 € 7,2 mln en in 2026 € 7,6 mln. Gezien het feit dat de landelijke korting van 34% verdwijnt en uitgaande van een voortgaande kostenstijging van 5,6% per jaar (RET en EBS die hogere kosten in rekening brengen als gevolg van de vergrijzing en toename OV-kosten) zou dit voor de volgende jaren neerkomen op: 2027: € 12,2 mln; 2028: € 12,8 mln; 2029: € 13,6 mln; 2030: € 14,3 mln
180	SP	Armoede en schulden/bestaande stad		Is er MKBA onderzoek gedaan naar de maatschappelijke en economische effecten die worden verwacht door de afschaffing van het gratis OV voor ouderen, rekening houdend met de vervangende AOW inkomensregelingen. Zo nee, waarom niet?	Nee. Bij de vorming van het coalitieakkoord zijn financiële en maatschappelijke effecten van het afschaffen van gratis OV voor AOW'ers tegen elkaar afgewogen.
181	SP	Onderwijs		Hoeveel extra doelgroeppeuters kunnen in 2027 worden bereikt? Kan het college dit uitsplitsen in wijken en inkomensgroepen?	Gemiddeld maakt ongeveer 30% van de doelgroeppeuters in Rotterdam geen gebruik van de peutergroep in Rotterdam. Een deel van deze peuters gaat wel naar andere voorzieningen, zoals een kinderdagverblijf of gastouder of een voorziening buiten Rotterdam. De maatregelen richten zich op de overige groep peuters die nergens naar toe gaat. Deze groep zit verspreid over heel Rotterdam. Via de monitor hebben we zicht op de verdeling van deze groep over Rotterdam. We hebben geen inzicht in onder welke inkomensgroepen deze peuters vallen.
182	SP	Armoede en schulden		Welke regelingen raken de armoedetaakstelling, hoeveel inwoners zullen hiervan het effect merken en kan het college dit uitsplitsen naar inkomensgroepen?	Voor de begrotingsbehandeling wordt u hierover geinformeerd. / politieke vraag

183	SP	Veilig	Veiligheidsbeleving	In welke wijken is de veiligheidsbeleving ten opzichte van 2022 het sterkst verslechterd? Welke maatregelen neemt het college in 2027 om de situatie in deze wijken te verbeteren en welke meetbare resultaten worden daarbij nagestreefd?	De sterkste dalingen zijn zichtbaar in meerdere centrumwijken en delen van IJsselmonde. De ontwikkeling van veiligheidsbeleving wordt beïnvloed door een combinatie van sociale, fysieke en veiligheidsfactoren. Denk hierbij aan overlast door personen met onbegrepen gedrag, zorg- en verslavingsproblematiek, vervuiling en verloedering van de openbare ruimte, verkeersonveiligheid en straatintimidatie. Dit vraagt om een integrale aanpak. Om die reden werkt het college aan een concernbrede aanpak voor veiligheidsbeleving, een nieuwe veiligheidsagenda en een nieuwe collegetarget. Hierin wordt uitgewerkt op welke wijze de inzet van verschillende gemeentelijke clusters en partners wordt verbonden aan concrete doelstellingen en resultaten. Tegelijkertijd wordt in verschillende gebieden al uitvoering gegeven aan maatregelen die bijdragen aan het vergroten van de veiligheidsbeleving. Hieronder volgen twee recente voorbeelden uit sterk gedaalde wijken (niet-uitputtend): *Centrum* De afname van de veiligheidsbeleving in de centrumwijken hangt grotendeels samen met stedelijke overlastvraagstukken. Voor de aanpak hiervan wordt uitvoering gegeven aan het stedelijke actieplan overlastgevers op straat. Daarnaast wordt gebiedsgericht in samenwerking met zorg- en veiligheidspartners gewerkt aan leefbaarheid en veiligheid, onder andere in het Oude Westen, het winkelgebied Cool en het CS-Kwartier. *IJsselmonde* In IJsselmonde wordt gewerkt aan locaties die door bewoners als onveilig worden ervaren. Zo worden de tunnels bij station Lombardijen en onder de Van Brienenoordbrug aangepakt. Bewoners worden actief betrokken bij het bepalen van verbetermaatregelen. Daarnaast is in Groot-IJsselmonde Noord het cameratoezicht uitgebreid en wordt vanuit de integrale gebiedsaanpak ingezet op fysieke verbeteringen van de buitenruimte, de aanpak van geweld tegen vrouwen en perspectief voor jeugd .
184	SP	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	Welke concrete maatregelen volgen uit de taakstelling van 60 miljoen euro op de ambtelijke organisatie? Kan het college deze 60 miljoen euro uitsplitsen over de maatregelen en in welke jaar welke maatregel zal plaatsvinden?	De concrete maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en kunnen dus nog niet worden gedeeld. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
185	SP	Zorg, welzijn en wijkteams		Welke scenario's zijn doorgerekend als de 39,9 miljoen euro rijksmiddelen voor jeugd uitblijft? Heeft het college ook scenario's doorgerekend voor het resterende gemeentefondsriscio van 11,8 miljoen euro?	Nee, er zijn geen scenario's doorgerekend. Het is op dit moment onduideiljk wat de uitspraak gaat zijn van de commissie Van Ark. Doorrekening van scenario's heeft daarom geen toegevoegde waarde.
186	SP	Zorg, welzijn en wijkteams		Kan het college de 54 miljoen euro besparing op jeugdhulp uitsplitsen per maatregel en hoe de effecten op de wachttijden en kwaliteit worden geëvalueerd?	De € 54 mln reeks is geen besparing maar betreft juist extra middelen die beschikbaar worden gesteld voor jeugdhulp.
187	CU	Beheer van de Stad	Afval	Pagina 40: Bij stijgende kosten CO2-heffing afvalverbranding staat dat we in 2027 € 3,75 miljoen gaan betalen en in 2030 is dit € 17 miljoen, hoe verklaart u deze stijgende lijn? Welke mogelijkheden zijn er om invloed uit te oefenen op de hoogte van deze bedragen?	De CO2-heffing die door de Rijksoverheid wordt geheven stijgt de komende jaren. In de prognose is rekening gehouden met de laatst gerealiseerde hoeveelheid restafval (2025). Door de stijgende tarieven voor de CO2-heffing stijgen de lasten daarmee ook in de opvolgende jaren.
188	CU	Beheer van de Stad	Afval	Pagina 40: Bij stijgende kosten CO2-heffing afvalverbranding staat als verklaring voor de bijstelling coalitieakkoord, in de toelichting staat echter dat het een nationale heffing is. Hoe verklaart u dit verschil?	In het coalitieakkoord is beschreven dat de kosten voor de afvalinzameling en -verwerking zullen stijgen de komende jaren. Onder andere door de CO2-heffing die vanuit de Rijksoverheid wordt geheven.
189	CU	Beheer van de Stad	Afval	Pagina 40: Hoe verklaart u dat uit het kostendekkend maken van de afvalstofheffing een kostenpost voorkomt van € 9 miljoen in 2028 tot € 14 miljoen in 2030?	Met ingang van 2028 wordt de afvalstoffenbelasting verhoogd. De afvalstoffenbelasting is een tarief per ton restafval dat verbrand wordt. Deze belasting wordt door de Rijksoverheid geheven. In 2028 t/m 2030 stijgt dit tarief en die stijging verklaart de toename van € 9 mln in 2028 naar € 14 mln in 2030.
190	CU	Beheer van de Stad	Afval	Pagina 40: Hoe is de ambitie van 15.000 nieuwe woningen meegenomen in de projectie van de stijgende kosten afvalstoffen?	De baten van de afvalstoffenheffing groeien mee met de lasten op het moment dat het gaat om groei van het aantal huishoudens. In absolute zin kan de hoeveelheid afval toenemen door de groei in huishoudens, maar die worden gecompenseerd door de baten uit de afvalstoffenheffing die diezelfde huishoudens bijdragen.
191	CU	Cultuur		Pagina 69: er is op dit moment € 500.000 begroot voor een drone- en lasershow, waaraan wordt dit besteed? Zijn de kosten voor een droneshow vergelijkbaar met de kosten voor een vuurwerkshow (die kostte voorgaande jaren meer dan die € 500.000)? Is dit alleen voor bij de Erasmusbrug?	Het beschikbare budget heeft betrekking op de centrale viering van de jaarwisseling bij de Erasmusbrug. Op dit moment wordt onderzocht welke invulling van de jaarwisseling binnen de beschikbare middelen gerealiseerd kan worden. Hierover vinden nog gesprekken plaats met betrokken partijen en maakt de verdere uitwerking onderdeel uit van de bestuurlijke besluitvorming. Zolang deze besluitvorming nog loopt, kan niet worden vooruitgelopen op de haalbaarheid of de uiteindelijke invulling. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd zodra de besluitvorming is afgerond.
192	CU	Cultuur		Pagina 69: Er is € 450.000 beschikbaar gesteld voor een investering voor de nachtcultuur. Bij de financiële toelichting staat dat dit erg breed wordt ingezet van safeR plekken tot nieuwe nachtactiviteiten. Wat zijn de financiele verhoudingen? Waar gaat dat geld naartoe?	De middelen worden ingezet voor de verdere ontwikkeling van de nachtcultuur. Het gaat daarbij om een uitbreiding van de bijdrage aan stichting N8W8 (€ 266.000), een nieuwe regeling voor nachtcultuur binnen de bestaande subsidiesystematiek (€ 164.000) en een beperkt uitvoeringsbudget voor de ondersteuning van initiatieven in de stad (€ 20.000). De middelen voor Safe'R, pleinstewards en de jaarwisseling maken hiervan geen onderdeel uit en zijn elders in de begroting opgenomen. De investering richt zich daarmee primair op het versterken van het nachtculturele aanbod en het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan een aantrekkelijk, divers en toekomstbestendig nachtleven.

193	CU	Cultuur		Pagina 69: Wat wordt er bedoeld met ‘nieuwe activiteiten binnen de nachtcultuur’?	Hiermee wordt gedoeld op nieuwe initiatieven, programma's en projecten die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de Rotterdamse nachtcultuur. De hiervoor gereserveerde middelen worden onder meer ingezet via een nieuwe nachtcultuurregeling, waarmee ruimte ontstaat voor vernieuwende programmering en initiatieven uit de stad. Daarnaast stelt de uitbreiding van de bijdrage aan N8W8 de organisatie in staat om verder invulling te geven aan de ambities uit het nachtplan, waaronder de verdere ontwikkeling van de nachtagenda, kennisdeling en professionalisering van de sector. Welke activiteiten uiteindelijk worden ondersteund, is afhankelijk van de nadere uitwerking van de regeling en de aanvragen die worden ingediend.
194	CU	Cultuur		Pagina 69: Waar zullen de bezuinigingen op het evenementen beleid van € 656.000 landen?	De bezuiniging wordt verwerkt binnen de middelen die beschikbaar zijn voor het evenementenbeleid en vertaalt zich in een lagere subsidie aan Rotterdam Festivals. De nadere uitwerking van deze taakstelling maakt op het moment onderdeel uit van bestuurlijke besluitvorming. Op dit moment wordt nog onderzocht hoe deze precies vorm krijgt. Na vaststelling van het B/C evenementenoverzicht 2027 in november 2026 zal de gemeenteraad hierover nader worden geïnformeerd
195	CU	Cultuur		In de concept-begroting 2027 wordt de subsidie aan Rotterdam Festivals met circa € 401.000 verlaagd. Kan het college inzichtelijk maken welke gevolgen deze verlaging heeft voor het aantal ondersteunde evenementen, en welke festivals hierdoor minder subsidie ontvangen of mogelijk verdwijnen?	Het is op dit moment nog niet mogelijk om aan te geven welke specifieke festivals en evenementen worden geraakt. De uitwerking van de bezuiniging maakt onderdeel uit van het lopende proces rond het B/C evenementenoverzicht 2027. Pas na afronding van dit proces ontstaat een volledig beeld van de gevolgen voor de subsidieaanvragen en de daarmee samenhangende ondersteuning van festivals en evenementen.
196	CU	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	Pagina 146: Welke gevolgen verwacht u dat de uitbreiding van betaald parkeren heeft op de bezettingsgraad van de P+R’s en de gemeentelijke garages?	Met de invoering van betaald parkeren in een gebied worden, indien aan de orde, in principe ook de P+R-voorzieningen van een doelgroepensysteem voorzien. Voordeel hiervan is dat deze daarna doelmatiger (door enkel forenzen en dagjesmensen) worden gebruikt, omdat hier alleen gratis kan worden geparkeerd in combinatie met gebruik van openbaar vervoer. Met de implementatie van een doelgroepensystem voorkom je dat P+R-plekken, bedoeld voor forenzen en dagjesmensen, bezet worden door automobilisten met een bestemming in de directe omgeving. Alle openbare gemeentelijke garages vallen al binnen het betaald parkeergebied, met uitzondering van parkeergarage Hoogvliet Centrum. De verwachting is dat deze na de invoering van betaald parkeren beter wordt benut
197	CU	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	Pagina 146: Hoe verhouden de bezettingsgraden van de P+R’s en de gemeentegarages zich tot elkaar?	Bezettingsgraden kunnen lastig met elkaar worden vergeleken, omdat de P+R-voorzieningen vooral voor forenzen en dagjesmensen zijn, terwijl de gemeentelijke parkeergarages, middels abonnementen, ook door bedrijven worden gebruikt - Deze zijn 'niet direct vergelijkbaar, omdat ze voor een andere doelgroep zijn. De gemiddelde parkeerdruk op de P+R-voorzieningen bedraagt 83% (één meetmoment najaar 2025, telling uitgevoerd in opdracht van de MRDH), dit percentage wordt gedrukt door de bezetting van 30% op P+R Hoek van Holland en P+R Beverwaard. De bezettingsscijfers van de gemeentelijke parkeergarages zijn niet direct beschikbaar. Deze zijn opgevraagd.
198	CU	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit	Pagina 146: In de begroting staat dat er voor de dagelijkse bereikbaarheid van Rotterdam ‘geen noemenswaardige risico’s’ worden voorzien. Op basis van welke analyse komt het college tot deze conclusie, gezien de geplande uitbreiding van betaald parkeren, verdere autoluwte, grote bouw- en infrastructuurprojecten en bezuinigingen op het openbaar vervoer voor ouderen? Welke indicatoren gebruikt het college om te bepalen wanneer er wél sprake is van een noemenswaardig bereikbaarheidsrisico, en welke ontwikkelingen zijn daarbij voor 2027 doorgerekend?	Het college baseert de conclusie dat voor de dagelijkse bereikbaarheid van Rotterdam in 2027 geen noemenswaardige bereikbaarheidsrisico's worden voorzien op de huidige inzichten in geplande werkzaamheden, mobiliteitsmaatregelen en de beschikbare mogelijkheden om eventuele hinder te beheersen. Daarbij is geen sprake van één integrale KPI of een vooraf vastgestelde grenswaarde waarmee bereikbaarheidsrisico's worden beoordeeld. Wel wordt continu gewerkt aan het versterken van het proces waarmee ontwikkelingen, werkzaamheden en verwachte verkeerskundige effecten in samenhang worden beschouwd. Hierbij wordt gekeken naar de impact van werkzaamheden en projecten op de bereikbaarheid, de beschikbare alternatieve routes en vervoerswijzen, de cumulatie van hinder en de mogelijkheden om met verkeersmanagementmaatregelen bij te sturen. De genoemde ontwikkelingen, zoals bouw- en infrastructuurprojecten, wijzigingen in parkeerbeleid en andere mobiliteitsmaatregelen, zijn bekend en worden meegenomen in de reguliere afwegingen rond bereikbaarheid. Op basis van de huidige inzichten geven deze ontwikkelingen geen aanleiding om voor 2027 te spreken van een noemenswaardig bereikbaarheidsrisico. Tegelijkertijd vormen externe ontwikkelingen, zoals de toenemende kans op verstoringen door achterstallig onderhoud aan infrastructuur van Rijkswaterstaat, een aandachtspunt voor de bereikbaarheid van de regio. De organisatie zet daarom in op een verdere versterking van de samenwerking, monitoring en het verkeersmanagement om ook onder dergelijke omstandigheden de bereikbaarheid zo goed mogelijk te waarborgen. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het verder professionaliseren van de planning, afstemming en inzet van maatregelen, zodat risico's op bereikbaarheid eerder worden gesignaleerd en waar nodig passende maatregelen kunnen worden getroffen.
199	CU	Paragraaf investeringen	Boijmans	Pagina 211: lopende investeringen Boijmans van Beuningen Kunt u de bedragen van de bijdragen van derden en de netto investering (Rotterdams geld) verder toelichten? Met name de getallen in de eerste 3 kolommen. Waar komt het bedrag van € 178 miljoen vandaan?	Per abuis is bij het opvoeren van het uitvoeringskrediet MBVB bij de 1e herziening 2026 de bijdrage derden als minbedrag van € 89 mln. opgevoerd. Dit moet + € 89 mln. zijn. Dit is in de 2e herziening gecorrigeerd. De € 89 mln bijdragen derden en € 223,4 mln. netto investering zijn in het raadsvoorstel 25bb007855 als volgt toegelicht: *"Een uitvoeringskrediet van € 277,6 mln te verstrekken voor de Renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen exclusief de museumtuin. Er is eerder al een voorbereidingskrediet van € 34,8 mln. toegekend, het totaal beschikbare krediet bedraagt daardoor € 312,4 mln. Dit totale krediet is inclusief de beoogde cofinanciering van € 89 mln., en de geraamde netto investeringssom komt daarmee op € 223,4 mln."*

200	CU	Algemene middelen	Eneco middelen	Welke rol heeft de adviescommissie Enecomiddelen gehad in de besteding van de Eneco-middelen zoals nu voorgesteld in de concept-begroting?	De adviescommissie heeft geen rol gehad in de besteding van de Eneco-middelen zoals nu wordt voorgesteld in de conceptbegroting.
201	CU	Onderwijs		Wij verwachten nog voor de begroting een overzicht van de werkende maatregelen aanpak lerarentekort, wanneer komt dit overzicht en zijn er in de concept-begroting middelen beschikbaar voor het eventueel overeind houden van werkende maatregelen?	De raad ontvangt vóór het herfstreces een 1e tussenbericht met een overzicht van de huidige maatregelen en hun looptijden. De feitelijke uitkomsten van de evaluatie volgen in een 2e tussenbericht voor de begrotingsbehandeling in de raad. Daarbij worden de beschikbare resultaten en bevindingen uit het onderwijsveld beschreven. In de conceptbegroting 2027 is de afbouw van de lerarenaanpak financieel verwerkt, met een bezuiniging van € 5 mln in 2027 en structureel € 10 mln vanaf 2028. Er zijn geen afzonderlijke middelen gereserveerd voor het behouden van specifieke onderdelen van de huidige aanpak. Lopende verplichtingen worden nagekomen. Over eventuele toekomstige voortzetting van onderdelen zijn nog geen nieuwe besluiten genomen. De evaluatie-uitkomsten worden betrokken bij de verdere beleidsuitwerking
202	CU	Onderwijs		Kan het college aangeven welk deel van de € 9,8 miljoen extra middelen voor VVE in 2027-2030 wordt ingezet voor het terugdringen van taalachterstanden?	Voor- en vroegschoolse educatie is per definitie gericht op het terugdringen van taalachterstanden. Investeringen in de VVE dragen hier dus direct aan bij.
203	CU	Zorg, welzijn en wijkteams		De Unie van Vrijwilligers (UVV) staat niet op de subsidielijst. Afgelopen jaren ontving de UVV pas subsidie na interventie van de gemeenteraad. Hoe is hun voortbestaan nu gewaarborgd?	Politieke vraag
204	CU	Zorg, welzijn en wijkteams		In het coalitieakkoord staat: "We investeren structureel en meerjarig in de sociale basis", hoe heeft zich dit vertaalt in de conceptbegroting? Waar kunnen we deze investering terugvinden en om welke bedragen gaat dit?	Vanuit het coalitieakkoord zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de Sociale Basis. De middelen zijn geschaard onder de noemer Doorbraak 3: Ieder kind kan zich ontwikkelen. Dit betreft: 2027: 1.3 mln., 2028: 2.5 mln., 2029 3.8 mln en 2030: 5.0 mln. Deze reeks is verwerkt binnen programma ZWW.
205	CU	Zorg, welzijn en wijkteams		Er zijn twee taakstellingen preventie en welzijn opgenomen (jeugdpreventie en welzijn), waar gaat deze bezuiniging concreet landen? Welke maatregelen kunnen straks niet meer uitgevoerd worden? Is dit een bezuiniging op het formele of het informele welzijnswerk? En in het geval dat (een deel van) de bezuiniging valt binnen informeel, hoe verhoudt dit zich dan tot het versterken van de sociale basis?	Het betreft een bezuiniging op het formele welzijnswerk en een bezuiniging op het subsidiekader jeugdpreventie. Door de verlaging van het subsidieplafond bij het subsidiekader jeugdpreventie zal er minder geld beschikbaar zijn voor trainingen voor kinderen, jongeren en hun ouders op het gebied van sociaal emotionele vaardigheden, opvoedvaardigheden en kinderen van ouders met een verstandelijk beperking, psychische beperking of verslaving. Over het vervolg van de welzijnsopdracht wordt binnenkort verder besloten, daarin wordt het financieringsvraagstuk betrokken. We vewachten dat met het investeren in gemeenschapskracht vanuit lokale initiatieven andere vormen van ondersteuning aanwezig zijn in de wijken. We hebben eenmalig geld gereserveerd om het verschil voor 2027 op te vangen (kasschuif).
206	CU	Zorg, welzijn en wijkteams		Welk gedeelte van de middelen binnen het programma Zorg, Welzijn en wijkteam wordt besteed aan preventie?	Dit onderscheid op activiteit wordt niet gemaakt in onze gemeentelijke administratie. In de begroting vanuit het programma Zorg, Welzijn en Wijkteams is voor preventie en welzijn ruim 122 mln opgenomen.
207	CU	Zorg, welzijn en wijkteams		Ook in 2026 kunnen de wijkteam aanbieders naar verwachting niet alle gevraagde uren leveren door de krappe arbeidsmarkt. Als gevolg hiervan wordt de begroting verlaagd met € 1,5 miljoen. Wat betekent dit voor de dienstverlening van de wijkteams? Welke wijken worden hierdoor het hardst geraakt? Welke mogelijkheden/oplossingen zijn er om toch aan voldoende personeel te komen en zo de dienstverlening op pijl te houden? Of is hier sprake van een verkapte bezuiniging?	Dit betekent dat mensen soms iets langer moeten wachten voordat zij geholpen kunnen worden door het wijkteam. Urgente hulpvragen worden nog steeds direct opgepakt. Het raakt niet specifieke wijken, het is verspreid over de stad, waarbij wijkteams elkaar ondersteunen door het overnemen van werk. Met de partners in het wijkteam kijken we gezamenlijk naar werving en selectie, behoud van personeel en een betere verdeling van taken. Hier zit geen bezuinigingstaakstelling op.
208	CU	Zorg, welzijn en wijkteams		In het verwachte resultaat voor Wmo-arrangementen ZiN (Zorg in Natura) zit een eenmalig resultaat van € 2,9 mln. Dit betreft de afrekening over 2023 en 2024 met zorgaanbieder Parnassia. Hier staan geen verplichtingen tegenover. Daarnaast wordt voor 2026 op de Wmo-arrangementen een onderbesteding verwacht van € 2,5 miljoen. Waarop is deze aanname gebaseerd? Wat is het percentage en aantal afgewezen WMO-aanvragen in de afgelopen jaren?	De 2,5 mln onderbesteding is gebaseerd op de prognose 2026 voor de Wmo-arrangmenten. Bij de 2e herziening is deze 2,5 mln incidenteel vrijgevallen aan de algemene middelen. Voor vraag over afgewezen Wmo-aanvragen, zie antwoord op vraag 72.

209	CU	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	Er wordt gesproken over een financiële taakstellende organisatieopgave. In voorgaande collegeperiodes was er ook sprake van organisatieopgaven, wat is de totale omvang van die organisatieopgaven en wat waren de resultaten daarvan (is het doel bereikt)?	2011–2015 | Motie 31 - 20% lagere apparaatskosten | ca. 2.450 fte Krimpen en vereenvoudigen • forse reductie van de ambtelijke organisatie; • minder versnippering en verdere clustervorming; • eenvoudiger organiseren in grotere eenheden. Verantwoording opgenomen in de afdoening van motie 31 (15bb6050) 2014–2018 | RIO40 - €40 mln structureel - Bundelen en standaardiseren • verdere krimp; • bedrijfsvoering concernbreed bundelen; • standaardiseren en schaalvoordelen benutten. Verantwoording opgenomen in de jaarverantwoording 2017 (18bb3503) 2022–2026 | Generieke organisatiekorting - Oplopend tot €26,2 mln structureel - Aanvullende financiële discipline • generieke besparing op de organisatie; • uitvoering zoveel mogelijk ontzien; • relatief groot aandeel bij ondersteuning en bedrijfsvoering. Verantwoording opgenomen via een toezegging van wethouder Struijvenberg (24bb004077) 2024–2027 | Kiezen voor Rotterdam - €150 mln cumulatief | €50 mln structureel | 532 fte Gericht krimpen en strakker sturen • zwaartepunt bij ondersteunende functies; • kleinere en strategischer opererende Concerndirectie; • strakkere concernbrede sturing op capaciteit en bedrijfsvoering; • groei niet automatisch opvangen met extra capaciteit. Verantwoording door middel van de Raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam 2026–2030 | Organisatieopgave 'Vaart Maken' - Oplopend tot €70 mln per jaar - Productiever én effectiever • processen slimmer organiseren en technologie en AI benutten; • productiviteit verhogen en inhuur, verzuim en inkoop scherper sturen; • capaciteit inzetten waar deze de meeste waarde toevoegt; • inzet verminderen, anders organiseren of beëindigen waar bijdrage of effect onvoldoende is.
210	CU	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	Klopt het dat de organisatieopgave 'Kiezen voor Rotterdam' nog niet is afgerond? Wanneer wordt gestart met de nieuwe organisatieopgave vanuit het coalitieakkoord? Indien hier overlap in zit, wordt de nieuwe opgave onderdeel van de monitor Kiezen voor Rotterdam?	Het klopt dat de organisatieopgave 'Kiezen voor Rotterdam' nog niet is afgerond. Voor meer informatie over de opgave Kiezen voor Rotterdam is op 13 oktober jl. een collegebrief met bijbehorende raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam verzonden aan de raad. De nieuwe organisatieopgave start in 2027 en kent dus in tijd een overlap in 2027. De nieuwe opgave wordt geen onderdeel van de monitor Kiezen voor Rotterdam maar zal zijn eigen monitoring krijgen. Voor meer informatie over de Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken is op 14 oktober jl. een collegebrief verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
211	CU	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	Uit welke onderdelen bestaat de nieuwe organisatieopgave en is er een inschatting beschikbaar wat welk onderdeel gaat opleveren? Wij kunnen ons voorstellen dat personeel en huisvesting onderdelen van de opgave zijn. Betekent de uitvoering van de opgave dat straks minder ambtenaren werkzaam zijn bij de gemeente Rotterdam? Hoeveel wordt beoogd te realiseren via huisvesting?	De concrete maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en kunnen dus nog niet worden gedeeld. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
212	CU	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	Hoe wordt de nieuwe opgave gemonitord?	Vanaf 2027 informeren wij uw raad periodiek via een monitor over de voortgang van de organisatieopgave. Daarin geven wij inzicht in de financiële realisatie, de voortgang van beide sporen, de effecten van maatregelen, en de belangrijkste risico's.
213	CU	Gebouwde Omgeving		Hoeveel middelen zijn er beschikbaar voor de uitvoering van Beter benutten (inclusief optoppen van gebouwen)?	De inzet van de door de coalitie beschikbaar gestelde middelen voor de woningbouwopgave (inclusief nieuwe vulling Doorbouwfonds) wordt uitgewerkt in het 100 dagenplan van de coalitie wat in december wordt opgeleverd. De financiële verwerking hiervan vindt plaats bij de eerste herziening van de begroting in 2027.
214	CU	Stedelijke Ontwikkeling		In het Stadsakkoord tegen dakloosheid gaat het onder andere over meer inzet op Room First en Wonen Eerst als leidend principe. Hoe kan het Doorbouwfonds benut worden om dit te verwezenlijken?	Dit is een politieke vraag. Op dit moment past dit niet bij de bestedingsdoelen van het Doorbouwfonds.
215	CU	Armoede en schulden		Kan het college specificeren op welke onderdelen van het programma Armoede en schulden de structurele taakstelling van € 2,25 miljoen vanaf 2027 wordt ingevuld?	Voor de begrotingsbehandeling wordt u hierover geinformeerd. / politieke vraag
216	CU	Armoede en schulden		Welke resultaten zijn met de inzet van € 500.000 (Kasschuif vroegsignalering) voor vroegsignalering in 2027 beoogd en met welke indicatoren wordt gemeten of deze inzet effectief is?	Voor het onderdeel vroegsignalering wordt - onder andere op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek van Purpose - een verbeterplan opgesteld (zie ook afdoening van toezegging 25bb005779) zodat we meer Rotterdammers kunnen bereiken om hen te helpen bij hun schulden. De raad wordt daarover voor eind 2026 schriftelijk geinformeerd.

217	CU	Armoede en schulden		Kan het college aangeven welk bedrag in 2027 beschikbaar is voor organisaties die ondersteuning bieden bij geldzaken en hoeveel organisaties en Rotterdammers hiermee naar verwachting worden bereikt?	Het begrote totaalbedrag voor subsidies in 2027 is € 9,6 mln. Met de subsidies vanuit armoede en schulden worden ruim 60 organisaties ondersteund. Het precieze aantal Rotterdammers dat door deze organsiaties wordt geholpen is niet te zeggen. De gemeente ontvangt deze gegevens niet op het detailniveau dat ze ontdubbeld kunnen worden. Tevens ontvangen de meeste (grote) organisaties niet alleen subsidie van de gemeente (armoede en schulden), maar gebruiken ze ook andere financieringsbronnen; hun bereik wordt dus niet alleen mogelijk gemaakt door middel van de subsidie van armoede en schulden. Om een indicatie te geven van het bereik van een paar grote partijen die momenteel subsidie ontvangen vanuit armoede en schulden: de Voedselbank ondersteunt wekelijks ca. 2.000 Rotterdamse huishoudens en het Jeugd Educatie Fonds heeft in 2025 bijna 1.900 keer ondersteuning geboden in Rotterdam (op individueel- en groepsniveau).
218	CU	Onderwijs	NPRZ	Op welke manier wordt de in 2027 begrote € 26,89 miljoen voor de pijler School binnen het NPRZ verdeeld over de verschillende activiteiten en maatregelen?	De voor 2027 begrote € 26,89 miljoen aan rijksmiddelen binnen de pijler School van het NPRZ wordt als volgt ingezet: - Dagprogrammering (€ 22,6 mln): verlengde leertijd en een rijker aanbod gericht op onderwijs, talentontwikkeling, sport en cultuur. - Jonge Kind-aanpak (€ 3,4 mln): versterking van de ontwikkeling van jonge kinderen en een goede start in het onderwijs. - Gaan voor een Baan (€ 0,9 mln): begeleiding van jongeren naar vervolgonderwijs, stage en werk.
219	CU	Onderwijs	NPRZ	Hoeveel kinderen in het NPRZ-gebied maken in 2027 naar verwachting gebruik van het aanbod voor voor- en vroegschoolse educatie?	Als we afgaan op de data die we hebben over 2025, dan maken jaarlijks in NPRZ rond de 1300 peuters gebruik van de voorschoolse educatie
220	CU	Onderwijs	NPRZ	Welk percentage van de doelgroep met onderwijs- en ontwikkelingsachterstanden wordt hiermee naar verwachting bereikt?	Deze kinderen hebben nog geen onderwijsachterstanden. Ze gaan namelijk nog niet naar school. Het zijn kinderen die op basis van thuisfactoren een mogelijk risico lopen op een ontwikkelachterstand. In 2025 ging in NPRZ 64% van de doelgroeppeuters naar de voorschoolse educatie.
221	CU	Onderwijs	NPRZ	Hoe wordt het bereik en de ontwikkeling van kinderen die deelnemen aan voor- en vroegschoolse educatie in 2027 gemonitord?	Voor het bereik meten we hoeveel kinderen met een indicatie van het CJG deelnemen aan de VE. We meten dit jaarlijks in oktober (deze gegevens worden rond eind januari beschikbaar). De ontwikkeling van de kinderen wordt gemonitord op de locaties zelf door middel van een observatie/volgsysteem.
222	CU	Armoede en schulden	NPRZ	Welk bedrag is in 2027 beschikbaar voor de uitbreiding van het Geldplein op Zuid en welk deel daarvan wordt gemeentelijk gefinancierd?	Als het gaat om de uitbreiding van Geldplein in het Werkstation op Zuid, dan betreft dit € 633.000. Deze middelen zetten we in voor de tijdelijke overgang naar de nieuwe werkwijze en de capaciteit die daarvoor nodig is.
223	PvdD	Toekomstbestendige stad en haven	Klimaat	Hoeveel kost het veranderende klimaat de gemeente Rotterdam? Kan dit uitgesplitst worden in economische schade, impact op natuur, gezondheid, schade aan gebouwen en wegen, hulpdiensten?	In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (p. 220) is een niet-kwantificeerbaar risico opgenomen voor klimaatschade. Dit illustreert hoe moeilijk het is om een eenduidig antwoord te geven van de potentiële kosten voor de gemeente Rotterdam. Wel zijn er diverse studies gedaan naar de effecten van extreem weer, zoals hoosbuien en hittegolven, die de orde van grootte van de maatschappelijk kosten geven. Ook bodemdaling is hierin meegenomen, waarvan de vraag is in hoeverre dat klimaatgerelateerd is. Schade aan gebouwen, wegen en riolering bedraagt door deze effecten circa 50 miljoen euro per jaar. Eén extreme regenbui kan daarnaast 0,4 tot 1,8 miljard euro economische schade veroorzaken voor de maatschappij. Elke hittegolf kost in Rotterdam naar schatting 25 extra levens, met een sterke stijging richting 2050. De mate en het tempo waarin de gemeente Rotterdam zich met het nemen van klimaatadaptieve maatregelen voorbereid op het veranderende klimaat is uiteraard van invloed op mogelijke schade en kosten voor de gemeente.
224	D66	Armoede en schulden		Wanneer kan de gemeenteraad de doelstellingen en bijbehorende streefwaarden voor de periode 2027–2030 verwachten?	Het beleidskader zal in Q2 aan uw raad worden aangeboden. Op basis hiervan zullen de doelstellingen en streefwaarden voor de periode 2027-2030 naar verwachting bij de eerste herziening worden aangepast.
225	D66	Armoede en schulden		De omvang van de bijstelling voor het stopzetten van de boekhouding voor ex-ondernemers komt niet overeen met de financiële omvang van dit onderdeel. Betekent dit dat met deze maatregel meer wordt bespaard dan oorspronkelijk geraamd?	Omdat de raming te hoog was, is er meer ingeleverd dan de boekhouding voor ex-ondernemers daadwerkelijk kost.
226	D66	Bestuur	Integriteit en Woo	Op pagina 57 worden incidentele extra middelen genoemd voor integriteitsonderzoek bij de Ombudsman Rotterdam-Rijnmond en de uitbreiding van het Woo-team in 2026. Klopt het dat deze middelen in 2027 vervallen? Zo ja, welke gevolgen heeft dit voor de beschikbare capaciteit en de verwachte afhandelingstermijnen van integriteitsmeldingen en Woo-verzoeken?	Ja, het klopt dat deze middelen vooralsnog alleen voor 2026 zijn toegekend. Wat de gevolgen hiervan zijn is een politieke en geen technische vraag.
227	D66	Dienstverlening	Digitaal stemmen	Welke middelen zijn in de begroting 2027 gereserveerd voor de in het coalitieakkoord genoemde proef met digitaal stemmen? Welke activiteiten worden hiermee gefinancierd en wanneer wordt een besluit over de uitvoering van de proef verwacht?	Hiervoor zijn (nog) geen middelen gereserveerd. In eerste instantie wordt dit vanuit het bestaande verkiezingsbudget gefinancierd, gelet op de kleinschaligheid. Samen met wijkraadsleden, de Ombudsman Rotterdam Rijnmond en vertegenwoordigers uit de stad onderzoeken we nieuwe en andere manieren om de toegankelijkheid voor de wijkraadverkiezing te verbeteren over vier jaar met als uitgangspunt dat deze zowel haalbaar als praktisch uitvoerbaar moeten zijn. Hierbij kijken we onder andere naar de mogelijkheid tot digitaal stemmen zoals wij ook vermeld hebben in de evaluatie van de gemeenteraads – en wijkraadsverkiezingen 18 maart 2026 welke op 13 oktober naar uw raad is verzonden onder andere naar de mogelijkheid tot digitaal stemmen. Wij informeren uw raad voor eind 2027 over de uitkomsten van dit onderzoek.
228	D66	Dienstverlening	Burgerberaad	Welke middelen zijn in de begroting 2027 gereserveerd voor het in het coalitieakkoord genoemde mogelijke burgerberaad? Zijn deze middelen gekoppeld aan een specifiek beleidsonderwerp of zijn ze nog vrij inzetbaar?	Hiervoor zijn geen middelen gereserveerd in de begroting van programma Dienstverlening.

229	D66	Dienstverlening	Participatiebudget wijkraden	Op pagina 179 wordt beschreven dat het participatiebudget van de wijkraden in 2025 niet volledig is besteed en dat het budget voor 2026 daarom met € 355.000 wordt verhoogd. Hoe hoog was de totale onderbesteding in 2025, welk deel daarvan kon niet worden doorgeschoven en wat waren de belangrijkste oorzaken? Welke onderbesteding wordt voor 2026 verwacht?	Afgerond is er €9 mln. beschikbaar. Het gaat hier om de budgetten handgeld wijkmanager, bewonersinitiatieven, participatie/representatie en communicatiekosten wijkraden. In 2025 is er ca. €4,4 mln besteed aan bewonersinitiatieven. De genoemde € 355.000 is de volledige onderbesteding in 2025. Hiermee valt de volledige onderbesteding binnen de afgesproken systematiek (10%-regel) waarbij, indien en voor zover er sprake is van onderbesteding, tot 10% van het oorspronkelijke budget van de gezamenlijke wijkraden meegenomen wordt naar het eerstvolgende jaar. De onderbesteding zat in lagere uitgaven voor representatie- en communicatiemiddelen van de wijkraden, op de bewonersinitiatieven zat een overschrijding. Het bedrag van € 355.000 is dan ook het saldo van deze twee budgetten. In 2025 is, mede naar aanleiding van een verzoek van de gemeenteraad, sterker gestuurd op flexibiliteit en inzet van wijkraadbudgetten. Met de nieuwe Verordening op de wijkraden (art. 28) zijn budgetten per 2026 ontschot en breder inzetbaar voor maatwerk in de wijk. Deze ontwikkeling leidt naar verwachting tot een hogere benutting.
230	D66	Ondersteuning & Beheersing	AI verordening	Op pagina 204 wordt beschreven hoe de gemeente zich voorbereidt op de Europese AI-verordening. Welke gemeentelijke AI-systemen vallen volgens de huidige inventarisatie onder de categorie hoog risico? Welke middelen zijn in de begroting 2027 opgenomen voor de naleving van de toepasselijke verplichtingen, en zijn deze middelen naar verwachting toereikend?	De negen systemen die als hoog risico zijn geclassificeerd in het algoritmeregister zijn niet geclassificeerd als AI-systeem onder de Europese AI-verordening. Dat komt omdat de algoritme governance van de gemeente Rotterdam breder is dan de AI-verordening en ook algoritmetoepassingen meeneemt. Op dit moment is één AI-systeem in ontwikkeling bekend binnen de Gemeente Rotterdam dat wel als hoog-risico is geclassificeerd. Dit systeem is in ontwikkeling binnen het cluster Dienstverlening (betreft Quality Monitor 14010 (QM)). Wanneer deze toepassing in productie gaat en de informatie volledig is zal deze ook worden gepubliceerd op het algoritmeregister. Drie fte (algoritme experts) zijn ingezet voor de implementatie van de Europese AI-verordening en de Rotterdamse algoritme governance. Begroot binnen het programma ondersteuning en beheersing. De benodigde capaciteit wordt doorlopend herijkt op basis van wet- en regelgeving, gemeentelijke ambities en de groei van AI-toepassingen.
231	D66	Cultuur	Arts& Heath	De gemeente benut via initiatieven op het gebied van Arts & Health cultuur als middel voor ontwikkeling. Kan het college een overzicht geven van deze initiatieven?	Structurele financiering: o.a. Bibliotheek Rotterdam/ Brutus/ House of Knowledge/ House of Urban Arts/ Misiconi/ MoMo/ North Sea Around Town/ Punt 5 / Rotterdams Wijktheater/ Scapino Ballet/ SKVR/ Spraakuhloos/ Studio de Bakkerij/ Theater Babel/ Theater Islemunda/ Theater Rotterdam/ Theater Zuidplein/ WATWEDOEN/ Samenwerkingsverband Toegankelijk Museum Rotterdam: Belasting & Douane Museum/ Depot MBVB/ Fenix/ Natuurhistorisch/ Huis Sonneveld/ Kunsthal / Melly/ Maritiem Museum/ Museum Rotterdam/ Nederlands Fotomuseum/ Nieuw Instituut Incidentele financiering: Marc Vlemmix Dance/ R.A.A.F. danst/ Quardin/ Danstheater Lien / Arts&Health Festival i. s.m. Erasmus Universiteit/ Theaterwerkplaats Ouwe Rotten/ Women Connected/ New Memories Lokale Culturele Programmering en Projectsubsidies Cultuur Betrokken onderzoekers: professor dr. Tineke Abma leerstoel Kunst & Zorg aan Erasmus School of Health Policy and Management (ESHPM) bijzonder hoogleraar Arts & Well-being aan de Erasmus Universiteit en Codarts
232	D66	Cultuur		De gemeente ontwikkelt financieringsmodellen die passen bij een veerkrachtige en ondernemende culturele sector.Wanneer verwacht het college deze modellen beschikbaar te hebben?	Het college zal uiterlijk 1 juli 2027 een concreet voorstel sturen aan de raad ter invulling van het eerder aangekondigde publiek-private investeringsfonds. Exacte vorm en structuur zijn oktober 2026 nog niet uitgewerkt. Het investeringsfonds zal aanvullend zijn op de huidige financieringsmodellen die bijdragen aan een veerkrachtige en ondernemende sector. Enkele voorbeelden: de gemeente is matchingspartner voor campagnes met crowdfunding, er is een aanbod voor het sluiten van cultuurleningen tegen een lage rente, actie Geef om Rotterdam en het Culture Capital Fund is opgericht specifiek voor de ontwikkeling van initiatieven in the Culture, in 2026 gefinancierd door gemeente en Rabobank (als een van de resultaten van de New Deals voor Cultuur Rotterdam).
233	D66	Cultuur		Een van de effect- en prestatie-indicatoren is dat iedere inwoner in 2030 binnen tien minuten lopen of fietsen een culturele ontmoetingsplek kan bereiken. Wat is de nulmeting voor deze indicator? Deze ontbreekt in de bijgevoegde rapportage.	Met de ruimtelijke visie cultuur is een eerste aanzet gedaan waarbij onderzoek is gedaan naar de nabijheid van cultuurinstellingen. Dit breiden we verder uit ten behoeve van een nulmeting voor deze indicator. Die nulmeting wordt op dit moment gemaakt.
234	D66	Cultuur		Wat valt er onder de post 'Niet-activeerbare projectkosten Collectiecentrum Rotterdam'?	Met de verhuizing van de Rotterdamse collecties naar het collectiecentrum zijn aanvullende kosten gemoeid, zoals kosten voor verhuisvoorbereiding, de verhuizing zelf, dubbele huurlasten en eventueel kosten voor 1 jaar leegstand Metaalhof. Deze kosten zijn onvermijdelijk en moeten worden gemaakt om de collecties naar het nieuwe collectiecentrum te verhuizen. Deze kosten mogen niet worden geactiveerd op de balans van de gemeente, omdat ze niet voortkomen uit de ontwikkeling van het gebouw zelf. Om deze reden mogen ze geen onderdeel uitmaken van de stichtingskosten. Dit betekent daarom ook dat hiervoor separaat dekking wordt gevonden in de begroting van de gemeente.
235	D66	Dienstverlening	Klantcontactcentrum	Op pagina 80 staat dat de kosten voor het optimaliseren van het klantcontactcentrum stijgen door de herwaardering van de functie call-agent en het structureel inzetten van voldoende personeel. Welk deel van de kostenstijging is toe te schrijven aan de herwaardering en welk deel aan extra personele capaciteit? Welke concrete verbetering van de eerstelijns dienstverlening wordt hiermee in 2027 beoogd en hoe wordt die gemeten?	Het budget dat onderdeel uitmaakt van het coalitieakkoord heeft bijna volledig betrekking op benodigde personele capaciteit voor call-agents. Met de overkomst van het klantcontactcentrum naar de gemeente per 1 januari 2024 is de functie van call-agent al hoger ingeschaald. De optimalisatie die daarna heeft plaatsgevonden betreft vooral het verder verhogen van de first time fix. Inmiddels wordt meer dan 80% van de telefoontjes in één keer beantwoord door call-agents van het klantcontactcentrum.

236	D66	Dienstverlening	Digitale Dienstverlening	Op pagina 80 wordt beschreven dat de gemeente toewerkt naar Podium D en dat daarnaast € 2.000.000 vanuit Overhead wordt overgeheveld naar Dienstverlening voor Passende Digitale Dienstverlening. In hoeverre overlappen deze tweeontwikkelingen en hoe worden de beschikbare middelen verdeeld? Welke bestaande kanalen, waaronder MijnRotterdam, MeldR en MijnLoket, worden hierin geïntegreerd en welke functionaliteiten moeten eind 2027 beschikbaar zijn?	Deze twee ontwikkelingen versterken elkaar en worden altijd in samenhang benaderd. Podium D wordt binnen het programma RAVE ontwikkeld ter vervanging van de eSuite (het zaakgericht werken binnen Rotterdam). De overheveling van € 2 miljoen voor Passende Digitale Dienstverlening wordt ingezet om als concern stappen te zetten binnen onze digitale transformatie. Dit budget wordt onder andere besteed aan Podium D nog breder inzetbaar te maken en aanvullende functionaliteiten te ontwikkelen, maar ook aan andere initiatieven om de digitale dienstverlening verder te verbeteren en te ontwikkelen. Binnen RAVE worden de kanalen post en telefonie aangesloten en wordt een integratie met MijnLoket gerealiseerd. MeldR en MijnRotterdam worden vooralsnog niet vervangen, ook een integratie staat niet op de planning.
237	D66	Dienstverlening	Tevredenheid	Op pagina 77 wordt de tevredenheid over gemeentelijke dienstverlening als prestatie-indicator genoemd. Wordt de tevredenheid afzonderlijk gemeten voor fysieke, telefonische en digitale dienstverlening, waaronder de gemeentelijke apps? En welke verbetering wordt in 2027 verwacht als gevolg van de investeringen in digitale dienstverlening?	De tevredenheid wordt afzonderlijk gemeten voor verschillende contactkanalen. Dat gebeurt bijvoorbeeld voor de fysieke balies, de eerstelijns telefonie, digitale balie, livechat en de gemeentelijke social mediakanalen. De klanttevredenheid over gemeentelijke apps wordt niet rechtstreeks gemeten met een rapportcijfer. Wel worden klantsignalen over onder meer de gemeentelijke apps verzameld en benut om inzicht te krijgen in de ervaringen van Rotterdammers. Daarnaast wordt in bepaalde gevallen ook de tevredenheid over een heel proces gemeten, bijvoorbeeld bij de afhandeling van een huwelijksaanvraag, bezwaar of klacht.
238	D66	Onderwijs	NPRZ	Heeft de kasschuif binnen het Nationaal Programma Rotterdam Zuid gevolgen voor de uitvoering van het programma in 2027 en 2028? Zo ja, welke?	Nee. De kasschuif heeft geen gevolgen voor de uitvoering van het programma in 2027 en 2028. De activiteiten uit de dagprogrammering kunnen in deze jaren conform planning worden uitgevoerd. Met de kasschuif wordt juist geborgd dat gedurende de gehele looptijd van het programma voldoende middelen beschikbaar blijven. Daarbij worden eerst de beschikbare rijksmiddelen optimaal benut binnen de daarvoor geldende termijnen. De gemeentelijke middelen worden daarom naar latere jaren verschoven en ingezet op het moment dat de rijksmiddelen worden afgebouwd.
239	D66	Sport, bewegen en natuureducatie		De begroting vermeldt dat er extra aandacht is voor vrouwen en meisjes, volwassenen vanaf 30 jaar en mensen met een lage sociaaleconomische positie. Hoe krijgt deze extra aandacht concreet vorm en welke activiteiten worden hiervoor ingezet?	De extra aandacht voor deze doelgroepen krijgt vorm via activiteiten en initiatieven die deels al zijn uitgevoerd of in gang gezet in afgelopen periode. Daarnaast wordt de inzet voor deze doelgroepen de komende periode verder uitgewerkt en aangevuld met nieuwe activiteiten. In bestaande programma's zoals Sportexperience, Move-it en Swapgym is extra aandacht voor deze groepen. Voor meiden en vrouwen richt de gemeentelijke inzet zich onder andere op het wegnemen van drempels voor sport- en beweegdeelname, het vergroten van beweegwijsheid, het stimuleren van passend sport- en beweegaanbod en het versterken van de zichtbaarheid en positieve beeldvorming. Daarbij wordt extra geïnvesteerd in wijken waar de drempels om te sporten en bewegen hoger zijn. Zo is Sportbedrijf Rotterdam in 2025 een pilot gestart met gratis menstruatieproducten op verschillende sportlocaties om praktische drempels te verlagen. Rondom het NK Boksen zijn specifieke activiteiten ingezet op sportstimulering en weerbaarheid voor meiden, waarbij rolmodellen en laagdrempelige activiteiten worden ingezet om sportdeelname te stimuleren. Ook is een training deskundigheidsbevordering "sport en vrouwen in de overgang" ontwikkeld. De 010 Walk Run is een voorbeeld van een evenement speciaal voor vrouwen. Voor volwassenen wordt onder andere ingezet op het stimuleren van structurele sport- en beweegdeelname via de ketenaanpakken Welzijn op Recept, Gecombineerde Leefstijlinterventie en Valpreventie. Binnen deze aanpakken begeleiden de Regisseurs Bewegen en Gezondheid inwoners naar passend sport- en beweegaanbod, met als doel bewegen duurzaam onderdeel te maken van hun dagelijks leven. Verder richt de gemeentelijke inzet zich op het opzetten en uitvoeren van fiets- en wandelstimulering en 55+ zwemactiviteiten. Daarnaast zet Sportregie van Sportbedrijf Rotterdam extra in op gebieden waar relatief veel inwoners met een lage sociaaleconomische positie (SEP) wonen en op de genoemde doelgroepen. Hiermee wordt wijkgericht gewerkt aan het vergroten van de sport- en beweegdeelname bij deze groepen, door bij de ontwikkeling van aanbod rekening te houden met drempels die deze groepen ervaren om te gaan sporten. Bijvoorbeeld bij de inzet op de ketenaanpakken.
240	D66	Volksgezondheid		In 2026 hebben gemeenten de taak gekregen om beleid ter voorkoming van zelfdoding te ontwikkelen. Wanneer verwacht het college dit beleid aan de gemeenteraad te kunnen aanbieden?	Dit wordt uiterlijk Q2 2027 opgeleverd als onderdeel van de lokale Gezondheidsnota.
241	D66	Volksgezondheid		Hoeveel meldingen of klachten heeft de GGD Rotterdam-Rijnmond in 2024, 2025 en 2026 ontvangen over de toegankelijkheid van seksuele gezondheidszorg, en waarop hadden deze betrekking?	Het CSG heeft in 2024 3 klachten, in 2025 2 klachten en in 2026 4 klachten over toegankelijkheid ontvangen. 2024: Klacht over bereikbaarheid van soa-poli voor sekswerkers + klacht over online bereikbaarheid voor maken afspraak soa-test + klacht over traagheid in behandeling nemen acute soa-besmetting. 2025: Klacht over telefonische bejegening door mederwerker CSG + klacht over behandeling door mannelijke verpleegkundige en mannelijke stagiair. 2026: klacht over wachttijd behandeling + klacht over geweigerde test, ondanks partnerwaarschuwing + 2 klachten over terugverwijzing naar huisarts ipv behandeling bij CSG.
242	D66	Volksgezondheid		toegankelijkheid van seksuele gezondheidszorg, en waarop hadden deze betrekking?	VERVALLEN: dubbel met 241
243	D66	Volksgezondheid		Wat is de gemiddelde wachttijd voor een soa-test bij de GGD Rotterdam-Rijnmond en hoe heeft deze zich in 2025 en 2026 ontwikkeld?	Het Centrum Seksuele Gezondheid voorziet in publieke gezondheidszorg en de soa-zorg wordt betaald uit de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (SPUK ASG), dit is als aanvullend bedoeld op de huisartsenzorg. Het CSG past daarom triage toe om te bepalen wie in aanmerking komen voor soa-zorg op de GGD RR, dit is op grond van door het RIVM vastgestelde doelgroepen. Wanneer iemand door de triage komt en een afspraak kan maken vindt die meestal plaats binnen 3 werkdagen op het CSG. Indien iemand wordt afgewezen voor een afspraak op het CSG wordt diegene doorverwezen naar de eigen huisarts en probeert het CSG te voorzien in betrouwbare en juiste informatie. In 2026 is op de financiering voor soa-zorg door de Centra Seksuele Gezondheid bezuinigd vanuit de SPUK ASG. Hierdoor heeft het CSG in 2026 minder spreekuren open kunnen stellen. Voor 2027 wordt de bezuiniging teruggedraaid en zal het CSG weer 11.000 soa-spreekuren per jaar kunnen realiseren.

244	D66	Volksgezondheid		Hoe heeft het aantal bezoekers van de drugstestservice zich in de afgelopen drie jaar ontwikkeld?	In zowel 2024,2025 en 2026 zijn er jaarlijks ongeveer 1200 bezoekers die een sample komen aanleveren om te laten testen. Er is geen significante stijging of daling van het aantal bezoekers. (2024: 1107 bezoekers, 2025: 1079 en in 2026: schatting 1150)
245	D66	Volksgezondheid		In hoeveel gevallen heeft de drugstestservice in de afgelopen drie jaar een afwijkende of risicovolle samenstelling van aangeboden drugs vastgesteld, en hoe worden bezoekers hierover geïnformeerd?	Afgelopen drie jaar zijn er ongeveer 1000 samples 3mmc aangeboden waarvan er 900 2mmc bleken te zijn. In 100 gevallen werd de designer drug NEP (N-ethylpentedrone of N-ethylnorpentedrone) in het sample aangetroffen. In die gevallen wordt sterk geadviseerd, volgens de landelijke richtlijnen, dit niet te gebruiken. De samples XTC die werden aangeboden om te testen bevatten vrijwel altijd de werkzame stof MDMA. 10x per jaar bevatte het sample geen MDMA maar een andere stof en 10x per jaar was de dosering sterker dan verwacht mag worden. Die uitslag wordt volgens het landelijke protocol gedeeld met de bezoeker tijdens het preventieve gesprek dat altijd wordt gevoerd.
246	D66	Zorg, welzijn en wijkteams		Welke concrete activiteiten en voorzieningen worden gefinancierd vanuit de extra middelen voor "Ieder kind kan zich ontwikkelen (Sociale Basis)"?	Deze middelen staan vermeld onder de doorbraak Jeugd en zijn bestemd voor het ontwikkelen van diverse regelingen voor de Sociale Basis, onder andere de in wording zijnde integrale subsidieregeling Gemeenschapskracht die in de tweede helft van 2027 gepubliceerd zal worden. In deze regeling gaan ook bestaande middelen mee.
247	D66	Zorg, welzijn en wijkteams		Hoe wordt gemeten hoeveel kinderen en jongeren met deze extra investeringen worden bereikt?	Zie antwoord op vraag 246: dit is nog niet vastgesteld.
248	D66	Zorg, welzijn en wijkteams		Wat zijn de belangrijkste geregistreerde oorzaken van de stijging van het aantal jongeren in de maatschappelijke opvang?	Er zijn meerdere oorzaken voor de stijging van het aantal jongeren in de maatschappelijke opvang. We zien een landelijke toename in dakloosheid en dat zien we ook bij jongeren. Daarnaast zien we dat de verblijfsduur in de opvang toeneemt. Dit heeft te maken met de wachttijd voor doorstroom naar een vervolgplek.
249	D66	Zorg, welzijn en wijkteams		Hoeveel jongeren zijn in 2025 en 2026 vanuit de maatschappelijke opvang doorgestroomd naar zelfstandige of begeleide woonruimte? Samenleven en inburgering	In 2025 zijn er 50 jongeren via Project 010, Wonen Eerst voor jongeren, doorgestroomd naar een zelfstandige woning met begeleiding. In 2026 waren dat er in oktober al 50. De overige jongeren stromen over het algemeen door naar begeleid of beschermd wonen of gaan terug naar hun eigen netwerk.
250	D66	Samenleving en inburgering		Hoe wordt invulling gegeven aan de € 2 miljoen voor samenleven? Welk deel is bestemd voor subsidies, stadsgesprekken en historisch besef? Hoe verhoudt het subsidiebudget zich tot 2025 en 2026?	Volgt later
251	D66	Samenleving en inburgering	Digitale Inclusie	Kan het college inzicht geven in de besteding van het budget voor digitale inclusie?	In 2027 en verder is de focus op de basis: zorgen dat niet-digitaal vaardige en weerbare Rotterdammers veilig online kunnen meedoen. Het budget wordt verdeeld tussen: 1. Activiteiten die online basisvaardigheden en weerbaarheid versterken, d.m.v. subsidies en duurzaam scholingsaanbod incl. toegang tot apparaten waar nodig; 2. Het Sociaal AI Lab; 3. Personele inzet.
252	D66	Veilig		Op pagina 170 staat dat de vraag naar cameratoezicht en meldkamercapaciteit is gestegen, terwijl het aantal inzetbare uren is gedaald. Tegelijkertijd wordt € 1.200.000 beschikbaar gesteld om het capaciteitstekort aan te pakken. Wat verklaart de daling van de inzetbare uren, hoe wordt het extra budget verdeeld en hoeveel aanvullende inzetbare uren worden hiermee in 2027 gerealiseerd?	Er is lange tijd gewerkt met een vaste norm voor gemiddelde inzetbaarheid. Omdat het steeds lastiger werd om de roosters rond te krijgen is er grondig onderzoek gedaan naar alle veranderde situaties van de laatste jaren en het effect op de inzetbaarheid. Daarop is opnieuw gerekend waarbij alle veranderingen en nieuwe inzichten zijn meegenomen. Deze berekeningen hebben laten zien dat de vraag is gestegen en de gemiddelde effectieve inzetbaarheid per FTE gedaald is. De daling wordt o.a. veroorzaakt door verminderde effectieve inzetbaarheid (toegestane inzet is in een continue rooster 33,6 uur i.p.v. 36 per FTE) en door toenemende vergrijzing. Daarbovenop is in 2026 een nieuwe CAO regeling afgesproken voor 55-plussers, waarbij medewerkers van 55 jaar en ouder vrijstelling mogen vragen voor de nachtdiensten. Het volledige bedrag wordt ingezet om extra personeel aan te trekken om de gevraagde capaciteit te leveren. Dit levert ruim 15.000 uren aanvullende inzet op voor 2027.
253	D66	Veilig		In het coalitieakkoord wordt ingezet op jeugdboa's, terwijl de begroting spreekt over "boa's met een bijzondere focus op jeugd". Hoeveel boa's worden in 2027 specifiek ingezet voor deze taak, welke middelen zijn hiervoor gereserveerd en welke concrete werkzaamheden onderscheiden deze boa's van de reguliere handhaving?	Op dit moment zijn in Rotterdam 20 gespecialiseerde jeugdboa's actief. Jeugdboa's hebben een specifieke opleiding gevolgd en richten zich, anders dan reguliere handhavers, vooral op het voorkomen en verminderen van jeugdoverlast. Zij zoeken contact met jongeren en jongerengroepen, brengen in kaart wie deel uitmaken van deze groepen en signaleren vroegtijdig problemen, zoals een onveilige thuissituatie of zorgwekkend gedrag. Waar nodig ondernemen zij actie door bijvoorbeeld een zorgmelding te doen, Veilig Thuis in te schakelen of jongeren door te verwijzen naar Pak je Kans. Daarbij werken zij nauw samen met de politie, jongerenwerkers en andere betrokken partners. De inzet is gericht op langdurige gedragsverandering, waarbij indien nodig ook handhavend wordt opgetreden.
254	D66	Veilig		Op pagina 170 wordt een extra budget genoemd dat oploopt van € 1.700.000 in 2026 tot € 10.200.000 in 2030 voor de inzet van boa's en de aanpak van seksuele straatintimidatie. Welk deel van deze middelen wordt specifiek besteed aan seksuele straatintimidatie? Wordt de StopApp in 2027 gecontinueerd en welke kosten zijn daarvoor geraamd?	Er komt een uitbreiding van 80 boa's die stadsbreed wordt ingezet. Er is momenteel nog niet bekend hoeveel van deze boa's worden ingezet op SSI, omdat er nog geen landelijke besluitvorming heeft plaatsgevonden in navolging van de pilot handhaving SSI. Wanneer duidelijkheid is over structurele boa-bevoegdheden SSI (besluitvorming eind 2026), kan er worden gekeken naar de inzet van boa's op SSI.De StopApp wordt momenteel doorontwikkeld. De kosten hiervan zijn €50.000 euro en worden gefinancierd vanuit het budget van 2026. De verwachting is dat de periode hierna geen grote doorontwikkelingen meer nodig zijn, waardoor de kosten voor de StopApp per 2027 minimaal zijn.
255	D66	Veilig	Veiligheidsindex	Op pagina 167 worden de Veiligheidsindexen genoemd als prestatie-indicatoren, zonder streefwaarden voor de komende jaren. Wanneer worden de nieuwe collegetargets en bijbehorende prestatie-indicatoren vastgesteld? Welke indicatoren worden in de tussentijd gebruikt om de resultaten van het veiligheidsbeleid in 2027 te beoordelen?	Het college heeft een grote ambitie om het gevoel van veiligheid onder Rotterdammers te verbeteren en is voornemens daarvoor een collegetarget te formuleren. Voor het kerstreces van 2026 doet het college een voorstel voor de concrete vormgeving van de nieuwe collegetargets.

256	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Voor wijkgericht werken op mobiliteit wordt vanaf 2027 jaarlijks € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld. Welke wijken komen als eerste in aanmerking voor deze inzet en op basis van welke criteria wordt de capaciteit verdeeld?	In de vorige collegeperiode was geen apart budget beschikbaar gesteld om met de 39 wijk- en dorpsraden van Rotterdam specifiek in gesprek te gaan over Mobiliteit. Dat werd binnen de reguliere inzet van de afdeling Mobiliteit zo goed als mogelijk opgevangen. In het kader van "kiezen voor Rottterdam" is begin 2026 verder bezuinigd op de reguliere uren van de gebiedsinzet binnen de afdeling Mobiliteit, waardoor er in feite in 2026-2027 vrijwel geen ruimte meer zou zijn om met de nieuwe wijkraden in gesprek te gaan over hun wijkakkoorden. In het coalitieakkoord is per jaar 1,1 mln euro aan uren beschikbaar gesteld (circa 150-200 uur per wijkraad per jaar). Deze uren maken het nu mogelijk om in de tweede helft van 2026 actief met alle wijkraden in gesprek te gaan over de formulering van opgaven en bijbehorende afspraken voor hun wijkakkoord. Volgens de planning ontvangt de gemeente op 1 december maximaal 4 opgaven per wijkraad. Deze worden begin februari 2027 vastgesteld door de gemeenteraad. Per opgave kunnen 5 afspraken worden vastgelegd. In de tussenliggende maanden zal de gemeente met de wijkraden in gesprek gaan over de formulering van de afspraken, zodat medio 2027 het college een keuze kan maken welke afspraken kunnen worden vastgelegd. Het is op dit moment nog onduidelijk hoeveel opgaven en afspraken in het teken zullen staan van mobiliteit. In de loop van volgend jaar zal daarom afgewogen worden in hoeverre welke opgaven en bijbehorende maatregelen kunnen worden gehonoreerd binnen de bestaande kaders en budgetten.
257	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	De begroting vermeldt dat de Meent en de Witte de Withstraat autovrij worden. Welke planning hanteert het college voor de uitvoering van deze maatregelen?	Er is nog geen planning voor de uitvoering van het autovrij maken van deze straten. Op dit moment verkent het college op welke wijze en wanneer deze straten autovrij kunnen worden gemaakt.
258	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Kan het college per wijk een overzicht geven van de verkeersveiligheidsmaatregelen die in 2027 gepland staan?	In november ontvangt uw raad de monitoringsrapportage Mobiliteit. In deze rapportage staat een overzicht van de fysieke verkeersveiligheidsmaatregelen die in 2027 worden uitgevoerd.
259	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Hoeveel straten zijn in de afgelopen collegeperiode ingericht als 30 km/u-straten en hoeveel straten komen hiervoor nog in aanmerking?	In de vorige collegeperiode is afgesproken op 115 straten de snelheid aan te passen naar 30 km/h. Momenteel is circa 91% van de 115 straten (omgerekend zo'n 105 uitgevoerd). Er volgen er dan nog 10 straten/straatdelen. Dit betreft onder meer de Gerdesiaweg, de Reyerdijk, het Noordereiland en enkele straten in Hoogvliet. Voor de werkzaamheden in Hoogvliet wordt afgestemd met het project Aveling-Zuid. Deze integrale aanpak leidt tot een langere doorlooptijd tot in 2027, maar voorkomt extra hinder voor bewoners en weggebruikers. Eind dit jaar wordt een evaluatierapport gedeeld met uw raad. Daarin worden de effecten van de aanpak 30 km/u met uw raad gedeeld. Op basis van dit rapport leren we van de aanpak 30 km/h en kan worden bepaald wat dit betekent voor een eventueel vervolg, welke straten op een later moment daar ook voor in aanmerking komen en wat daar voor nodig is.
260	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Hoeveel extra fietsparkeerplaatsen worden in 2027 gerealiseerd en op welke locaties?	In 2027 zullen er in de woonwijken ongeveer tussen 1400-1600 fietsparkeerplekken gerealiseerd worden. dit gebeurd in de vorm van het plaatsen van fietsnieten, het verstoepen van fietsvlonders en het plaatsen van fietstrommels. Het exacte aantal fietsparkeerplekken dat gerealiseerd kan worden is afhankelijk van de beschikbare schaarse openbare ruimte. Daarnaast is het de planning dat in Q1 2027 de buurtfietsenstalling in de Mauritstraat (+/- 90 plekken) wordt geopend. Ook zal de grote openbare fietsenstalling bij het project Hart van Zuid worden geopend (capaciteit +/- 980 plekken).
261	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Hoeveel verkeersongevallen hebben in de afgelopen collegeperiode plaatsgevonden in Rotterdam en bij welk percentage van deze ongevallen was een personenauto betrokken?	Omdat veel ongevallen die enkel materiële schade tot gevolg hebben niet geregistreerd worden, wordt voornamelijk het aantal ongevallen met letsel of dodelijke afloop actief bijgehouden. Bij 42% van deze ongevallen was in de afgelopen collegeperiode de personenauto betrokken. Per jaar was het verloop van het aantal ongevallen met letsel en dodelijke afloop in de afgelopen collegeperiode: in 2022 -> 1.471; in 2023 -> 1.486; in 2024 -> 1.548; in 2025 -> 1.620 (bron: politiedata uit Via Statistiek Ongevallen).
262	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Hoeveel straten rondom Rotterdamse basisscholen zijn inmiddels autovrij gemaakt of ingericht als 30 km/u-zone? En hoeveel straten staan hiervoor in 2027 op de planning?	Van de 247 basisschoollocaties in Rotterdam: 1) liggen er 220 aan een 30 km/h-straat, 2) liggen er 16 aan een 50 km/h-weg, en 3) liggen er 11 aan een straat waar geen gemotoriseerd verkeer is toegestaan. Er is nog geen planning voor verdere aanpassingen aan de snelheidsregimes voor deze locaties.
263	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Hoeveel straten zijn momenteel in beeld om te worden ingericht als 30 km/u-straat en op basis van welke criteria wordt bepaald welke straten hiervoor in aanmerking komen?	In het kader van de Aanpak 30 km/h is door het vorige college besloten om op 115 straten de snelheid aan te passen naar 30 km/h. Op dit moment loopt de uitvoering hiervan nog. De uitvoering loopt voor enkele straten ook nog door in 2027. Eind dit jaar wordt een evaluatierapport gedeeld met uw raad. Daarin worden de effecten van de aanpak 30 km/u met uw raad gedeeld. Op basis van dit rapport leren we van de aanpak 30 km/h en kan worden bepaald wat dit betekent voor een eventueel vervolg en welke straten op een later moment daar ook voor in aanmerking komen en wat daar voor nodig is.
264	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Welke kaders en criteria worden gehanteerd bij het toekennen van middelen uit het Fiets en Autoluwfonds?	Het fiets en autoluwfonds van het nieuwe coalitieakkoord is bedoeld voor kosten om te komen tot structurele verkeersmaatregelen die bijdragen aan een autoluwer centrum en het oplossen van fiets- en verkeersknelpunten elders in de stad en kosten die daarmee samenhangen. Er wordt momenteel gewerkt aan het Programma Mobiliteit 2027-2030. Dit uitvoeringsprogramma vertaalt de nieuwe middelen en ambities uit 'Vaart maken' naar een programma en is gereed voor de Voorjaarsnota / eerste herziening 2027. Tijdens dit proces worden ook de criteria bepaald voor het benutten van budget uit het Fiets- en autoluwfonds. Deze criteria sluiten aan bij het doel van de reserve zoals geformuleerd in de begroting.
265	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Kan het college een overzicht geven van de straten waarvoor in de periode 2027–2030 een herinrichting gepland staat, inclusief de verwachte planning?	De huidige vraagstelling is dermate breed geformuleerd dat een gericht antwoord op dit moment nog niet mogelijk is. Wij verzoeken om de informatiebehoefte nader te specificeren, zodat wij u van de juiste en meest relevante informatie kunnen voorzien.

266	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Op basis van welke criteria wordt bepaald waar mobiliteitshubs worden gerealiseerd en welke locaties zijn hiervoor momenteel in beeld?	Er zijn geen simpele indicatoren die bepalen of er wel of geen mobiliteitshub komt, het is een complex samenspel van omgevingspecifieke ambities en factoren die maken dat een mobiliteitshub een mogelijke oplossing kan bieden of niet. Aspecten waar mobiliteitshubs aan kunnen bijdragen zijn bijvoorbeeld het besparen van schaarse openbare ruimte, bijdragen aan een prettige en veilige buitenruimte en het beperken van de hoeveelheid verkeer van, naar en in een gebied. In diverse gebiedsontwikkelingen en inrichtingsplannen voor de buitenruimte (bestaande stad) wordt er gedacht aan mobiliteitshubs, zie onderstaande lijst met locaties. De concreetheid varieert van ideevorming tot planvorming en uitwerking. -MerweVierhavens (gebiedsontwikkeling) -Alexanderknoop (gebiedsontwikkeling) -Waterkant (gebiedsontwikkeling) -Sportcampus (gebiedsontwikkeling) -Piekstraat / Kop van Feijenoord (gebiedsontwikkeling) -Schiehaven Noord (gebiedsontwikkeling) -Vogelbuurt (bestaande stad) -Tarwewijk (bestaande stad) -Bloemhof- Midden (combinatie)
267	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Hoeveel geld is in de periode 2027–2030 gereserveerd voor de aanleg van extra fietsparkeerplaatsen, en hoe is dit bedrag over de verschillende jaren verdeeld?	Er is voor de periode 2027-2030 geen specifiek budget gereserveerd voor alleen de aanleg van extra fietsparkeerplekken. Voor het ondrwerp fietsparkeren is een jaarlijks budget gereserveerd van Euro 1,6 miljoen. Vanuit dit budget worden diverse activiteiten gefinancierd, waaronder onder andere: fietsparkeertellingen, onderzoeken naar nieuwe stallingsvoorzieningen en locaties, het plaatsen van fietsnieten, fietsvlonders en fietstrommels op straat als ook het doen van investeringen in buurtfietsenstallingen. Daarnaast werken we vanuit dit budget ook mee bij infrastructurele werkzaamheden en herinrichtingen met als doel het verbeteren en evetueel uitbreiden van de fietsparkeervoorzieningen.
268	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Welke aannames en berekeningen liggen ten grondslag aan de geraamde derving van parkeerinkomsten bij het opheffen van een parkeerplaats in het centrum? Hoe verschilt deze geraamde inkomstenderving per parkeerplaats tussen het centrum en de overige wijken?	Een parkeerplaats in het Centrum genereert circa 6000 euro per jaar aan parkeerbaten (vanuit kortparkeren, parkeervergunningen, bezoekersregeling bewoners en naheffingsaanslagen parkeerbelasting). In de Centrumschil is dit circa 2200 euro en in de overige gebieden 1200 euro. Bij de geraamde inkomstenderving is ook gekeken naar aanwezigheid van gemeentelijke openbare parkeergarages, waardoor een deel van de derving via extra baten parkeergarages wordt gecompenseerd. In de berekening is voor het Centrum rekening gehouden met een gemiddelde inkomstenderving van 4500 euro per plaats per jaar.
269	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Kan het college een overzicht verstrekken van de verkeersknelpunten die momenteel bij de gemeente in beeld zijn, uitgesplitst naar wijk en aard van het knelpunt?	In november ontvangt uw raad de monitoringsrapportage Mobiliteit. In deze rapportage staat een overzicht van de locaties waar de gemeente fysieke verkeersveiligheidsmaatregelen in voorbereiding dan wel in uitvoering heeft. Op dit moment wordt gewerkt aan een programmaplan Mobiliteit 2027-2030. In dat kader worden voor de komende periode nieuwe locaties geselecteerd die we verkeersveiliger willen maken. Dit wordt gedaan op basis van de meest recente ongevallen data.
270	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Beschikt de gemeente over een overzicht van de belangrijkste fietsroutes die basisschoolkinderen gebruiken om naar school te gaan? Zo ja, kan het college dit overzicht verstrekken en aangeven welke verkeersveiligheidsknelpunten op deze routes bekend zijn?	Nee, op dit moment beschikt de gemeente niet over een overzicht van de belangrijkste fietsroutes van basisschoolkinderen en de knelpunten hierop.
271	D66	Beheer van de Stad		Kan het college een overzicht geven van de straten die in de periode 2027–2030 op basis van de Nota Kapitaalgoederen gepland staan voor onderhoud?	Nee, de huidige Nota Onderhoud Kapitaalgoederen is niet een uitvoeringsprogramma van straten waar beheer en onderhoud wordt gepleegd. De nota gaat over hoeveel geld er nodig is om de openbare ruimte veilig en beschikbaar te beheren en te onderhouden (dagelijks beheer, periodiek beheer en groot onderhoud). In de nieuwe nota (volgt nog) worden ook de vervangingsinvesteringen meegenomen waardoor er een samenhangend beeld ontst
272	D66	Stedelijke Ontwikkeling		Hoeveel studentenwoningen worden naar verwachting in 2027 gebouwd?	In 2027 is de verwachte startbouw van twee studentenprojecten: De Snor (227 woningen) en Hoge Wiek (362 woningen). Totaal 589 studentenwoningen.
273	D66	Stedelijke Ontwikkeling		Hoeveel woningen worden naar verwachting in 2027 verduurzaamd?	Woningcorporaties blijven de isolatiekwaliteit en energiezuinigheid van hun woningen verbeteren, met prioriteit voor de slechtste energielabels: E-, F- en G-labels. In 2026–2027 moet het aantal woningen met een E-, F- of G-label met ruim 3.000 zijn afgenomen. 'We brengen het aantal woningen met een slecht energielabel terug van 7.200 naar 4.200.
274	D66	Stedelijke Ontwikkeling		Hoeveel gebouwen zullen naar verwachting in 2027 Paris-proof zijn?	Zie ook nr 276, zelfde beantwoording. De gemeente is bij realisatie van projecten afhankelijk van marktpartijen die Paris-Proof willen en kunnen bouwen. Het ambitieniveau dat wordt gevraagd om Paris-Proof te bouwen is erg hoog en niet wettelijk vastgelegd. Via project de proeftuin Schiehaven Noord wordt momenteel samen met de markt onderzocht wat er nodig is om de ambitie om Paris-Proof te bouwen waar te kunnen maken. Momenteel heeft dit nog niet geleid tot vergunningsaanvragen waarbij Paris-Proof wordt gebouwd. Van institutionele beleggers (zoals de pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, dus niet de kleinere partijen die privékapitaal beleggen in vastgoed) krijgen we het signaal dat Paris-Proof voor hen steeds meer de standaard zal gaan worden. Dat wil niet gelijk zeggen dat daarmee ieder project Paris-Proof zal zijn, maar wel dat er ook vanuit de investeerder over dit onderwerp nagedacht wordt.

275	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Hoeveel beroepszaken over Rotterdamse bouwprojecten zijn in 2025 door de Raad van State afgedaan, en in hoeveel daarvan is het beroep ongegrond verklaard?	Voorlopig antwoord: Deze vraag kunnen we niet direct beantwoorden en moet worden uitgezocht. De gemeenteraad zal hier op een later moment over worden geïnformeerd. Reden is dat deze info niet 123 voorhanden is. (inmiddels wel ontvangen voor 2026 overigens). Is dit eigenlijk überhaupt een technische vraag? Begroting kijkt in principe voorruit en niet terug, lijkt mij meer een vraag voor de Jaarrekening.
276	D66	Stedelijke Ontwikkeling	Van hoeveel Paris-proof gebouwen wordt naar verwachting in 2027 de bouw gestart?	Zie ook nr 274, zelfde beantwoording. De gemeente is bij realisatie van projecten afhankelijk van marktpartijen die Paris-Proof willen en kunnen bouwen. Het ambitieniveau wat wordt gevraagd om Paris-Proof te bouwen is erg hoog en niet wettelijk vastgelegd, hierdoor is moeilijk overzicht te krijgen van Paris Proof ambities van projecten, die informatie hoeft niet persé aangeleverd te worden aan de gemeente. In het planproces zijn er inmiddels een aantal projecten die Paris Proof als uitgangpunt hebben, zoals oa. sloop/nieuwbouwproject Gat van Middelland/ Nieuwe Liefde (beoogde oplevering 2028) en transformatieproject Coolsingel 093 (beoogde oplevering eind 2026). De planning van daadwerkelijke realisatie is van veel factoren afhankelijk en kan nu niet met zekerheid worden gegeven. In de planvorming van gebiedsontwikkeling Schiehaven Noord onderzoeken we momenteel samen met de markt wat er nodig is om ambitie om Paris-Proof te bouwen waar te kunnen maken. Van institutionele beleggers (zoals de pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, dus niet de kleinere partijen die privékapitaal beleggen in vastgoed) krijgen we het signaal dat Paris-Proof voor hen steeds meer de standaard zal gaan worden. Dat wil niet gelijk zeggen dat daarmee ieder project Paris-Proof zal zijn, maar wel dat er ook vanuit de investeerder over dit onderwerp nagedacht wordt.
277	D66	Gebouwde Omgeving	Hoeveel VvE's hebben tot nu toe gebruikgemaakt van ondersteuning door VvE 010 en hoeveel VvE's telt Rotterdam naar schatting in totaal?	Rotterdam telt ongeveer 13.000 vve's. Stichting VVE-010 heeft sinds haar oprichting 530 Rotterdamse VvE's actief geholpen bij activering. Daarnaast hebben ze honderden VvE's in beheer gehad, op dit moment bestaat hun portefeuille uit 280 VvE's. Daarnaast heeft de organisatie via advies, voorlichting, beheer en verduurzamingsprojecten een veelvoud daarvan bereikt. Alleen al in 2024 ondersteunde VVE-010 ruim 260 VvE's door het beheer te voeren, activeerde 34 slapende VvE's en begeleidde tientallen onderhouds- en verduurzamingstrajecten
278	D66	Paragraaf investeringen	In de paragraaf Investeringen wordt € 7 miljoen beschikbaar gesteld voor de Groene Waterstad. Welk deel hiervan wordt in 2027 ingezet voor het vergroenen en aantrekkelijker maken van bestaande pleinen? Kan het college een overzicht geven van de betreffende pleinen?	Er is op dit moment nog geen keuze gemaakt of verdeling gemaakt. Dit hangt samen met de keuzes die gemaakt zullen worden in de uitvoeringsagenda Groene Waterstad, die naar verwachting Q4 dit jaar ter besluitvorming zal worden voorgelegd.
279	D66	Paragraaf investeringen	In de paragraaf Investeringen wordt € 13,5 miljoen opgenomen voor het Gebiedsontwikkelingsfonds. Welk deel hiervan kan worden ingezet voor de kwaliteitsverbetering van bestaande openbare ruimte en welke voorwaarden gelden daarvoor?	Het Gebiedsontwikkelingsfonds (GO-Fonds) is bedoeld voor investeringen die de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren, inclusief de functiewijzigingen die daarvoor nodig zijn. Binnen het beschikbare budget van € 13,5 miljoen wordt geen onderscheid gemaakt tussen kwaliteitsverbetering van bestaande openbare ruimte en kwaliteitsverbetering waarbij sprake is van een functiewijziging. Het GO-Fonds werkt vraaggestuurd: elk jaar worden de ingediende aanvragen getoetst en geprioriteerd, en op basis daarvan wordt het beschikbare budget toegekend. Kwaliteitsverbetering van bestaande openbare ruimte past binnen de uitgangspunten die uw raad in 2017 heeft vastgesteld (17bb9373). Deze uitgangspunten zijn bij de omzetting naar een krediet in 2021 (20bb007591) ongewijzigd gebleven. Het fonds kan worden ingezet voor buitenruimteprojecten die gekoppeld zijn aan een gebiedsontwikkeling, maar ook voor zogenoemde 'stand alone'-projecten, zoals vergroening. In de praktijk is het merendeel van de projecten gekoppeld aan een gebiedsontwikkeling. Dat sluit aan bij het coalitieakkoord, waarin het fonds wordt ingezet om kleinschalige vergroening en infrastructuur rond bouwprojecten mogelijk te maken. Een project komt in aanmerking voor een bijdrage uit het GO-Fonds als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo moet de aanvraag betrekking hebben op permanente openbare buitenruimte. Hangt de aanvraag samen met vervanging of herinrichting, bijvoorbeeld bij vervangingsinvesteringen vanuit Stadsbeheer, dan draagt het fonds alleen bij aan de extra kwaliteitsimpuls. Regulier beheer, onderhoud en vervanging worden niet uit het fonds bekostigd. Verder mag het project volgens de financiële regelgeving (BBV) niet uit een grondexploitatie gedekt kunnen worden. Ook moet de gevraagde bijdrage tussen € 100.000 en € 5 miljoen liggen. Grotere projecten lopen via de Rotterdamse Investeringsmotor (RIM). Aanvragen die aan deze voorwaarden voldoen, worden onderling geprioriteerd op basis van het publiek belang van het project, de aansluiting bij de Omgevingsvisie (inclusief de Visie openbare ruimte 2020-2030), de aansluiting bij het coalitieakkoord en het collegeprogramma, en de mate van externe cofinanciering.
280	D66	Beheer van de Stad	Vanaf 2027 wordt jaarlijks € 2 miljoen extra beschikbaar gesteld voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Welk deel hiervan wordt ingezet voor kwaliteitsverbetering van de buitenruimte, naast regulier onderhoud?	Er wordt niet meer, maar juist minder budget voor beheer en onderhoud toegekend. Zie ook de beantwoording van vraag 178.
281	D66	Beheer van de Stad	Waarom valt het programma Beheer van de stad onder de Commissie Bouwen en Wonen (pagina 11)?	Dit is niet juist. Het begrotingsprogramma Beheer van de Stad valt inderdaad onder de Commissie Leefomgeving & Economie

282	D66	Beheer van de Stad	Wordt in de ramingen voor de komende jaren rekening gehouden met extra kosten of tegenvallers bij de afvalinzameling als gevolg van extreem weer (pagina 34)?	Nee, er is niet begroot op de gevolgen van extreem weer. Er worden qua inzet wel scenario's uitgewerkt om extreem weer beter het hoofd te kunnen bieden, maar dit vertaalt zich nog niet naar de budgetten in de begroting.
283	D66	Beheer van de Stad	Hoe worden de beschikbare middelen verdeeld over de 200 speelplekken die worden vervangen (pagina 37)? Welke verdeelcriteria worden hiervoor gehanteerd?	De beschikbare financiële middelen voor de vervanging van de 200 speel- en sportplekken worden verdeeld op basis van het type verblijfsplek. De indeling van deze typen verblijfsplekken is gebaseerd op de oppervlakte, de functie en de beoogde doelgroepen van de plek. - Restruimte (tot 150 m²): Gericht op één doelgroep (vaak jonge kinderen), gelegen in kleine restgebieden tussen of naast woningen. - Pocketpark (150–500 m²): Kleinschalige speel- of verblijfsplek. Gericht op een specifieke doelgroep, in de directe woonomgeving. - Speelplekje (500–1.000 m²): Gevarieerd speelaanbod, focus op meerdere doelgroepen en samenspel in de wijk. - Sport- en speelplek (1.000–5.000 m²): Multifunctionele plek voor sport, spel en verblijven. Minimaal 25% vrije ruimte. Gericht op verschillende leeftijden en doelgroepen. - Centrale ontmoetingsplek in de wijk (vanaf 5.000 m²): Grote, multifunctionele plek voor sport, spel en lang verblijf. Gericht op alle leeftijdsgroepen en doelgroepen, gelegen op centraal punt in de wijk. Minimaal 25% vrije ruimte, voor vrij spel en buurtactiviteiten. Aan ieder type verblijfsplek is een vast financieel kengetal per m² gekoppeld. Op basis van de exacte oppervlakte per locatie en het bijbehorende kengetal wordt het benodigde budget voor de vervanging van de betreffende verblijfsplek berekend. De kengetallen worden stadsbreed uniform toegepast en verschillen uitsluitend per type verblijfsplek (zoals hierboven omschreven). De wijk of specifieke locatie is hierbij niet van invloed. Het beschikbare budget wordt op basis van dezelfde uitgangspunten verdeeld over de 200 speel- en sportplekken.
284	D66	Beheer van de Stad	Waaruit bestaan de technische wijzigingen op pagina 40? De toelichting benoemt voornamelijk extra kosten, terwijl de bijstelling per saldo positief is.	Dat de technische wijzigingen per saldo positief zijn, wordt veroorzaakt door de bijstelling op het budget ter dekking van kapitaalslasten. Dit budget is in overeenstemming gebracht met de daadwerkelijke te dekken kapitaalslasten. De middelen, die eerder aan cilinder 5 van bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor waren onttrokken, zijn terug gestort. In onderstaande tabel staat een uitsplitsing van de belangrijkste technische wijzigingen en de daarmee gepaard gaande bedragen per jaar. 2026 2027 2028 2029 2030 Indexatie budgetten € 0,0 mln € -6,5 mln € -6,6 mln € -6,6 mln € -6,7 mln Dekking kapiltaallasten € 10,1 mln € 15,0 mln € 14,3 mln € 13,1 mln € 13,2 mln Overige wijzizgingen € 0,2 mln € -0,1 mln € -0,1 mln € -0,1 mln € -0,1 mln Totaal € 10,3 mln € 8,4 mln € 7,6 mln € 6,4 mln € 6,4 mln
285	D66	Beheer van de Stad	Is bij de berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing rekening gehouden met de oplevering van nieuwe woningen en de daarmee samenhangende extra opbrengsten (pagina 40)?	Ja, de afvalstoffenheffing is een gesloten systeem. De extra kosten die nieuwe huishoudens met zich meebrengen worden gedekt uit de opbrengsten van diezelfde nieuwe huishoudens.
286	D66	Toekomstbestendige stad en haven	De afdeling Economie wordt vanaf 2027 structureel versterkt met € 2,5 miljoen, oplopend tot € 5 miljoen vanaf 2028. Aan welke concrete activiteiten en personele inzet worden deze middelen besteed en welke meetbare resultaten worden daarmee beoogd?	De financiële uitsplitsing van de intensivering voor de afdeling economie wordt nader uitgewerkt aan de hand van de actielijnen zoals deze zijn beschreven in de strategiebrief economie. Deze uitvoeringsprogramma's worden gedurende 2027 gefaseerd aan uw raad voorgelegd.
287	D66	Toekomstbestendige stad en haven	Welke factoren verklaren de grote schommelingen in de financiële ramingen voor het programma Toekomstbestendige stad en haven (pagina 3)?	Dit is onder andere te verklaren doordat de aanwending van de Eneco-middelen van 183 miljoen euro is verwerkt in 2026. Verder is de Rijksbijdrage CDOKE van 23,8 miljoen euro verwerkt in de begroting in 2027. Daarnaast zijn er 4 incidentele kasschuiven verwerkt van 2026 naar 2027.
288	D66	Beheer van de Stad	Welk deel van de beschikbare investeringsmiddelen voor de buitenruimte in 2027–2030 is al gekoppeld aan concrete projecten en welk deel is nog vrij inzetbaar? Kan hierbij onderscheid worden gemaakt tussen vervangingsinvesteringen, kwaliteitsverbeteringen en nieuwe investeringen?	Investeringsmiddelen (kredieten) worden altijd aangevraagd voor een specifiek doel. Vrijwel alle kredieten voor de buitenruimte in het begrotingsprogramma beheer van de stad zijn toegekend voor vervangingsinvesteringen. Daarnaast zijn er voor de buitenruimte slechts enkele kredieten beschikbaar die voor kwaliteitsverbetering en/of nieuwe investeringen worden ingezet. Het krediet "Klimaatadaptatie: Vergroening buitenruimte" waarbij er extra wordt vergroend in de buitenruimte en het krediet "CO2-reductie door versnelde ombouw straatverlichting naar LED" zijn daar de beste voorbeelden van. Van de verzamelkredieten Wegen, Groen, Spelen, Oppervlaktewater, Beeldende Kunst en Openbare verlichting, die gebaseerd zijn op de actuele nota kapitaalgoederen, kan een deel van het krediet nog niet gekoppeld zijn aan concrete projecten. Dat speelt vooral voor de jaren aan het einde van de meerjarenbegroting. Echter, op dit moment wordt de nota kapitaalgoederen 2028-2031 opgesteld. Voor die periode zijn nog geen verzamelkredieten aangevraagd of toegekend. Bestaande verzamelkredieten lopen tot en met 2027. De inzet van die kredieten wordt volledig gekoppeld aan projecten bij het opstellen van het jaarplan. Van vrij inzetbare ruimte is daarom geen sprake.
289	D66		Waar is een overzicht beschikbaar van de resultaten op de effect- en prestatie-indicatoren over de afgelopen vier jaar, nu voor het nieuwe coalitieakkoord nieuwe indicatoren worden ontwikkeld?	Het jaarverslag/jaarrekening 2025 en de Eindverantwoording 2022 - 2026 Eén Stad! Document RotterdamRaad - [26bb000761] Bijlage behorende bij 26bb000771 - de Collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 - iBabs Publieksportaal Die is gecontroleerd door de rekenkamer: College Rotterdam behaalt 6 van de 15 kerndoelen

290		Armoede en schulden		Het bereik van het AOW-tegoed ligt op 76%. Hoeveel extra huishoudens moeten in 2027 worden bereikt om de 80% doelstelling te halen?	Op basis van de meest actuele doelgroepberekening is de verwachting dat circa 700 huishoudens extra moeten worden bereikt om de 80% doelstelling te behalen.
291	Denk	Armoede en schulden		De gemeente heeft een taakstelling van €2,25 miljoen op armoede. Op welke onderdelen wordt deze taakstelling gerealiseerd en wat betekent dit voor het bereik van voorzieningen?	Voor de begrotingsbehandeling wordt u hierover geinformeerd. / politieke vraag
292	Denk	Armoede en schulden		Hoe wordt bij de evaluatie van het kinderarmoedebeleid onderscheid gemaakt tussen meer bereik en daadwerkelijk minder armoede?	Als gemeente hebben we invloed op en kunnen iets zeggen over het bereik van de regelingen. Bij de daadwerkelijke daling van de armoede spelen meerdere factoren een rol; als gemeente kunnen we daar beperkt op sturen of iets over zeggen.
293	Denk	Armoede en schulden		De doelgroep van het Kindtegoed is verruimd van 100% naar 130% WSM. Wat is het effect van deze verruiming op het aantal rechthebbenden, het daadwerkelijke gebruik en de begrotingslasten?	De inschatting was dat de doelgroep met 2.850 gebruikers zou toenemen. Het hiervoor jaarlijks gereserveerde bedrag van €855.000 is verwerkt in de begroting. Ten opzichte van september vorig jaar is het aantal toekenningen in september met 591 toegenomen. Let wel: de periode om het Kindtegoed aan te vragen loopt t/m november 2026.
294	Denk	Armoede en schulden		Kunt u een inschatting maken van de maandelijkse lastenverzwaring in 2027 voor een huishouden bestaande uit een ouderenkoppel die vanaf volgend jaar geen gebruik meer kunnen maken van gratis OV (ga uit van gemiddelde reisbeweging zoals eerder is gecommuniceerd), in een gebied waar betaald parkeren worden ingevoerd (ze hebben 1 auto) en rekening houdend met de stijging van afvalstoffenheffing.	Op basis van de huidige uitgangspunten is het niet mogelijk om een volledig accurate kosteninschatting te maken. De bekende lastenverzwaringen zijn als volgt opgebouwd. - Eerste parkeervergunning: 9,70 per maand; 116,40 p/j - Afvalstoffenheffing: 39,20 per jaar Er is nog geen besluit genomen over de over de afschaffing van het gratis OV en de daar tegenovergestelde tegemoetkoming. Daarnaast zijn de daadwerkelijke OV-kosten sterk afhankelijk van het individuele reisgedrag, waardoor hier geen concreet bedrag aan gekoppeld kan worden.
295	Denk	Onderwijs		De gemeente stopt vanaf 2027 met de specifieke aanpak van het lerarentekort. Welk bedrag valt hierdoor (structureel) vrij en aan welke concrete onderwijsinterventies wordt dit bedrag vanaf 2027 besteed?	Door het aflopen van de tijdelijke aanpak van het lerarentekort valt vanaf 2027 € 5 miljoen vrij en vanaf 2028 structureel € 10 miljoen. Deze middelen worden conform het coalitieakkoord breder ingezet voor de jeugd- en onderwijsopgave, onder meer voor de uitbreiding van schoolzorgteams, intensiveringen in de voorschoolse educatie en de uitbreiding van de pilot gratis kinderopvang. De vrijvallende middelen worden daarmee niet uitsluitend binnen het programma Onderwijs ingezet, maar dragen via verschillende beleidsvelden bij aan de ontwikkeling, ondersteuning en kansengelijkheid van Rotterdamse kinderen en jongeren.
296	Denk	Onderwijs		In 2026 is er €873.000 minder uitgegeven aan de lerarenaanpak dan begroot. Wat is de exacte oorzaak van deze onderbesteding en welk deel van het niet-bestede budget schuift door naar 2027?	In 2026 wordt circa € 0,9 miljoen minder uitgegeven aan de lerarenaanpak dan geraamd. Dit komt vooral doordat subsidies aan scholen bij de eindafrekening lager uitvallen, bijvoorbeeld omdat activiteiten goedkoper zijn uitgevoerd of vertraagd zijn. Daarnaast is een geplande intensiveringssubsidie later gestart dan voorzien. De onderbesteding heeft geen inhoudelijke gevolgen voor de uitvoering van de activiteiten, maar leidt ertoe dat de uitgaven in 2026 lager uitvallen dan begroot. Door een latere start van activiteiten loopt een deel van de uitvoering door in 2027, waardoor ook de bijbehorende uitgaven naar dat jaar verschuiven. Deze worden gedekt binnen de begrotingsmiddelen voor 2027.
297	Denk	Onderwijs		De begroting stelt dat het geld wordt ingezet op plekken waar het 'het meest effectief' is. Op basis van welke effectiviteitscriteria is deze keuze gemaakt en welke meetbare resultaten worden hiermee verwacht?	De keuze is gebaseerd op ervaringen uit de praktijk en inzichten uit de afgelopen jaren over welke interventies de meeste meerwaarde hebben voor kinderen en jongeren. Daarom wordt geïnvesteerd in veelal bestaande aanpakken, zoals schoolzorgteams en voorschoolse voorzieningen, waarvan scholen en partners zien dat deze bijdragen aan ondersteuning en ontwikkelkansen. Er is geen uniform effectiviteitscriterium voor alle maatregelen. De resultaten & monitoring verschilt per interventie. Het doel is om meer kinderen tijdig passende ondersteuning te bieden en hun onderwijs- en ontwikkelkansen te versterken.
298	Denk	Werk en inkomen		Voor medewerkers van Rotterdam Inclusief die op scholen werken wordt een passende oplossing gezocht. Om hoeveel medewerkers gaat het en welke financiële consequenties heeft dit vanaf 2027?	Het gaat op dit moment om 47 medewerkers van Rotterdam Inclusief (WSW-conciërges) die op de scholen werken. Het is nog niet duidelijk wat de financiële consequenties vanaf 2027 zijn. De structurele kosten voor het voortzetten van uitsluitend de WSW-medewerkers bedraagt zo'n € 1,25 miljoen per kalenderjaar. De subsidie is voor het schooljaar 2026-2027 reeds beschikt.
299	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Voor schoolzorgteams is in 2027 €1,4 miljoen opgenomen, oplopend tot €3 miljoen is 2030. Hoeveel scholen kunnen hiermee worden bediend en hoeveel fte aan ondersteuning betekent dit?	In de begroting is een intensivering opgenomen voor Schoolzorgteams. Dit bedrag is bedoeld voor de versterking van de schil om de school en uitbreiding van de schoolzorgteams en vroeg- en voorschoolse educatie uit. We gaan op basis van een evaluatieonderzoek kijken in welke wijken, voor welke ondersteuningsbehoefte en voor welke (voor)scholen we deze middelen kunnen inzetten.
300	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Welke indicator bepaalt of een schoolzorgteam succesvol is?	Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een monitor die meer inzicht moet bieden in het functioneren, de resultaten en de maatschappelijke meerwaarde van de schoolzorgteams. Daarbij gaat de aandacht uit naar de interdisciplinaire samenwerking tussen onderwijs- en zorgprofessionals. Centraal staat de wijze waarop ondersteuningsbehoefte vroegtijdig wordt gesignaleerd, kinderen en gezinnen tijdig passende ondersteuning ontvangen en indien noodzakelijk wordt doorverwezen naar zwaardere vormen van hulpverlening.
301	Denk	Samenleving en inburgering	Digitale Inclusie	Voor digitale inclusie wordt vanaf 2027 structureel €1,3 miljoen ingezet. Hoeveel Rotterdammers moeten met €1,3 miljoen structureel worden bereikt?	Het uitgangspunt voor 2027 en verder is om met de beperkte middelen zoveel mogelijk Rotterdammers te bedienen. Met partners worden daar momenteel plannen voor ontwikkeld. Het bereik daarvan is op dit moment nog niet aan te geven. Inzet richt zich op scholing in digitale basisvaardigheden en weerbaarheid en -waar nodig- toegang tot apparaten. Ook het Sociaal AI Lab zet de komende jaren in op het betrekken van Rotterdammers. Daarnaast zijn er vanuit programma Digitale Inclusie (t/m 2026) meerjarige investeringen gedaan, zoals in publieke wifipunten en cyberweerbaarheid, waar de Rotterdammer ook de komende jaren van profiteert.

302	Denk	Samenleving en inburgering	NPRZ	De begroting vermeldt dat in NPRZ-gebied 55% van het budget voor basisvaardigheden wordt ingezet. Hoe is dit percentage bepaald en hoe verhoudt dit zich tot het aandeel van de doelgroep in Zuid?	Uit nadere berekening van het aantal laaggeletterden van CINOP et.al (2022) op basis van het PIAAC-onderzoek (2016) voor Rotterdam is gebleken dat het aandeel laaggeletterden in de beroepsbevolking op Rotterdam Zuid groter is dan op Noord. In de vorige collegeperiode is daarom afgesproken om op basis van de grotere problematiek op Zuid proportioneel een groter deel van het budget op de Zuidover in te zetten, waar de NPRZ-gebieden liggen.
303	Denk	Samenleving en inburgering		Voor volwasseneducatie wordt het bestaande niveau structureel voortgezet. Hoeveel deelnemers worden momenteel bereikt met taal-, reken- en digitale vaardigheden en hoeveel worden er in 2027 verwacht?	De doelstelling voor de vorige collegeperiode was 30.000 gestarte trajecten basisvaardigheden. De realisatie tot en met 30 juni 2026 was 31.782 gestarte trajecten. De jaarlijkse realisatie bedraagt circa 9.000 trajecten. We verwachten in 2027 ook dezelfde realisatie.
304	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Welke concrete besparing heeft de Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing tot nu toe opgeleverd, welk deel daarvan is structureel, en ligt de beoogde Rotterdamse besparing van €54 miljoen in 2028 aantoonbaar op schema?	Uw raad wordt over de voortgang van de RBOK geinformeerd via de bestuursrapportages van de GRJR. De 2e burap 2026 is inmiddels gepubliceerd (https://grjr.notubiz.nl/document/17534397/1/1-b1+2e+Burap+2026+Gemeenschappelijke+Regeling+Jeugdregio+Rijnmond?connection_type=1&connection_id=10618487) en wordt binnenkort geagendeerd in de commissie Zorg en Cultuur.
305	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Welke meetbare doelen, indicatoren, uitvoeringscapaciteit en jaarlijkse besparingen zijn gekoppeld aan het Jeugdoffensief, en wanneer ontvangt de raad de eerste financiële resultaten?	Binnen het Jeugdoffensief werken we aan het (ver)bouwen van het huidige jeugdstelsel. De koers is helder: bewust durven te kiezen voor “nee”, tenzij een zwaardere vorm van zorg écht de enige optie is. We voeren gesprek met onze partners, zoals zorgaanbieders, huisartsen en gecertificeerde instellingen, om hen mee te nemen in de urgentie en in de visie van de gemeente om het systeem te veranderen. Over de voortgang Jeugdoffensief wordt u via de P&C-cyclus geinformeerd.
306	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Hoeveel extra opvangplekken zijn structureel nodig voor jongeren en gezinnen, wat kosten de huidige hotelplaatsingen per jaar, en wanneer zijn de aangekondigde uitbreidingen financieel gedekt en beschikbaar?	Voor gezinnen zijn naar huidige schatting structureel ca. 60 extra plekken nodig. Met de voorgestelde begrotingswijziging worden deze plekken gerealiseerd. Voor jongeren zijn structureel circa 20 extra plekken nodig (t.o.v. de huidige capaciteit van 35 plekken). De voorgestelde begrotingswijzigingen voorzien in dit aantal.
307	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Wat zijn de totale gemeentelijke kosten schoolmaatschappelijk werk? Welk deel wordt gedekt door de eigen bijdrage van 19% door schoolbesturen, en wat is het structurele financiële effect in 2026 en 2027?	De totale gemeentelijke kosten voor schoolmaatschappelijk werk in het primair onderwijs bedragen in 2027 € 9.862.711. Dit is 81% van het totale gezamelijke beschikbare budget vanuit gemeente en scholen. Scholen op het primair onderwijs betalen een eigen bijdrage van 19% wat neerkomt op een bedrag van ongeveer € 2,3 miljoen.
308	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Hoeveel Rotterdammers zullen als gevolg van de kabinetswijziging vanaf 1 januari 2029 niet langer huishoudelijke hulp vanuit de Wmo ontvangen en deze hulp voortaan zelf moeten betalen? Kan het college dit aantal uitsplitsen naar inkomen en huishoudtype?	Als de huishoudelijke hulp in 2029 niet langer vanuit de Wmo verstrekt wordt, geldt dat voor alle inwoners die deze voorziening nu gebruiken. Dat zijn er in 2025 voor zorg in natura ongeveer 19.500 en inclusief pgb ongeveer 23.500. Het college heeft geen inzage in inkomensgegevens van gebruikers van deze voorziening.
309	Denk	Zorg, welzijn en wijkteams		Hoeveel verwacht de gemeente Rotterdam vanaf 2029 structureel te besparen door de bovenstaande wijziging? Kan daarbij worden aangeven hoeveel van deze besparing voortkomt uit het vervallen van Wmo-voorzieningen en welke extra kosten worden verwacht voor het gemeentelijke vangnet en eventuele andere Wmo-ondersteuning?	De daadwerkelijke besparing is op dit moment niet bekend, aangezien het Rijk hierover nog geen beleid bekend heeft gemaakt. De netto besparing zal een evenwicht zijn tussen het stoppen met huishoudelijke hulp enerzijds en het inzetten van een vangnet voor de mensen niet het niet zelf kunnen regelen anderzijds. Aangezien er vanuit het Rijk nog geen beleidskaders zijn voor het vangnet, kunnen wij nog geen netto besparing noemen. In de begroting is een stelpost opgenomen vanwege het stoppen met huishoudelijke hulp, conform het begrotingsadvies van de VNG daarover (zie vraag 67).
310	Denk	Paragraaf BV	Kiezen voor Rotterdam	In de begroting is een taakstellende opgave voor de ambtelijke organisatie opgenomen van €10 miljoen in 2027, oplopend tot €60 miljoen in 2030. Kan het college aangeven welk deel van deze taakstelling al concreet is ingevuld en welk deel nog moet worden ingevuld?	De concrete maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en kunnen dus nog niet worden gedeeld. Op 14 oktober jl. is de collegebrief Organisatieopgave coalitieakkoord Vaart Maken verzonden aan de raad. Deze collegebrief wordt in samenhang met de Begroting 2027 aan de gemeenteraad aangeboden en volgt de behandeling van de begroting. In de Begroting 2027 is de organisatieopgave als stelpost bij de algemene middelen opgenomen. Met deze collegebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de door het college vastgestelde aanpak, fasering en uitgangspunten.
311	Denk	Belastingen		Kan worden aangeven welk deel van de positieve bijstelling van €18,055 miljoen binnen het programma Belastingen in 2027 bestaat uit hogere baten, welk deel uit lagere lasten en welk deel uitsluitend het gevolg is van technische wijzigingen?	De begrotingsbijstelling van circa € 18 mln in 2027 bestaat voor € 12,75 mln uit hogere baten, te weten € 3,75 mln logiesbelasting, € 7 mln extra OZB opbrengsten en € 2 mln hogere aanmanings- en vervolgingsopbrengsten. Het gaat voor € 2 mln om hogere lasten (hogere dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren) De technische wijzigingen (€ 7,3 mln) bestaan voornamelijk uit indexeringen van de posten in de begroting naar prijspeil 2027 en hebben betrekking op zowel baten als lasten.
312	Denk	Belastingen		Voor de verhoging van de logiesbelasting van 6,5% naar 8% wordt vanaf 2027 ongeveer €3,8 miljoen aan extra baten geraamd. Wat zijn de financiële gevolgen voor deze geraamde baten wanneer het aantal belastbare overnachtingen in 2027 5% respectievelijk 10% lager uitvalt dan het aantal waarmee in de huidige raming rekening is gehouden?	De geraamde baten voor de logiesbelasting zijn voor 2027 € 20.783.000. Voor de raming gaan we uit van 2,5 miljoen overnachtingen. Als het aantal overnachtingen met 5% daalt dan betekent dit een daling van de baten met € 1.039.150. Als het aantal overnachtingen met 10% daalt dan betekent dit een daling van de baten met € 2.078.300.
313	Denk	Belastingen		Vanaf 2026 wordt structureel €2 miljoen extra toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren, omdat belastingplichtigen langer doen over het betalen van aanslagen en het risico op niet-betaling toeneemt. Hoeveel openstaande belastingvorderingen worden naar verwachting niet of niet volledig geïnd en welk bedrag vertegenwoordigen deze vorderingen?	Voor 2026 zijn vooralsnog 13.000 vorderingen als oninbaar aangemerkt. Jaarlijks wordt vijf tot zes miljoen euro aan belastinginvorderingen als oninbaar afgeboekt.
314	Denk	Bestuur	Bestuur	De bijstelling van het programma Bestuur bedraagt in 2027 -€1,705 miljoen en bestaat volgens de tabel volledig uit technische wijzigingen. Kan het college deze technische wijzigingen uitsplitsen naar de afzonderlijke wijzigingen en bedragen?	De technische bijstellingen bij het programma Bestuur betreft voor € 1,6 mln toegekende prijsindexatie voor 2027 en voor ca. € 100k een tijdelijke toekenning vanuit Rotterdam Campus voor de financiering van de loonkosten van een adviseur bij Public Affairs voor 1 jaar.

315	Denk	Dienstverlening	Klantcontactcentrum	Voor het optimaliseren van het klantcontactcentrum is €1,204 miljoen in 2027 opgenomen, oplopend tot €2,848 miljoen vanaf 2029. Kan het college aangeven hoe deze bedragen zijn opgebouwd en welke extra capaciteit hiermee per jaar wordt gerealiseerd?	Bij de vorming van het klantcontactcentrum (KCC) per 1-1-2024 als onderdeel van de gemeente en het budget dat voor deze afdeling beschikbaar gekomen is, zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd. Later bleken hierin leemtes te zitten, onder andere door de hogere CAO 2023 en de herwaardering van de functie call-agent. Hierdoor is er te weinig budget beschikbaar voor de benodigde capaciteit. Bij de Voorjaarsnota 2024 is dit knelpunt opgelost voor 2026 en gedeeltelijk voor 2027.Het betreft hier nadrukkelijk dus geen éxtra capaciteit, maar het op peil houden van de huidige capaciteit 2026 (circa 134 fte formatie). In 2027 wordt nu een terugval in de huidige formatie met circa 13 fte gecompenseerd en vanaf 2028 een terugval van circa 33 fte. Met deze mutatie is de capaciteit nu structureel op orde gebracht.
316	Denk	Dienstverlening	WMEBV	Voor de modernisering van het bestuurlijk verkeer is €1,5 miljoen in 2026 en €1 miljoen in 2027 opgenomen, waarna geen aanvullende middelen meer zijn geraamd. Kan het college aangeven waar deze €2,5 miljoen aan wordt besteed en welke structurele beheer- of onderhoudskosten na 2027 worden verwacht?	De middelen worden aangewend om invulling te geven aan de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Deze wet geeft inwoners en ondernemers het recht om officiële berichten digitaal aan de overheid te sturen en stelt eisen aan de wijze waarop de overheid digitaal communiceert. In 2026 is het geld uitgegeven aan het bepalen van de benodigde architectuur en beleid: de Wmebv-eisen zijn vastgesteld en vertaald naar architectuurkaders, benodigde generieke IT-voorziening, aanbestedingseisen en richtlijnen voor de organisatie. Daarnaast is er een onderzoek gedaan om te beoordelen welke processen Wmebv-compliant zijn en welke niet. 2027 zal in het teken staan van het realiseren van de "centraal verzend-functionaliteit". Wat deze voorziening structureel gaat kosten is nog niet bekend.
317	Denk	Veilig		Voor “Versterken handhaving met 80 boa's” is €1,697 miljoen in 2026, €4,436 miljoen in 2027, €8,266 miljoen in 2028, €10,820 miljoen in 2029 en €10,214 miljoen in 2030 opgenomen. Kan het college aangeven hoeveel van de 80 extra boa's naar verwachting per jaar daadwerkelijk in dienst en inzetbaar zijn en hoe de geraamde bedragen per jaar zijn opgebouwd?	De uitbreiding met 80 extra handhavers vindt gefaseerd plaats. De daadwerkelijke instroom en inzetbaarheid zijn afhankelijk van de werving, selectie en opleidingscapaciteit. Hiermee is in de begroting rekening gehouden. De geraamde bedragen zijn gekoppeld aan formatieplekken, waar op gestuurd wordt. De 80 handhavers zijn over de jaren opbouwend begroot: 2026 10 handhavers, 2027 30 handhavers, 2028 60 handhavers en structureel ingaande 2029 80 handhavers.
318	Denk	Veilig		Wat zijn, uitgaande van de uitgangspunten die het college hanteert voor de 80 extra boa's, de geraamde incidentele en structurele kosten wanneer 100 en 50 in plaats van 80 extra boa's worden ingezet?	De uitbreiding met 80 extra handhavers vindt gefaseerd plaats. De daadwerkelijke instroom en inzetbaarheid zijn afhankelijk van de werving, selectie en opleidingscapaciteit. Hiermee is in de begroting rekening gehouden. De geraamde bedragen zijn gekoppeld aan formatieplekken, waar op gestuurd wordt. 50 Handhavers is € 6.400.250,- 100 handhavers is € 12.800.500. Dit is wel exclusief de kosten voor werving & selectie waaronder het traineeprogramma. Deze kosten zijn incidenteel. Daarbij is meegewogen dat het werven van grotere aantallen handhavers kosten met zich meebrengt en dat deze kosten in verhouding staan tot de omvang van de wervingsopgave. Tegelijkertijd nemen de incidentele kosten niet evenredig toe bij werving van handhavers 50 naar 100 vanwege schaalvoordelen. Voor de werving van 80 handhavers zijn de incidentele kosten geraamd in 2026 op 420.000. Vanaf 2027 t/m 2030 zijn de incidentele kosten 606.000 per jaar
319	Denk	Veilig	JOZ	Voor “Voortzetten beleid veiligheid – Jongerenwerk op Zuid” wordt vanaf 2027 structureel €750.000 per jaar geraamd. Kan het college aangeven hoe dit bedrag is opgebouwd en hoeveel fte en/of inzeturen jongerenwerk hiermee jaarlijks worden gefinancierd?	Dit is een continuering van de investeringen door het vorige college. Hiermee blijft de huidige formatie van het grenzenstellend jongerenwerk (uitgevoerd door Stichting JOZ) op orde. Met dit bedrag wordt 7,5 fte aan jongerenwerkers gefinancierd.
320	Denk	Veilig	JOZ	Wat zijn de financiële en personele gevolgen wanneer het structurele budget voor Jongerenwerk op Zuid wordt verhoogd van €750.000 naar €1 miljoen per jaar, uitgaande van dezelfde kostenstructuur als in de huidige raming?	Een verhoging van het budget naar €1 miljoen betekent ruimte om 2,5 fte extra jongerenwerkers in te zetten.
321	Denk	Veilig	anti-drugscampagne	De taakstelling “Stopzetten anti-drugscampagne” levert vanaf 2027 structureel €250.000 per jaar op. Kan het college aangeven uit welke activiteiten en kostenposten deze €250.000 bestaat en welke activiteiten als gevolg van deze taakstelling worden beëindigd?	De kosten van de € 250.000 bestaan voornamelijk uit: Media-inkoop (zendtijd out of home, sociale media), dit was procentueel gezien de grootste kostenpost; Ontwikkelen van de campagne, strategie en de uitingen; Uren extern communicatie-bureau; Overige kosten zoals beheer website e.d. Deze post was in zijn geheel bestemd voor de communicatie-campagne “denormaliseren drugsgebruik” waarbij zowel out of home als op sociale media uitingen werden geplaatst, waarbij o.a. doorgelinkt kon worden naar de website Drugsimpact Rotterdam. De campagne wordt voortgezet, zij het minder prominent/zichtbaar dan voorheen. Er zal meer accent worden gelegd op de doelgroep (bezoekers nachtleven, festivals). Dit wordt gefinancierd uit het budget voor Ondermijning.
322	Denk	Veilig		Wat zijn de jaarlijkse kosten voor het invoeren en verder uitvoeren van de BOA-wapenstok? Denk aan trainingen, uitrusting etc.	De voorbereiding van de proef met de korte wapenstok bevindt zich momenteel in de verkennende fase. Het definitieve voorstel, inclusief de organisatorische en financiële randvoorwaarden, wordt uiterlijk in Q1 2027 aan het college voorgelegd.
323	Denk	Toekomstbestendige stad en haven		Kan het college aangeven waardoor de lasten van het programma Toekomstbestendige stad en haven tussen 2027 en 2028 met circa €29,3 miljoen dalen, en welk deel van deze daling wordt veroorzaakt door het aflopen van tijdelijke middelen, het doorschuiven van middelen of het beëindigen van projecten? (Toekomstbestendige stad en haven)	De daling zit vrijwel volledig in de programmalasten 64,3 mln in 2027 naar 34,7 mln in 2028. Er zijn drie hoofdoorzaken voor de daling van het lastenbudget. 1) De rijksbijdrage CDOKE middelen 23,8 mln zijn in de begroting van 2027 opgenomen. Bij de begroting 2028 worden de middelen van 2028 opgenomen. 2) Vanuit 2026 zijn middelen doorgeschoven naar 2027 (incidentele kasschuiven) namelijk CDOKE middelen 3,8 mln; Duurzame mobiliteit 600k; lokale energiehulp 1.5 mln; voorbereiding bouw kerncentrales 360k. 3) De rijksmiddelen vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en voor Energiearmoede lopen komende jaren af. De projecten hieronder, zoals de gebiedsgerichte aanpak Isolatie (GAI) en Energieklussers stoppen of moeten op een andere manier worden gefinancierd. Tot slot worden de onttrekkingen voor het fonds Klimaat en Circulair bij de eerste herziening 2027 begroot.
324	Denk	Toekomstbestendige stad en haven		Voor de afdeling Economie wordt vanaf 2027 €2,5 miljoen structureel beschikbaar gesteld, oplopend naar €5 miljoen vanaf 2028. Kan het college aangeven welke concrete activiteiten en formatie met deze structurele intensivering worden gefinancierd? (Toekomstbestendige stad en haven)	De financiële uitsplitsing van de intensivering voor de afdeling economie wordt nader uitgewerkt aan de hand van de actielijnen zoals deze zijn beschreven in de strategiebrief economie. Deze uitvoeringsprogramma's worden gedurende 2027 gefaseerd aan uw raad voorgelegd.

325	Denk	Toekomstbestendige stad en haven		Welk deel van de geraamde lasten van €103 miljoen in 2027 is afhankelijk van de ontvangst van rijksbijdragen en bijdragen van medeoverheden, en wat is financieel het gevolg als deze bijdragen lager of later worden ontvangen? (Toekomstbestendige stad en haven)	Van de geraamde lasten in 2027 is circa € 46 mln gedekt uit rijksmiddelen: € 16,6 mln aan bijdragen van rijk en medeoverheden en € 29,5 mln via decentralisatie-uitkeringen in het gemeentefonds. Deze middelen zijn bestemd voor de gebiedsaanpakken aardgasvrij, isolatie, energiearmoede, uitvoeringscapaciteit voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en de voorbereiding van de bouw van kerncentrales. De rijksmiddelen voor de huidige gebiedsaanpakken zijn beschikt, de middelen voor 2027 zijn via de circulaires toegekend en de reeks voor de CDOKE-middelen is tot en met 2040 opgenomen in de rijksbegroting. Voor 2027 is daarom geen onzekerheid over de ontvangst. Richting het einde van de collegeperiode dalen de rijksbijdragen voor energiearmoede en isolatie. Dit raakt de inzet op de klimaatdoelen. Het college volgt de voortgang op de klimaatdoelen jaarlijks en weegt bij de begroting af of en hoe de inzet wordt voortgezet. Daarnaast zet het college zich, samen met andere gemeenten, in voor structurele rijksfinanciering van deze opgaven.
326	Denk	Toekomstbestendige stad en haven		In de begroting wordt €183 miljoen aan Eneco-middelen ingezet voor Economie en Haven, Start-ups en Scale-ups en Klimaat en Circulair. Kan het college inzichtelijk maken welk deel van deze middelen wordt ingezet voor investeringen die op termijn terugvloeien naar de gemeente en welk deel wordt besteed aan subsidies of andere uitgaven die niet terugvloeien? (Toekomstbestendige stad en haven)	De genoemde € 183 miljoen is aan 3 bestemmingsreserves toegevoegd, namelijke Klimaat en Circulair (40 mln), Economie en Haven (93 mln) en startups en scale-ups (50 mln). In het coalitieakkoord staat een indicatieve besteding van de bedragen. Het is moeilijk om nu al te zeggen wat hiervan precies zal terugvloeien. Een deel van de middelen is voorzien voor concrete investeringen in de Rotterdamse economie. Dit draagt bij aan belastingopbrengst en werkgelegenheid. We erkennen we ook dat we hiermee het huidig kader voor Enecomiddelen loslaten. Het college zal daarom aan de raad voorstellen het investeringsbeleid hierop aan te passen. Deze inzet van de Enecomiddelen vindt het college gerechtvaardigd: we investeren het in de toekomst van Rotterdam en dat verdient zich maatschappelijk in veelvoud terug.
327	Denk	Stedelijke Ontwikkeling	Mobiliteit	Voor de structurele intensivering van mobiliteit wordt vanaf 2027 €3 miljoen beschikbaar gesteld, oplopend naar €6,5 miljoen vanaf 2030. Kan het college aangeven aan welke concrete mobiliteitsmaatregelen het deel van deze middelen dat binnen het programma Stedelijke ontwikkeling blijft, wordt besteed? (Stedelijke ontwikkeling)	Zie beantwoording vraag 39
328	Denk	Armoede en schulden		Door het vervallen van het generieke gratis OV voor AOW'ers valt er vanaf 2027 jaarlijks €6,1 miljoen vrij op het programma Stedelijke ontwikkeling, waarvan €2,8 miljoen wordt ingezet voor het AOW-tegoed binnen het programma Armoede en schulden. Kan het college aangeven op basis van welke volume- en gebruiksaannames de vrijval van €6,1 miljoen is berekend en hoeveel AOW gerechtigden met de gereserveerde €2,8 miljoen naar verwachting worden bereikt?	Volgt later
329	Denk	Armoede en schulden		Kan het college aangeven wat de kosten zijn wanneer gratis OV voor ouderen wordt behouden voor de groep AOW gerechtigden die 110%, 120%, 130%,140% en 150% van het wsm verdienen?	In de afdoening van toezegging Coalitieakkoord 2026- 2030 'vaart maken'- gratis OV (26bb006188) is aangegeven dat de reiskosten voor gratis OV voor de doelgroep tot 110% WSM jaarlijks 4,2 miljoen euro bedragen. De reiskosten voor de doelgroepen 120% WSM, 130% WSM en 140% WSM bedragen jaarlijks respectievelijk ongeveer 5,5 miljoen euro, 6,4 miljoen euro en 7,2 miljoen euro. Aanvullend op de reiskosten zijn er ongeveer 1 miljoen euro opstartkosten om een nieuwe regeling op te zetten.
330	Denk	Armoede en schulden		Kan het college aangeven wat de kosten zijn wanneer gratis OV voor ouderen alleen in de daluren wordt behouden voor de groep AOW gerechtigden die op dit moment gratis OV hebben?	Dat maakt geen verschil. Bij het huidige product is het al zo dat het op werkdagen pas geldig is na 9.00 uur 's ochtends
331	Denk	Paragraaf investeringen		Voor de zeven stadsprojecten stijgen de geraamde uitgaven van €36,5 miljoen in 2026 naar €95,9 miljoen in 2027. Kan het college per stadsproject aangeven welk bedrag in 2027 wordt uitgegeven en welke projecten verantwoordelijk zijn voor deze stijging?	De grootste stijgers in geraamde uitgaven (2027 versus 2026) zijn de stadsprojecten die reeds in uitvoering zijn: Maashaven (Nelson Mandelapark) + 13 miljoen, Rijnhavenpark + ongeveer 15 miljoen, Getijdenpark Feyenoord + 13 miljoen en het Hofbogenpark + ruim 18 miljoen. Dit is in overeenstemming met de (uitvoerings-)planningen van de werkzaamheden voor deze projecten. Bij Alexanderplein is fase 1 afgerond en wordt fase 2 nu voorbereid. Westblaak staat on hold als stadsproject. En Schouwburgplein maakt geen onderdeel meer uit van (het programma) de stadsprojecten.
332	Denk	Paragraaf klimaat		De begroting stelt dat de nieuwe invulling van de Paragraaf Klimaat nog wordt uitgewerkt, terwijl tegelijkertijd wordt aangegeven dat de doelstelling van 55% CO_2-reductie in 2030 voor het gehele Rotterdamse grondgebied op dit moment niet realistisch is. Kan het college aangeven wanneer de raad de uitgewerkte klimaatdoelen, maatregelen en bijbehorende financiële consequenties ontvangt? (Klimaat)	De ambitie van het college is om voor het kerstreces een strategiebrief Klimaat te delen met de gemeenteraad, waarin verdere richting wordt gegeven aan plannen die de restopgave kunnen dichten. Ten tijde van de eerste herziening kan de uitwerking worden verwerkt in de begroting, terug te zien in begrote onttrekkingen van projecten.
333	Denk	Paragraaf klimaat		Kan het college inzichtelijk maken welk deel van de middelen die in 2027 voor klimaat- en energietaken beschikbaar zijn, al is gekoppeld aan concrete maatregelen en welk deel nog vrij beschikbaar is voor de verdere uitwerking van het Klimaat Actieoverzicht?	Rijksmiddelen en structurele middelen zijn bestemd voor specifieke of structurele taken en daarmee gekoppeld aan concrete projecten. Het Fonds Klimaat en Circulair van 40 mln. vraagt nog uitwerking van het college. Het Duurzaamheidstransitiebudget (DTB) van 100 miljoen euro financierde afgelopen collegeperiode projecten, waarvan een deel doorgezet kan worden. Het nieuwe fonds is echter kleiner in omvang, waardoor keuzes moeten worden gemaakt. Daarbij zijn op andere thema's zoals Haven en Economie, Start- en Scale-ups, Duurzaam Doorbouwen en Autoluwe Mobiliteit nieuwe fondsen gecreëerd die eveneens werken aan de brede klimaatopgave. Ten tijde van de eerste herziening kan de uitwerking worden verwerkt in de begroting, terug te zien in begrote onttrekkingen van projecten. Op het gebied van klimaat is de ambitie van het college is om voor het kerstreces een strategiebrief Klimaat te delen met de gemeenteraad, waarin verdere richting wordt gegeven aan hoe het college wil werken aan de klimaatopgaven.

334	Denk	Beheer van de Stad		De realisatie van de kwaliteitsindicator voor zwerfafval en naast plaatsingen in de 20 slechtst scorende wijken bedraagt tot en met juni 2026 70,58% op niveau B of hoger, tegenover een begroting van 83,86% voor 2026. Kan het college aangeven welk percentage voor 2027 wordt begroot en op welke maatregelen en financiële middelen deze raming is gebaseerd?	Op dit moment kan deze vraag niet beantwoord worden. De kwaliteitsindicator verbonden aan de eerdere targetwijken waaraan wordt gerefereerd, is verbonden aan de collegetarget van vorige periode. In de begroting is terug te lezen welke indicatoren op dit moment voorgesteld worden. Hierin is vooralsnog geen specificatie naar targetwijken opgenomen.
335	Denk	Beheer van de Stad		Kunt u een overzicht geven van geinde boetes in het kader van naast plaatsing in 2025 en 2026, en wat is de raming voor 2027?	Voor 2024 zijn er 13.277 registraties & heffingen opgelegd, voor een totaal van € 1.782.000 Voor 2025 zijn er 13.009 registraties & heffingen opgelegd, voor een totaal van € 1.485.000 Voor 2026 bedraagt de raming € 1.735.723
336	Denk	Gebouwde Omgeving		Onder het kopje gebouwde omgeving staan noemenswaardige risico's in de verkoopbegroting. Hierover de volgende vragen: om hoeveel miljoen gaat het in totaal?	Niet alle risico's zijn op dit moment financieel te kwantificeren. Bij de begrotingsactualisatie wordt het verwachte verkoopresultaat gebaseerd op het verschil tussen de meest recente WOZ-waarde en de boekwaarde. De WOZ-waarde is echter niet altijd representatief voor de actuele marktwaarde, waardoor de uiteindelijke verkoopopbrengst hoger of lager kan uitvallen dan begroot. Daarnaast zijn de gevolgen van complexe vastgoed- en verkoopdossiers moeilijk in geld uit te drukken. De aard, staat en het gebruik van de objecten kunnen leiden tot langere en intensievere verkooptrajecten. Bovendien is niet gegarandeerd dat voor ieder vastgoedobject een geschikte koper wordt gevonden die bereid is hier (voldoende) geld voor te betalen.
337	Denk	Gebouwde Omgeving		Kan er een overzicht worden gegeven van welke wijken op volgorde aan de beurt zijn en wanneer voor informeren, bewustwording en stimulering van onderzoek van de funderingsproblematiek? Waar is deze volgorde op gebaseerd?	Er is geen vaste, statische tijdsplanning waarin alle wijken vooraf op volgorde van datum zijn vastgelegd. De prioritering en volgorde waarin gebieden worden benaderd voor informeren, bewustwording en het stimuleren van funderingsonderzoek, zijn gebaseerd op een combinatie van technische data, gebiedskennis en lokale signalen.
338	Denk	Gebouwde Omgeving		In de periode van 2026 tot en met 31 juli zijn er 307 burgermeldingen binnengekomen via het meldpunt 'Ongewenst verhuurgedrag' en 186 partnermeldingen over ongewenst verhuurgedrag. Kan er een overzicht worden gegeven van de soorten meldingen en de bijbehorende aantallen?	Alle meldingen die binnen komen in het huidige systeem worden geregistreerd als "melding ongewenst verhuurgedrag". Vanwege beperkingen in het systeem kan dit niet nader gespecificeerd worden. Er wordt gewerkt aan een nieuwe applicatie die dit wel mogelijk maakt. Zie verder beantwoording van vraag 342.
339	Denk	Gebouwde Omgeving		Het Funderingsloket beschikt over onvoldoende capaciteit om aan de groeiende vraag naar specialistisch advies, data en procesondersteuning te voldoen. Heeft de gemeente vacatures online geplaatst om meer personeel te werven? Zo niet, wat is hier de reden voor?	Zie ook vraag 170 van de SP. Nee, er is (nog) geen formatieve ruimte voor invulling van de vacatures.
340	Denk	Gebouwde Omgeving		Proactieve informatieve straatacties om huurders te informeren worden uitgebreid naar andere wijken. Om welke andere wijken gaat het en wanneer vindt dit plaats?	De huidige straatacties worden de komende periode stapsgewijs uitgebreid naar andere wijken in de stad. Op basis van de opgedane ervaringen wordt in 2027 gestart met de inzet in Oud-Mathenesse/Delfshaven.
341	Denk	Gebouwde Omgeving		Een van de risico's die wordt genoemd dat bij huurders kan leiden tot minder meldingen, is taalbarrière. Wat doet de gemeente aan die taalbarrière? Wordt hier bijv. aandacht aan besteed bij de tweejaarlijkse communicatiecampagnes ihkv Goed huren verhuren? Zo ja, op welke manier?	De tweejaarlijkse communicatiecampagnes moeten huurders helpen om bij het meldpunt ongewenst verhuur een melding in te dienen of de maximale huurprijs te checken op weetwatjehuurt.nl. Zowel het digitale meldpunt "ongewenst verhuurgedrag" als de pagina "weetwatjehuurt.nl" kan omgezet worden in een andere taal dmv de translate knop. Bij de pro-actieve informatieve straatacties nemen de toezichthouders ook een toelichting mee in diverse talen. Daarnaast kunnen huurders bij het EU informatiepunt aan de Pleinweg geholpen worden in andere talen dan Nederlands en Engels. Ook is er foldermateriaal beschikbaar in andere talen.
342	Denk	Gebouwde Omgeving		Onder het kopje 'verhuurgedrag en betaalbaarheid in particuliere sector is verbeterd' staat bij de risico's: 'Effecten kunnen onvoldoende gemeten worden door ontbreken van goed monitoringssysteem'. Waarom is hier geen goed monitoringssysteem voor ontwikkeld?	Op dit moment wordt binnen Goed Huren en Verhuren gewerkt met een zaaksysteem dat voornamelijk is ingericht op het registreren en afhandelen van meldingen, het bewaken van doorlooptijden en het verwerken van correspondentie. Dit systeem biedt onvoldoende mogelijkheden om de bredere resultaten en effecten van onze inzet inzichtelijk te maken, zoals het specificeren van het type meldingen, resultaten op huurverlagingen en het inzichtelijk maken van recidive. Om hierin verbetering aan te brengen, wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe applicatie in Mendix. Naar verwachting kan deze applicatie eind 2026 in gebruik worden genomen.
343	Denk	Gebouwde Omgeving	NPRZ	Naar aanleiding van de claim voor aanvullende middelen voor het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is € 6 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de Basisaanpak. Dit bedrag is echter niet toereikend om binnen het nieuwe programma de huidige ambitie van 3.000 woningen per collegeperiode voort te zetten. Naar verwachting wordt in september/oktober 2026 duidelijk hoe de aanvullende middelen worden verdeeld. Is inmiddels bekend hoe de aanvullende middelen worden verdeeld?	In het collegeprogramma is aanvullend 6 mln tbv NPRZ wonen voor aanpak beschikbaar gekomen om zowel tekorten van de lopende aanpak en het nieuwe programma te dekken. In de eerste programma's werden ongeveer 3.000 eenheden opgenomen per collegeperiode. De aanpak is echter door o.a. stijging kosten arbeid en bouwkosten en toename gebruik subsidiemiddelen fors duurder geworden, terwijl het budget bleef op het niveau van 10 jaar geleden. Met de huidige middelen kunnen we de aantallen van de lopende programma's afronden maar moeten we de ambitie voor het programma 2027-2030 bijstellen. De preciese verdeling moet nog door het college worden vastgesteld. Minimaal zullen 1300 eenheden in aanpak worden genomen waardoor we kunnen voldoen aan de target 13.000 eenheden die in totaal zijn opgenomen voor NPRZ wonen target in 2032.
344	Denk	Gebouwde Omgeving		Bij de risico's van de basiskwaliteit van woningen is verbeterd, staat: verslechtering van de kwaliteit van de particuliere woningvoorraad, waardoor onderhoudsachterstanden groter worden en steeds ingrijpendere en kostbaardere maatregelen nodig zijn om woningen op basiskwaliteit te brengen. Om hoeveel woningen gaat het en wat doet de gemeente om deze eigenaren te helpen?	Hoeveel woningen: uit het vitaliteitsonderzoek blijkt dat rond de 20 % van de particuliere woningvoorraad heeft te maken met achterstallig onderhoud, dat betreft ongeveer 40.000 eigenaren. De gemiddelde investering van eigenaren in de basisaanpak telt op tot €30.000 per eigenaar. De totale opgave is dan (bedrag keer aantal eigenaren) € 1.200.000.000. In algemene zin geld dat door onderhoud te plegen voorkomen kan worden dat onderdelen geheel vernieuwd moeten worden in plaats van herstelt. Vernieuwen is veel duurder dan onderhouden. Van belang is dat verenigingen actief zijn en sparen voor dit planmatig onderhoud. Vanuit de basisaanpak worden daarom gratis Meerjaren onderhoudsplannen verstrekt aan VvE's, krijgen slapende VvE's 2 jaar gratis vve beheer via VvE010, is er €6.000 euro subsidie beschikbaar en gunstige leningen. Handhaving is het sluitstuk van de aanpak waardoor het achterstallig onderhoud effect wordt teruggebracht.

345	Denk	Gebouwde Omgeving	In de begroting staat dat het college de inzet op het toevoegen van extra lagen, woningdelen, woningvorming/splitsen en leegstandsaanpak verder wil concretiseren. Kan er een overzicht worden gegeven van het aantal leegstaande gemeentelijke panden die een woonfunctie hebben en hoeveel hiervan daadwerkelijk beschikbaar wordt gesteld voor woningverhuur?	Het totaal aantal lege panden met een woonfunctie is: - NPRZ: 56 - Overig Vastgoed: 8 Van de 56 NPRZ panden worden, op bestuurlijk verzoek naar aanleiding van de actualiteitenraad van 3 september jl., 32 adressen opnieuw beoordeeld op hun geschiktheid voor bewoning. De genoemde aantallen hebben betrekking op panden die mogelijk geschikt gemaakt kunnen worden voor tijdelijke bewoning via leegstandsbeheer. Dit betreft dus geen reguliere verhuur omdat dit niet past binnen de kaders van het programma NPRZ en de betreffende projectdoelstellingen. 20 woningen bevinden zich op dit moment in een dusdanig slechte technische staat dat de panden niet veilig zijn en de kosten voor het gereed maken voor gebruik niet in verhouding staan tot de verwachte gebruiksduur binnen NPRZ. Tot slot zijn er nog 4 woningen die momenteel onder reserveringsleegstand vallen. Deze woningen zijn reeds gereserveerd ten behoeve van toekomstige projectdoelstellingen, maar bevinden zich nog niet in een daadwerkelijke renovatiefase. Voor de rest van de portefeuille geldt dat er 8 woningen leegstaan. Daarvan worden er 3 op korte termijn onder leegstandsbeheer in tijdelijk gebruik gegeven, staan 2 woningen leeg in verband met het verkoopproces, is 1 woning is te slecht voor bewoning en zijn 2 woningen pas onlangs in de portefeuille gekomen en wordt de beheerstrategie nog bepaald. Deze cijfers zijn altijd een momentopname, omdat er in de verschillende projecten voortdurend mutaties plaatsvinden.
346	Denk	Gebouwde Omgeving	Bij 'beleidsontwikkeling toekomstbestendige woningvoorraad' staat dat onvoldoende financiële middelen de voortgang van de aanpak kunnen beperken. Kan hier een concreter en gedetailleerder beeld worden geschetst van dit risico?	Aan de toekomstbestendige woningvoorraad wordt gewerkt via verschillende programma's. Gezien de omvang en complexiteit van de opgave ligt het huidige tempo nog niet in lijn met wat nodig is om de stedelijke doelstelling voor 2050 te realiseren. De markt doet niet voldoende zijn werk en stedelijke programma's zijn nodig om dit beleidsdoel te halen: onvoldoende financiele middelen zijn een van de bepalende factoren.